Nicolae Țic

Nu trageți în caii de lemn

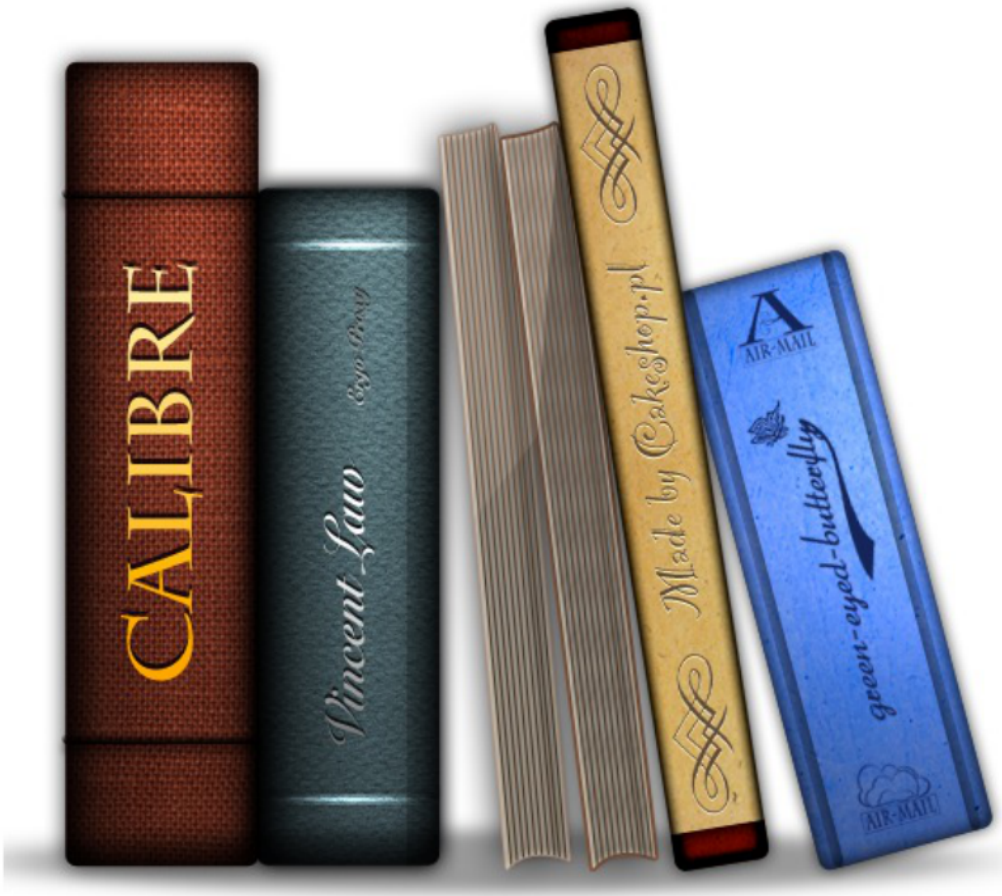

calibre 0.8.44

Nicolae Țic

Nu trageţi în caii de lemn

Editura Tineretului

1

Pentru prima oară se plimba singur pe străzi lăturalnice, ca un om împovărat de griji. Plecase de acasă pe la ora trei furios, dar sătul. Acum era şapte seara. I se făcuse foame. N-avea niciun leu în buzunar. Cu zece lei ar fi intrat în prima crâşmă. Urmărise, nu o dată, de pe o margine de trotuar, cum intră oamenii în crâşmă. Unii îşi ştiu crâşma de ani de zile: se îndreaptă spre ea cu paşi siguri, nu mai aud, nu mai văd nimic în jur, nu-i mai interesează nimic, o ţin drept. Alţii şovăie, se uită în urmă, în dreapta şi-n stânga, se caută prin buzunare: ăştia

cad greu în ispită, dar şi când au căzut, praful s-alege de ei! În sfârşit, ar mai fi cei care intră în crâşmă aşa, fiindcă le-a ieşit o crâşmă în cale.

Oare cum ar intra el? Era convins că prima lui intrare în crâşmă o să-i aducă multe neplăceri. Încă din copilărie se temea de toţi cei care, într-o împrejurare sau alta, ar fi trebuit să-l servească, ori să-i dea o indicaţie; se temea de ospătari, de portari, de casieriţele de tramvai, de miliţieni.

Vrând-nevrând, o lua pe urmele lui taică-său. În ultimii zece ani taică-său intrase în restaurant doar de două ori, şi atunci tras de mânecă de nişte rude din provincie, care ţineau morţiş să petreacă o seară la „Ambasador", ori la „Cina".

În timpul mesei de prânz povestise cum era să-l calce o maşină pe când traversa bulevardul Magheru. De două ori taică-său îl lovise peste mână. A treia oară îl lovise peste gură. Asta era o lege: în timpul mesei nimeni nu are voie să scoată o vorbă din pricini de digestie şi din alte pricini, „Dumneata nu pricepi — strigase el – că era să rămâi fără mine? Ori nu te interesează?!" Bătrânul izbise lingura de masă şi se ridicase. Dacă nu putea să mănânce în linişte, ce rost mai avea să mănânce? Ieşise din sufragerie băţos şi flămând. Iar el, el mâncase cât să-i ajungă pentru două zile. Acum se tot întreba cum să facă rost de câţiva lei cu care să-și cumpere covrigi şi un suc de fructe.

O singură soluţie ar fi avut, tocmai cea de care se ferea mai mult: dacă s-ar fi dus la tanti Angela, tanti i-ar fi dat, cu plăcere, chiar şi o sută de lei, şi de mâncare, şi de băut i-ar fi dat, dar cu ce preţ? Cu mai nimic, s-o asculte, să stea cuminte pe un scaun, în faţa ei, și s-o asculte, şi să se mire, să se indigneze şi după două, trei ore să plece năuc. Tanti Angela ştia multe poveşti despre foarte mulţi oameni, le ţinea minte pe toate, de-a lungul anilor, ba le mai şi înflorea cu timpul, şi de câte ori i se ivea prilejul, şi i se ivea destul de des, le desfăşura în toate amănuntele lor, precizând mereu, la nevoie jurându-se cu mâna pe inimă, că ea nu umblă cu vorbe de împrumut, ştie totul de la cel în cauză, de la sursă. De două ori, în împrejurări nefericite, tanti Angela îl silise şi pe el, un băieţandru, s-o asculte: „Stai să vezi şi s-auzi, că sunt chestii care te privesc şi pe tine, direct. Când era maică-ta tânără, deşi tot tânără pare şi acum, femeie care ştie să se păstreze…" Avea un fel de a povesti tanti Angela, încât era cu neputinţă s-o urmăreşti nepăsător. Când râdeai, când te indignai, când îţi venea să te iei de gât cu lumea-ntreagă, după cum te dirija ea. O prietenă de-a tantei Angela era convinsă că la mijloc nu-i lucru tocmai curat: „Tanti are pe dracu-n ea, ţi se uită-n ochi şi te hipnotizează, şi atunci o crezi şi faci tot ce îţi porunceşte ea. Mă mir numai că n-a reuşit să hipnotizeze niciun bărbat care s-o ia de nevastă".

Tanti Angela împlinise patruzeci de ani; toţi o încurajau că arată mult, mult mai tânără, iar ea îi credea şi se jura că n-o să se mărite înainte de cincizeci din ambiţie, a ţinut nespus de mult la un bărbat, până când acel bărbat a căzut în plasă.

Dar chiar aşa, chiar dacă nu izbutise să hipnotizeze niciun bărbat care s-o ia de nevastă, tanti Angela tot avea nişte legături destul de trainice cu Necuratul. În fiecare joi seara asista la şedinţe de spiritism, pe care le organiza o altă tanti, şi ea nemăritată, iar o dată la trei săptămâni se ducea la o anume doamnă Damaschin, ghicitoare în cafea, în palmă şi în cărţi. De aici îşi trăgea tanti Angela optimismul cotidian: spiritele chemate, cât şi doamna Damaschin, cu ghicitul ei, îi prevesteau un viitor strălucit, drumuri lungi, peste munţi veşnic înzăpeziţi, peste mări şi oceane, o casă ca-n basme şi un bărbat distins, fermecător, îndrăzneţ. La fiecare şedinţă de spiritism tanti Angela se prezenta cu o sticlă de lichior de 16 lei şi nişte fursecuri de zece lei. Ghicitul în palmă, în cărţi şi în cafea o costa cam 150 lei la două luni. Banii, dar ce contează banii când i se arătau atâtea semne de belşug şi fericire? Tanti Angela credea, îşi făcea tot felul de planuri, îşi îngăduia chiar să fie generoasă cu cei oropsiţi. „O să te iau la mine, îi spunea lui, şi-o să-ţi cumpăr haine, şi-o să-ţi dau bani să pleci în străinătate, să vezi şi tu lumea, şi n-o să te cert, şi n-o să-ţi cer socoteală pentru nimic.” După o astfel de discuţie cu tanti Angela, el îşi cerceta palma stângă, dar nicio speranţă, linia vieţii era scurtă, se oprea in podul palmei, linia dragostei – încâlcită, întreruptă, linia norocului – lipsea.

De câteva ori o rugase pe o colegă, pe Cristina, să-i ghicească în cafea. Numai necazuri, şi certuri şi dorinţi neîmplinite îi ghicise. „Maică-ta, când te-a născut, a uitat să-ţi dea şi ceva noroc, îi spusese fata. Poate dai o lovitură, te-nsori cu o fată norocoasă, ca mine, altfel e jale mare.” Jale să fie, doar nu toţi oamenii se nasc norocoşi. Când să-i dea noroc în viaţă, ai lui s-au luat cu altele, cu cearta, şi-or fi uitat, nu-i nicio supărare.

Cristina, n-o mai văzuse pe Cristina, fata norocoasă, de aproape trei săptămâni, de-o veşnicie, şi asta nu fiindcă n-ar fi vrut s-o vadă şi nu i-ar fi fost dor de ea, ci din pricina lui Mândiţă care-o vrăjise şi-o ţinea doar pentru el, şi-i cheltuia banii; Cristina avea mulţi bani, îi dădea taică-său, chelner la o bodegă din centru, şi-i dădea maică-sa, croitoreasă, şi-i dădea frate-său mai mare, mecanic la un atelier auto. Ea se hotărâse pentru medicină. Era o fată frumoasă şi deşteaptă Cristina, şi cam fără prejudecăţi, şi vorbea mult şi-i plăceau glumele nesărate. Vorbăria şi glumele ei îl intimidaseră teribil într-o vreme, se ferea de ea ca de foc. Dar în primăvară, într-o noapte albă, îi scrisese o poezie în vers alb. Prima lui poezie o păstra într-un sertar, sub un teanc de hârtii. Până-n noaptea aceea de primăvară nu crezuse că va scrie un singur vers în viaţa lui. Când auzea că la şaisprezece ani toţi

au scris şi vor scrie poezii, el râdea şi se jura că n-o să scrie. Scrisese o poezie halucinantă, un talmeş-balmeş de chinuri, de aşteptări, de osanale pentru fiinţa dragă. Câteva zile mai târziu i se mărturisise lui Teofil Popescu, după părerea lui singurul în stare să păstreze o taină. „Păcătoasa de criză de la şaisprezece ani!" se amuzase Teofil, care şi el scrisese mai multe poezii. Cristina era cu Mândiţă, n-avea încotro, ori poate că asta era soarta lui, trebuia să se resemneze.

În urmă cu vreo trei luni, o colegă îl rugase insistent să-şi noteze numărul ei de telefon, iar când i s-o face dor de ea, să-i telefoneze.

Cu gândul la Cristina o neglijase. Acum se gândi că nu i-ar sta rău nici la braţ cu Luminiţa, chiar dacă fata nu era prea norocoasă şi nici prea deşteaptă. Învăţa mulţumitor, când cineva o lua de braţ îi dădea peste mână, dacă voiai să-i spui o glumă deocheată îşi astupa urechile. Avea puţine rochii, două, trei, şi bani puţini, şi multe necazuri cu un frate mai mare care o tot trimitea după ţigări, după bere, după ziare şi bilete de tren, că pleca mereu prin ţară. „Cu tine mi-ar plăcea să fiu prietenă, îi spusese fata, fără jenă, uneori visez că mă plimb la braţ cu tine pe marginea lacului. În primăvara asta te-am visat aproape în fiecare noapte, şi te-ai purtat atât de frumos cu mine, niciodată nu m-ai certat!" Îi aducea la şcoală sandvişuri cu şuncă şi bomboane de mentă.

„Mi-ai zis, cândva, să-ţi telefonez."

„Da, dar nu duminecă seara."

„Şi de ce nu?!

„O să-ţi explic mâine. Pa!"

Ce-a mai fost şi asta? Mai avea o fisă de telefon.

„Ce sunt eu de vină că e duminecă seara? În seara asta simt nevoia să te văd, restul nu mai are nicio importanţă. De patru ceasuri umblu pe străzi în căutarea ta, mi se pare mereu că te zăresc, dar când m-apropii, îmi scapi, şi ameţesc, înţelegi? De câte ori îmi scapi, ameţesc.

„Grig, eşti beat?"

„Sunt mai treaz ca oricând."

„Nu mai pricep nimic."

„Nici eu. În orice caz, mi-au trebuit luni de zile ca să-mi dau seama că te caut pe tine, şi nu pe alta. Nu mi-e ruşine să ţi-o spun. Nu mi-e ruşine să apar în faţa ta cu ochi înlăcrimaţi. Vino să ne întâlnim undeva, şi-o să te convingi, am ochii înlăcrimaţi nu de durere, ci de o bucurie imensă, bucuria pe care o încearcă doar marii descoperitori. Eu te-am descoperit pe tine".

Se întâlniră în dreptul unui chioşc de răcoritoare din parcul Herăstrău.

„Mi-ai zis: «Da, clar nu duminecă seara! De ce?"

„Am zis aşa, în prostie, se scuză ea. Nu ştiam ce să-ţi zic altceva. Abia venisem de la spital şi plângeam."

O fi bolnavă maică-sa? Taică-său? Vreun frate? Are trei fraţi. Ea nu-i spusese ce-a căutat la spital, iar el se feri să întrebe. Când ajunseră pe marginea lacului şi se aşezară pe iarbă, ea începu să plângă. El se gândi: „Aveam nevoie de nişte bani şi de-o fată veselă. Am fost şi eu la spital de-atâtea ori, ştiu şi eu să rabd, ştiu să plâng. Vreau altceva. De ce alţii pot să aibă tot ce-și doresc? Fata îşi rezemă fruntea de umărul lui.

„De ce plângi?”

„Ştiu că nu ajută la nimic, spuse ea, dar am ţinut la maică-mea cât nu poţi să-ţi închipui. Iar azi nu m-a mai recunoscut. Nu mai recunoaşte pe nimeni.

„Si taică-meu e bolnav.”

„Da?!”

„Grav bolnav, se topeşte de la o zi la alta şi nu ştie, nici măcar nu bănuieşte. Nici maică-mea. Numai eu ştiu. Mi-au spus doctorii să am grijă de el. Ce pot să-i fac?”

„Da, da… Aşa a fost şi cu mama… Degeaba doctori, degeaba medicamente. Dacă nu moare în noaptea asta, o să moară mâine, dacă nu mâine, ziua, atunci mâine noapte. Un doctor mi-a spus să mă pregătesc. Cum vine asta, să te pregăteşti că o să-ţi moară cineva?”

„Da. Şi mie mi s-a spus să mă pregătesc.”

„Şi?” întrebă ea.

„Nimic… Nu ştiu… Am plecat de-acasă pe la trei. Habar n-am pe unde-am umblat, pe străzi întortocheate şi pustii. Te căutam pe tine, aveam mereu impresia că te zăresc, iar după o clipă că te pierd. Azi te-ai gândit la mine?”

,, M-am gândit în fiecare zi.”

„Şi când te mai duci la spital?”

„Pe la miezul nopţii.”

,, Da, e îngrozitor să intri noaptea într-un spital!”

,, Este… Tu de ce nu-l internezi pe taică-tău?”

,,Doctorii mi-au spus că nu mai e cazul".

Dacă se gândea bine, nu cunoştea alt om mai sănătos decât taică-său. Dar se întâmplase ceva destul de ciudat: incapacitatea de a se îngrijora de soarta fetei și-a mamei îl făcuse să se agațe de o nenorocire din familia lui. Cum această nenorocire nu exista, o inventase. Astfel, nimeni nu putea să-i mai pretindă emoţii şi îngrijorări pentru alţii. Se gândi cu un fel de duioşie la taică-său. Doamne, fata asta, care a început să-i mângâie umerii în neştire! Poate că se crede la spital, la căpătâiul maică-si! Nu îndrăzni să reacţioneze în niciun fel.

Nu ştia cum să se dezlipească de ea. Şi nu-i venea nimeni în ajutor. Niciun om în jur, nicio şoaptă de niciunde. Dacă ar fi zărit o barcă pe lac i-ar fi spus fetei: „Ia uite, fii atentă, vezi? Nu vezi nimic?!” Şi-ar fi

sărit în picioare: „Ia uite, ăia au luat apă!” Ori: „Ce le-o fi venit ălora să se plimbe la ora asta?” Încercă să-şi aducă aminte cu cine o văzuse în ultima vreme pe stradă, prin parcuri, prin cofetării. Cu nimeni, fată cuminte.

O strânge uşor la piept şi începe să-i mângâie umerii; totul se petrece mecanic, fără fior şi destul de stângaci, nici măcar să mângâie nu ştie. Acum ar trebui s-o sărute, încearcă, ezită. Părul ei miroase a briantină ieftină, îi răsfiră părul pe umeri, apoi, în glumă, o trage de ureche. Doamne, fata asta se gândeşte la moarte! „Tu n-auzi cum te cheamă maică-ta? Nu poate să moară înainte de a te vedea. Aşa sunt mamele. Du-te, du-te, de ce-o laşi să se chinuiască?” Pe bluza ei albă înaintează încet, dar sigur, o rădaşcă. El îi netezeşte drumul. Încă puţin, şi încă… Numai de n-ar cădea. Mai are un lat de palmă până la gât. Două degete…

Strigătul fetei îl asurzeşte. Îşi duce palmele la urechi şi închide ochii. „Ce s-a întâmplat?” întreabă, ridicându-se. Fata, sărind într-un picior, se chinuie să-şi smulgă rădaşca din păr. Asta i se pare de-a dreptul stupid; de ce-o fi sărind într-un picior? Aşa sar copiii când le intră apă în urechi. Îşi lasă capul pe-o parte şi sare pe loc: ţup-ţup!

„Ce s-a întâmplat?” revine el.

„Mama!”

,,?”

„Înseamnă că a murit mama! zice ea, izbutind să smulgă rădaşcă. Asta e sigur, sigur de tot. Când a murit bunica din partea tatii, tot aşa mi-a intrat un liliac în păr.”

„Astea-s bazaconii, absolut bazaconii! şi o strânge la piept cu un început de fior. De ce atâtea gânduri negre? O rădaşcă e o rădaşcă şi nimic mai mult. Aranjează-ţi părul şi hai să mergem! La ce spital e maică-ta?”

„Mi-e frică să mă duc.”

„Vrei să rămânem aici toată noaptea?”

„Nu ştiu.”

„Să te duci, ți-e frică să rămâi, ți-e frică, ce ţi-ar conveni? Şi o strânge tare, tot mai tare. Şi o trage spre marginea lacului. Luminiţa (ce nume stupid!), dragă Luminiţa (poate că va trebui să mă obişnuiesc cu acest nume), de ce vrei să te ascunzi, să fugi de mine? În seara asta noi suntem cei mai veseli oameni din lume, veselia noastră se caută, se contopeşte, de ce mă zgârii?”

,, Ia mâna!” strigă ea.

.,,Dă-mi o batistă curată,” se roagă el.

,, Te-am zgâriat rău?” întreabă fata, în timp ce-i întinde batista. ,,Lasă, că nu-ţi strică, să te-nveţi minte, ori ce-i fi crezând despre mine?”

,.Ai ceva bani?” se interesează el.

„Ceva, ceva, vreo douăzeci de lei.”

„Ajunge de-un coniac şi două fripturi.”

,, Vrei să mergem la restaurant?”

„Mi-e foame.

,, Mai bine să mergem direct acasă, propuse ea. Ce te uiţi aşa? Ce vrei?” Şi-l plesni uşor cu palma peste faţă. Acasă, acasă! Şi râzând, se agăţă de braţul lui şi-l învârti pe loc. ,,Vai, vai, ce idee tâmpită!” se sperie ea. ,,Numai de nu s-ar întâmpla o nenorocire, tu ce crezi? Mama-i acasă, şi-i sănătoasă, vai, mamă scumpă, te rog. Te rog să mă ierţi… Apoi, cu ochii plecaţi se mărturisi: Voiam să-ţi spun ceva grav de tot… De-acasă şi pân-aici m-am tot gândit ce să-ţi spun, ceva grav, ca să te îngrijorezi şi să te porţi mai delicat. Tot bădăran ai rămas!” constată, ridicându-se pe vârfuri. ,,Încearcă să te civilizezi!”

„Încerc,” zise el, şi o sărută pe frunte.

„Ţi-e lene să te-apleci, observă ea. Mergem?”

Porniră spre staţia de autobuz, ţinându-se de mână şi numărând lampioanele de pe marginea lacului, până când el se opri şi începu să caute ceva prin buzunare, ceva ce nu găsi. După asta uită să-i dea mâna, şi nici ea nu mai insistă. Când ajunseră în staţie, el se rugă de un tip suflecat să-i dea o ţigară şi-un foc. Trăgând cu sete din ţigară, se depărta puţin de staţie. Fata îl urmări cu privirea, dar nu zise nimic şi nu-i făcu niciun semn. Abia când se apropie autobuzul, îi strigă:

„Nu vii cu ăsta?”

„Mă duc pe jos.”

,,Du-te!" mai strigă ea şi se urcă repede în autobuz.

2

Acum se îndrepta spre casă, tot pe străzi lăturalnice şi tot cu mâinile înfundate în buzunare. Se gândi că i-ar sta bine cu un smoc de păr căzut pe frunte şi un capăt de ţigară în colţul gurii: tip clasic de golan care se întoarce din vâjâială, mulţumit de ziua de azi. Dar, cu toată dorinţa, figura de golan nu-i reuşea. Din două în două săptămâni taică-său îi controla frizura: „Să nu te prind cu perciuni şi cu smocuri şi cu plete! Ia trei lei şi fugi la Stănescu să te aranjeze!” De vreo doi ani încoace, seară de seară, taică-său îi întorcea buzunarele pe dos şi-l obliga să-i sufle în faţă: „Nu cumva să pui ţigară în gură, că te snopesc!” Parcă era un făcut, ei îşi dorea uneori, mai mult din plictiseală, să pară golan, chiar să se poarte ca golanii într-o împrejurare sau alta, dar, cu toată bunăvoinţa, nu izbutea, se simţea cât de colo că îl trage firea în altă parte. Cu două săptămâni înainte de încheierea anului şcolar dorinţa de golănie îl costase scump. Aflând că

trei dintre colegii lui pun la cale o farsă la adresa profesorului de ştiinţe naturale, ceruse voie să participe şi el, şi chiar dăduse câteva idei nu lipsite de haz, şi se jurase că va păstra secretul, cu orice risc. În după-amiaza hotărâtă, când se ştia că profesorul va întârzia, singur, în laborator, el fusese chemat la comitetul raional U.T.C., la o şedinţă de trei ceasuri. Farsa, gândită îndelung şi pentru multe situaţii posibile, nu reuşise din pricina lui Mândiţă, care se împiedicase de un struţ împăiat. Struţul căzuse peste nişte borcane cu peştişori, şi de-aici dezastrul! Cei trei izbutiseră, totuşi, să dispară înainte de-a fi observaţi de bătrânul profesor. Cam speriaţi, a doua zi îi povestiseră şi lui întâmplarea, cerându-i să se intereseze discret dacă nu cumva există unele bănuieli în privinţa lor. „Mai trage şi tu de limbă pe ăia de la U.T.C., pe profesorul de geografie, pe cine poţi, dar cu băgare de seamă.”

Chiar în acea zi, profesorul de latină, care nu se afla în relaţii prea fericite cu cel de ştiinţe naturale, i-a zis că ar dori să stea de vorbă cu el în afara orelor de curs, ca între prieteni, şi l-a poftit să-i facă o vizită acasă. Măgulit de invitaţie, s-a dus. Profesorul de latină locuia pe bulevardul Magheru, într-o garsonieră spaţioasă, împărţită în două de o cortină de stambă înflorată: într-o jumătate era dormitorul şi masa de lucru. În cealaltă atelierul de pictură, în care nimeni nu avea voie să pătrundă. De ani de zile, înainte de deschiderea vreunei expoziţii a pictorilor amatori, profesorul de latină îşi anunţa participarea cu lucrări reprezentative pentru diversele etape creatoare pe care le străbătuse. Păcat doar că nimeni nu ştia care sunt aceste etape. Se spunea că în orele libere profesorul de latină instalează pe pervazul ferestrei o lunetă, cu scopul nobil de a descoperi în furnicarul bulevardului mutre demne de a fi imortalizate. Dacă, din când în când, mai îndrepta luneta şi în direcţia apartamentelor de vizavi, asta era o altă poveste.

După ce l-a servit cu o plăcintă cu mere, un vermut şi o cafea, profesorul de latină a început să facă haz de întâmplarea cu colegul său de ştiinţele naturale şi să-l întrebe cam ce discută elevii, ce cred şi pe cine bănuiesc. „Mă interesează ca om şi nicidecum ca profesor, mă bate gândul să schiţez nişte portrete de tineri de azi, tipuri mai aparte, un fel de semigolani, cum sunt ăştia, cu farsa.” Nici azi el n-ar şti să spună exact cum de-a ajuns să înşire numele celor trei, cu Mândiţă în frunte. Probabil după multe insistenţe, după încă un vermut… Profesorul rideu cu hohote: „Mândiţă ăsta e un tip şi jumătate, chiar mă gândeam la el. O să-i dau o notă de trecere”… Iar la despărţire profesorul a ţinut să-l asigure că va păstra secretul, în ziua următoare l-au chemat în faţa consiliului profesoral, cerându-i să repete tot ce îi spusese profesorului de latină. Nu mai avea nicio scăpare. A spus, precizând că toate informaţiile i-au fost smulse într-un chip… Dar

profesorul de latină a bătut cu pumnul în masă: „Conştiinţa dumitale de elev premiant şi de utecist trebuia să te îndemne să ne informezi aici, şi imediat, în prezenţa tovarăşului director”… Patru zile n-a mai dat pe la şcoală nu de teama celor trei, care i-au arătat destulă înţelegere, ci de ruşine şi de silă, ceva nu era în ordine nici la el, nici la alţii. În a cincea zi a venit să-l ia de-acasă profesorul de geografie: „Trebuie să-ţi dai examenele şi să rămâi premiant, despre celelalte poveşti o să vorbim mai târziu”. „Când? Când mai târziu?” se întreba el. Colegii de clasă l-au primit printre ei, ca şi când nu s-ar fi întâmplat nimic. Profesorii îi arătau aceeaşi simpatie şi atenţie. Numai profesorul de latină nu mai avea ochi pentru el.

Era a treia oară când plecase de-acasă cu gândul să nu se mai întoarcă. Şi se întorcea după numai câteva ore, chinuit de foame şi de sete, cu picioarele sângerând în nişte pantofi scorţoşi. La ora asta bătrânii stau la masă, ori se pregătesc să plece în vizită, ei au un program bine pus la punct pentru fiecare zi şi nu admit nicio abatere.

,, Grig, vii cu noi la plimbare?”

„Unde?”

,, Prin parc, să iei aer.”

„Aş vrea să citesc.”

„După, după… Acum ai nevoie de aer…”

O hodoroagă de maşină, care venea zdrăngănind pe mijlocul drumului, îl depăşi cu vreo zece metri, apoi zvâcni din toate încheieturile, ca într-un ultim efort şi se opri. Peste câteva clipe, o portieră se deschise şi tipul de lângă şofer, un zdrahon îmbrăcat în alb, coborî încet, chinuit. ,,Acum încearcă să te dezdoi!" i se plânse el celui de la volan. Maşina porni mai departe, lăsând în urmă o dâră de fum înecăcios.

„Ca să vezi, mă gândeam la tine, şi uite!…”

„Să trăieşti, nea Cristache!”

„Singur, măi?”

„Singur.”

,,Şi ce cauţi tu pe-aici?”

„Mă duceam, aşa.”

„Cum aşa?” zâmbi Cristache.

„Aşa…” se zăpăci el.

,, Măi, tu umbli după fete!”

„Nu, zău că nu. Când ai ieşit?”

„Când mi-or dat drumul.”

„Nu ştiam nimic, si mi-a fost dor de dumneata.”

„De trei săptămâni am ieşit,” informă Cristache, bănuitor. ,,Zici că ţi-a fost dor de mine. Şi dacă nu ţi-a fost?” voia să-ntrebe. ,,Ai învăţat şi tu să umbli cu cioara vopsită, mare păcat!”

,, Eşti sănătos? Lucrezi?”

,,Parcă am făcut altceva de când mă ştiu?! zâmbi Cristache. ,,Sigur că lucrez, da' mai sunt şi altele de pus la punct. Şi zi aşa, taică-tău nu ţi-a spus nimic, nici că m-am întors, nici că sunt om de treabă."

El se gândi: „Nea Cristache, îţi place dumitale să-mi pui nişte întrebări stupide. Îţi dă mâna. Dacă mi-ar fi spus, nu mă uitam ca prostul la dumneata. Dar poate că eu n-am voie să aflu că te-ai întors".

Nea Cristache vru să ştie dacă taică-său tot se mai holbează la stele. „Frumos te mai exprimi dumneata, nea Cristache, halal să-ţi fie! Nu la stele, nea Cristache, nu la stele, crede-mă pe cuvânt, stelele nu-l interesează, deocamdată, nici cât negrul sub unghii, la sateliţi se uită, nea Cristache, află din ziare şi de la radio când trec sateliţii pe aicea, şi la ei se uită, şi parcă-i alt om. Atunci mi-e drag. Ies cu el în stradă şi-i urmăresc atent fiecare indicaţie: «O s-apară în partea aceea şi-o să se-ndrepte încolo» şi desenează cu degetul traiectoria satelitului. Vin şi alţi oameni de pe strada noastră şi toţi privesc încotro le-arată taică-meu, şi-i cer explicaţii. Nimic nu-l încântă mai mult pe bătrân decât întrebările despre sateliţi, are zeci de cărţi acasă şi la uzină, le-a citit pe toate, le ştie și răspunde limpede, pe înţeles, şi întreabă dacă totul e clar. În serile când apar sateliţii în casa noastră e linişte şi bună înţelegere, tata îmi iartă trăsnăile dc peste zi. Mama îmi promite ori o cămaşă, ori o cravată, ori un bilet la teatru. Doamne, de-ar trece sateliţii pe-aici în fiecare seară!… Trec destul de rar, nepermis de rar, cam o dată pe lună. Mai inventez si eu câte unul. Într-o după-amiază, bănuind că iar vrea s-o certe pe mama pentru mai nimicuri, i-am spus bătrânului: «Nu cumva să uiţi că la nouă şi patruzeci şi trei de minute trece satelitul…» Într-o clipă s-a luminat tot: «Cum o să uit?!» Sunt absolut convins că s-a mustrat pentru lipsa lui de informaţie, nu ştia de satelitul din seara aceea, de unde să ştie! Dar am avut noroc şi-am ieşit cu faţa curată: spre seară cerul s-a acoperit cu nori grei, a tunat si-a fulgerat, iar la nouă şi patruzeci de minute a început să plouă. Dumneata, nea Cristache, semeni cu profesorul meu dc latină, numai cu dumnealui e mai în vârstă, a împlinit şaizeci de ani şi are lunetă. Mă tot rog să scape luneta pe trotuar… Ce tot spui? Nu umblu după fete, şi nu mă aflu în criză, cu asta mă bateţi la cap toată ziua. Criză de adolescent, criză, întrebările mele, la care de multe ori nu răspundeţi, ţin de criză, uimirile mele ţin de criză, tristeţile mele ţin de criză, dar nu-i aşa, nea Cristache, am şi eu ochi şi văd, şi urechi să aud, şi multe nu le pricep, şi-ntreb, iar dumneata îmi spui că sunt în criză. Mâine seară trece satelitul şi-o s-avem linişte, cât îmi doresc liniştea asta, când pot să mă gândesc şi eu la ceva mai ca lumea! Zgomotul şi cearta mă îndeamnă să mă gândesc numai la lucruri urâte şi pocite. Dar când e linişte, parcă plutesc pe o scamă de nori, și vă salut pe toţi de la înălţime. Pune şi dumneata, nea Cristache, o vorbă bună unde trebuie, să se lanseze mai mulţi sateliţi, să am şi eu un pic

de linişte, că aşa nu mai merge, râd vecinii de mine şi de tata şi de mama, de ce să râdă? Şi nu pot să mai învăţ, într-o zi o să uit şi tablanmulţirii, şi-o să-ncep să mă cert şi eu cu cine-mi iese-n cale. Dumneata, nea Cristache, degeaba te uiţi urât la mine şi degeaba mă bănuieşti, eu nu te-am vorbit de rău, şi nu i-am spus tatii că ai căzut în genunchi în faţa mamei, şi-ai plâns, şi-ai rugat-o să plece cu dumneata, şi te-ai jurat cu mâna pe inimă că o s-o ţii ca pe-o zână, nici cu gândul n-o s-o atingi. De când te-am auzit vorbind aşa, mă tot întreb: «De ce i-ai spus mamei că-i o zână?» Nea Cristache, zău, cum o să fie? Nici măcar ca nu are pretenţii în privinţa asta. Mama lucrează foarte mult, şi-acasă şi la serviciu, şi se teme de bătrâneţe; cât s-ar teme, tot o să-mbătrânească; merge în fiecare zi la piaţă, face demâncare, se ceartă cu taică-meu când nu mai are încotro, si glumeşte şi ea când are cu cine. Aşa arată zânele, nea Cristache? Degeaba insişti, n-o să plece cu dumneata, ştie că n-are voie să plece, cui vrei să mă lase? Eşti un copil bătrân, nea Cristache, aşa pretinde tanti Angela: «Un copil bătrân şi-un sentimental fără pereche de ţi-e si milă ele el. E adevărat că scrii poezii de dragoste? Măcar de le-ai publica, să te-alegi cu ceva. Şi mama crede că eşti un copil bătrân: deaia nu se leagă nicio femeie de dumneata. Numai tata o ţine pe-a lui: «Cristache ăsta>>… Ştii matale!

Dacă îi spun bătrânului că te-am găsit pe stradă, o să-mi dea două după ceafă. Dumneata ai fost arestat pentru hoţii, aşa mi-a spus tata. Aşa trebuie să cred, n-am voie să ştiu că ai ieşit, nici să te văd n-am voie deocamdată, cel puţin deocamdată, dumneata nu mai exişti pentru mine. Degeaba aştepţi să-mi dau cu părerea despre taică-meu. Nu pot s-o fac, pentru simplul motiv că e tatăl meu. Când eram mic m-a dus în braţe, la aer, şi m-a ţinut de subsuori pe oala de noapte, iar mai târziu m-a învăţat cum trebuie să mă port, mi-a dat din pâinea lui, din banii lui, din frica lui".

„Hai să bem un rom!" propune Cristache.

„Nu beau rom, nu beau nimic."

„Până şi în privinţa asta semeni cu taică-tău!"

„Se zice că toţi copiii seamănă…"

„Hai, măi, la un rom, să mai schimbăm două vorbe, că aşa, pe stradă, nu se leagă nimic, ori ţi-e teamă să ieşi cu mine? Ce-a fost, s-a dus, de unde-am plecat acolo m-am întors, fără nicio tinichea de coadă. Îţi dau un rom, dacă nu vrei rom îţi dau un şpriţ."

„E târziu, nea Cristache."

,.Ai întâlnire cu o fată, aşa-i?"

„Am avut, nea Cristache, acum o oră am avut întâlnire cu o fată drăguţă şi cumsecade, şi m-am purtat urât, şi mi-e silă c-am învăţat să mă port şi eu urât. Asta se-nvaţă uşor, şi-ntotdeauna, şi-n toate ai de la cine să-nveţi, şi-acuma nu mai vreau altceva decât să mă duc acasă şi

să mă-nchid în camera mea. Dumneata, după ce faci un lucru urât, nu simţi nevoia să te-nchizi în cameră, să nu te vadă nimeni?”

„Uşor, măi, uşor, c-ai luat-o razna!”

„Am la ce să mă gândesc în noaptea asta,” continuă el mai mult pentru sine, la o fată drăguţă, la o rădaşcă şi la ce-am zis despre tata, ar trebui să-i cer scuze tatii, ar trebui, dar n-am curaj, nu mi-e la îndemână, sunt foarte aspru cu alţii, numai cu mine sunt înţelegător, duios…”

„Atunci vii cu mine!” şi Cristache îl apucă de braţ. ,,Vii cu mine, mai bem un pahar, mai schimbăm o vorbă! Măi, tu n-auzi? Am plăcerea să ciocnesc un pahar cu tine!”

„Nea Cristache, de când ai început matale să bei? Cât m-ai dăscălit pe mine să nu mă-nvăţ cu fumatul şi cu băutura!… De ce predici pentru alţii, nea Cristache? Nu, nu, te rog să mă laşi în pace!”

,, Ce faci nazuri, măi?”

„Dacă nu-mi dai drumul, strig!”

„Strigă!” şi nea Cristache ridică palma: ,,Strigă, să te-audă taică-tău!”

Îmbrâncit cu putere, se izbi de gard. Şi rămase acolo, supus, în aşteptarea altor lovituri. Cristache îi mai trase un picior în fund, apoi se depărta, fluierând. O femeie între două vârste se ridică peste gard să vadă ce se-ntâmplă.

„Vă rog să-mi daţi un pahar cu apă,” ceru el.

„Şterge-ţi fruntea!”

„Mi-e sete!”

„Eşti plin de sânge pe frunte.”

,, Am mâncat sărat şi nu mai pot…”

„Vezi că-ţi intră sângele-n ochi!"

„Dumneata eşti mai rău ca moartea, nea Cristache, ştiam că o să te răzbuni pe mine, mi-era teamă, când te-am văzut coborând din maşină mi-a venit s-o rup la fugă, dar de azi încolo n-o să mai trec pe lângă dumneata şi n-o să-ţi mai spun bună ziua, iar dacă o să mă cauţi, dacă o să ai nevoie, cândva, de mine, n-o să te mai cunosc. Ce vrei tu, străine? În zece minute ajung acasă, mă aşteaptă ai mei cu masa. Dacă s-au dus în vizită o să găsesc un bileţel pe masa din bucătărie: «Iei din frigider tava cu şuncă, castronul cu ardei copţi, iei din cămară tava cu plăcinte, să nu spargi vreo farfurie, noi ne întoarcem la ora V…»

„Bună seara, vă rog să mă iertaţi…”

„Ce doreşti?”

„Sunt de la Suceava, am venit aici la nişte rude, când colo rudele au plecat la Braşov şi… în tramvai cineva mi-a luat portofelul cu toţi banii… Dacă aţi fi amabil să-mi daţi 25 de bani de tramvai… măcar să ajung la gară…”

„Ai bilet de tren?”

„Bilet am.”

„Şi cu portofelul cum a fost?”

„Nu ştiu, îl aveam aici, în buzunar, şi el arătă buzunarul pantalonilor, nici nu mi-am dat seama…”

„Cum, domnule, să-ţi bage mâna în buzunar?”

,, Era înghesuială.”

„Şi n-ai simţit nimic, nimic?”

,, Absolut nimic.”

„Şi câţi bani aveai?”

„Opt sute de lei.”

„Măcar ai telefonat la miliţie?”

„Nu… mi-ar trebui o fisă…”

„Ia hai cu mine!”

„O, dar sunteţi un om foarte binevoitor! De ce vă îngrijoraţi aşa de tare de soarta mea? Nu v-am cerut altceva decât 25 de bani, o nimica toată. Vă asigur că nu este cazul să vă îngrijoraţi, nu sunt de la Suceava şi nu mi-a furat nimeni niciun leu, cum să-mi fure dacă n-aveam?! Voiam să ajung şi eu acasă. M-aş duce pe jos cinci staţii de tramvai dacă nu m-ar roade pantofii… Tata ţine mult să port pantofi cu ştaif şi cu talpă groasă… Nu, mulţumesc, ce să fac cu banii, nu mai are niciun haz, în seara asta o să mă cert cu tata şi-o să mă culc flămând.”

Taică-său îl aştepta în faţa casei:

„Unde mi-ai fost?”

„La sala de gimnastică,” minţi, senin.

„Cine să te creadă? Cine te-a izbit în frunte?”

„Am căzut la paralele.”

„Hai că eşti nostim!” zâmbi taică-său.

Intrară în casă, ei se duse la baie şi se spălă pe faţă; sub pojghiţa de sânge de pe frunte se lăţise o vânătaie, în formă de inimioară. Bău două pahare de apă coclită de la robinet şi imediat îl apucă durerea de burtă. Cu îngrijorare în glas, taică-său întrebă:

„Ce e, măi, ţi-e rău, ce gemi aşa?”

„Mă doare-o măsea.”

„Ia deschide uşa!”

Deschise.

„Care măsea te doare?”

„Asta din dreapta, de jos.”

„Mâine dimineaţă te duci la policlinică.”

„Am program de sport.”

„Ceri învoire şi te duci unde zic eu.”

Ar fi vrut să aibă si el nişte bani, cel puţin cinci mii de lei, banii lui, munciţi de el, adunaţi de la o chenzină la alta, înscrişi pe carnetul de economii, iar acum, în primele zile de vacanţă, să cutreiere

magazinele oraşului în căutare de sandale de vară, de cămăşi în carouri, de ciorapi şi de alte nimicuri, lame de bărbierit, spirt natural şi cârlige de undiţă. Erau zile când, doar cu banii de autobuz în buzunar, străbătea Calea Victoriei de la „Romarta" până la magazinul „Victoria", apoi o lua pe Lipscani până a magazinul „Bucureşti". Intra peste tot, şi la stofe, şi la pantofi, şi la articole de menaj; îi plăcea să se-nghesuie printre cumpărători, să încerce calitatea stofelor, să probeze nişte sandale, ori să cerceteze, cu ochi de expert, o haină de piele, o maşină de râşnit cafea. Abia când vânzătorii, cam bănuitori, îi smulgeau marfa din mină: „Puştiule, cumperi? Nu cumperi?!", el se retrăgea, dar nu mult, doar câţiva paşi, rămânând cu ochii la mărfuri şi la cumpărători. Ieri dimineaţă îl întâlnise întâmplător pe Calea Victoriei pe profesorul de geografie, care avea şi el, ca tot omul care se pregăteşte de vacanţă, de făcut nişte cumpărături. „Îmi daţi voie să vă însoţesc?!" Cu profesorul de geografie îndrăznea, era tânăr şi extrem de binevoitor, niciodată nu se enerva, nu striga, nici măcar nu ameninţa cu nota doi, poate că din pricina asta la orele lui era linişte şi toţi luau notiţe şi răspundeau corect, chiar şi Mândiţă. Profesorul îşi cumpărase nişte pantaloni de doc, o pereche de sandale şi o cravată albă, mai nimic. Apoi, cu puţin înainte de a se despărţi, trecând prin faţa unei marochinării, îi atrăsese atenţia o poşetă albă din pai de orez. Era într-adevăr elegantă şi aşa, mai aparte. „Ce zici de asta?" şi imediat izbucnise în râs: ,,Iartă-mă, de unde să te pricepi dumneata?! Dacă vrei să mă aştepţi două minute"… Dar el, jignit, fără s-o arate, îşi luase rămas bun. „De ce să nu mă pricep? Ştiu, am doar şaisprezece ani, şi ăia vai de capul lor! La anii ăştia n-am dreptul să-mi dau părerea despre poşete, poate că nici n-am voie să ştiu ce-s alea poşete şi la ce folosesc. Dacă eu aş spune la şcoală că v-am văzut cumpărând o poşetă?" Mai ales fetele dintr-a noua şi-a zecea erau teribil de curioase să afle cu cine „se ţine" profesorul de geografie, doamne, câte presupuneri ar fi făcut în legătură cu poşeta aceea din pai de orez! Chiar şi el era curios: cu cine, cu cine se ţine? Trebuie să fie o fată simpatică, modestă, cu mult bun simţ şi foarte muncitoare, altfel n-ar avea dreptul să stea lângă un om atât de… „De ce mă socoteşte un copilandru? Prea uşor a uitat vârsta de şaisprezece ani."

Bătrânul continua să-i vorbească, poate că îi dădea sfaturi pentru a doua zi, când ar fi să se ducă la policlinică, dar el nu auzea şi nu pricepea nimic, nu voia s-audă şi să priceapă, dădea doar din cap, în semn că este de acord.

Se aşeză pe un fotoliu şi îşi scoase pantofii.

„Şi cu vânătaia asta ce veste-poveste?" vru să ştie taică-său.

„M-am încăierat cu un tip."

„Încăierat?"

„I-am dat vreo două şi mi-a dat şi el."

„Mi se pare că el a dat mai tare.”

„Era mai solid…”

„Şi, mă rog frumos, pentru?…”

„Pentru o fată.

„Hai, hai, zâmbi taică-său, n-o lua razna!”

„Dacă îţi spun că pentru o fată!”

„Măi, să fie! Eleonora, ia vino s-auzi! Măi, şi dacă mă tragi pe sfoară? Eleonora, ascultă şi tu, ascultă!”

„Măcar era ceva de capul ei?” întrebă maică-sa.

„M-aş bate şi cu Dumnezeu!”

„Eleonora, adu-mi cureaua!”

„Întâi să mănânce,” interveni maică-sa.

„Întâi să mănânc.”

,, Dacă nu te-oi învăţa eu cinste, şi omenie şi respect!” ameninţă taică-său.

„M-a bătut Cristache, lămuri el. Asta-i tot”.

3

O să-l ardă tata pe nea Cristache încet şi sigur, întâi la salariu, apoi la primele trimestriale, iar peste vreun an îi găseşte el o chichiţă, ceva, şi iar îl bagă la închisoare, vai de mama lui, ce noroc mai are şi nea Cristache!… Dacă ar fi sigur că bătrânii au adormit, s-ar duce în hol şi i-ar telefona Luminiţei.

„Cum se mai simte maică-ta?”

„Cred că şi-a dat duhul.”

„Şi de ce nu te duci să boceşti la căpătâiul ei?”

„N-am timp, dragă! Tu ce faci?”

„Cânt la trompetă. Am deschis fereastra, şi cânt din răsputeri, să se-audă până la marginea pământului. Cânt pentru tine. Înfiorat de atingerea buzelor tale, de mireasma părului tău.”

„Taică-tău cum se mai simte?”

„Prost, din ce în ce mai prost, respiră greu, se-năbuşă: chiar în urmă cu un sfert de oră am telefonat la spital să-i aducă un tub de oxigen, dar slabe speranţe! Ce-ai vrea să cânt pentru tine? Ce-ţi place ţie mai mult? Un cântec duios despre doi idioţi şi-o rădaşcă, pe marginea unui lac. Aş vrea să uit. Azi nu te-am văzut, n-am vorbit cu tine, te ţin minte de ieri, de-alaltăieri, de când îmi aduceai sandvişuri şi-mi spuneai că ai vrea să fii prietenă cu mine. Un an de zile n-am

făcut altceva decât să-nvăţ şi iar să învăţ, să mă duc la şcoală, să ies la tablă şi să-i ajut la învăţătură pe alţii, eu sunt băiat conştiincios, iar după un an de zile… Nu, nu, era să uit, am şi-o poezie pentru Cristina… după un an de zile te-am chemat acolo… trebuia să chem pe cineva… «Criză de adolescent!» spune Teofil, şi el se luptă cu criza asta… Ce să-ţi cânt, dragă Luminiţa? Pe strada noastră e linişte, s-au stins toate luminile, toţi s-au culcat, chiar şi Mihaela s-a culcat, mâine dimineaţă are de lucru, împleteşte plase pentru o cooperativă, din plasele astea trăieşte şi din meditaţii, e studentă Mihaela, banii de bursă îi dă mătusii… Ce să-ţi cânt, dragă Luminiţa?"

Dincolo, în dormitorul bătrânilor, se mişcă mobila, ceva se izbeşte de perete, mama iese în hol şi izbucneşte în plâns. „Taci, tu, că ne-aude copilul!" se sperie tatăl. Şi câteva minute se face linişte. Da, într-adevăr, asta-i o mare problemă pentru amândoi, mereu trebuie să se gândească la copil… Cât pot, bătrânii se feresc de el, uneori se ceartă după miezul nopţii în bucătărie, şi de cele mai multe ori când nu-i el acasă. Degeaba, până la urmă îşi dau şi ei seama că toate măsurile de precauţie nu-i ajută cu nimic. Ce-i de aflat, tot se află. Mai ales lucrurile urâte se află imediat. El se-ntoarce de la şcoală, ori de la plimbare şi-n clipa când intră în casă pricepe tot, nu mai are nevoie de nicio explicaţie. Maică-sa evită să-l privească, asta înseamnă că are ochii umflaţi de plâns, taică-său începe să spună o glumă, ceva, ca să nu dea de bănuit… „Să nu-şi dea seama copilul!" Anii au trecut, peste o lună si câteva zile copilul o să-mplinească şaisprezece ani; ei habar n-au câte ştie, şi câte observă, şi câte gândeste un copil de şaisprezece ani, şi cât de sever poate fi când se simte tras pe sfoară. „Copilul, copilaşul! Tot copil, copilaş o să mă considere si la douăzeci şi cinci de ani, şi tot aşa o să se-ascundă de mine, şi-abia o să se dea de gol. Doamne, ajută-le să mai priceapă şi ei ceva pe lumea asta! Şi să nu se mai facă de râs măcar faţă de mine"… Îi părea rău de bătrâni că îşi macină zilele în duşmănie; nu ţin la zile şi nu bagă de seamă cum trec; doar din când în când maică-sa se uită în oglindă şi se sperie: „Vai, cât am îmbătrânit!" De spaima bătrâneţii, două, trei zile nu se mai ceartă, îşi vede de-ale ei, mai glumeşte, mai cântă, maică-sa cântă frumos, au vrut s-o ia soprană la Corul sindicatelor, n-a primit, n-are timp, şi nici bătrânul n-ar fi fost de acord.

Îl întrebase pe profesorul lui de geografie:

„Dumneavoastră v-aţi certa cu soţia?"

„Ce întrebare mai e şi asta?" se nedumerise profesorul.

„Mă interesează foarte, foarte mult, nici nu vă închipuiţi…"

„Ştii bine că sunt burlac."

„Să admitem că aţi fi căsătorit."

„Admitem, dacă ţii neapărat, deşi n-ar trebui să te preocupe poveştile astea pe care, oricât ai vrea, tot nu poţi să le pricepi la vârsta

ta. Oamenii se ceartă din multe pricini, eu nu le ştiu pe toate, ştiu numai că se poate trăi şi fără ceartă… Nici n-aş avea timp să mă cert…”

„Şi dacă v-aţi căsători cu o femeie imposibilă?”

„Cine mă obligă să mă căsătoresc cu o astfel de femeie?”

„Să zicem că aţi face-o din greşeală!” insistase el.

„Cred că greşelile se pot repara”.

Acum se mişcă şi mobilele din hol, se sparge ceva, poate cristalul de pe măsuţa cu flori, da, da, cristalul.

„Dă-mi hainele!”

„Ce să faci cu ele?”

„Să mă-mbrac şi să mă duc.”

„Unde să te duci?”

„Ce te priveşte pe tine?”

„Uite că mă priveşte!”

„De ce dai în mama?” strigă el.

Strigă de după uşă, îi dau lacrimile şi aşteaptă. Câteva clipe se face linişte. Bătrânii, surprinşi, nici nu îndrăznesc să mai respire, apoi: jap, jap! două palme şi strigătul mamei, şi uşa camerei lui, care se deschide brusc, izbindu-l în umăr.

„Tu de ce nu dormi?”

„Dacă voi vă certaţi şi vă bateţi…”

„Noi suntem noi, şi tu eşti tu!”

„Dă-mi cheia să-mi iau hainele!”

„Femeia lui Dumnezeu, ce să faci cu hainele în miez de noapte?”

„Să mă-mbrac şi să mă duc”.

„Dacă nu pomeneam de nea Cristache, se mustră el, aveam linişte în noaptea asta, bătrânii se odihneau şapte ore, se sculau bine dispuşi şi flămânzi, mâncau pe săturatele şi se duceau la lucru. Nea Cristache, nea Cristache, de ce nu vrei să ne laşi în plata domnului? Doar ţi-am spus că mama nu-i o zână, nu ţine la dumneata şi nu-i face plăcere să te mai vadă. Crezi că-i de ajuns să fii încăpăţânat şi să cazi în genunchi în faţa ei? Prietena mea, Mihaela, pe care n-o cunoşti (şi-i mai bine, fiindcă altfel, cine ştie, i-ai trimite poezii…), mi-a spus într-o zi când am întrebat-o cine-i tipul care tot opreşte maşina la poarta ei, că cei mai imposibili oameni din lume sunt aiuriţii care nu vor să priceapă cum stau lucrurile în materie de dragoste. A fost o dată singură la teatru şi s-a legat de ea un domn bătrâior, tuns chilug şi mirosind a colonie de liliac. Şi de-atunci două săptămâni n-a vrut să se mai dea la o parte, o urmărea în drum spre facultate. «Dă-te, domnule, la o parte», îi striga Mihaela, iar el zâmbea şi se-nchina în faţa ei. Când ieşea de la cursuri, îl găsea în stradă, rezemat de maşină, acelaşi, zâmbăreţ şi cu speranţe. «Dă-te, domnule, la o parte, că strig să vină miliţia!» Inutil, omul nu pricepea, ori nu auzea, într-o zi i-a făcut o

vizită acasă şi-a căzut în genunchi în faţa ei, şi-a plâns, şi-a rugat-o să-l ia de bărbat. «Dă-te, domnule, la o parte, că-ţi dau cu ceva în cap!» i-a strigat Mihaela, şi-a pus mâna pe vaza de flori. Nea Cristache, dumneata de ce nu te dai la o parte? Ne-ai stricat încă o noapte, şi-avem atât de puţine nopţi! Tata e absolut convins că mama o să vină la dumneata în noaptea asta cu tot calabalâcul şi cu C.E.C.-ul de 5 000. Cred că tata se-nşală. Mama o să se ducă la o colegă de serviciu. Urât din partea ei, iar o să afle colegele şi-o să aibă ce vorbi două săptămâni. Oameni buni, de ce strigaţi aşa, de ce v-aţi pierdut minţile? Începeţi cearta şi-i daţi înainte, uitaţi de mine, uitaţi de vecini, uitaţi chiar şi de bătrâneţea care se-apropie şi-o să vă râdă în nas. Gata, am pus mâna pe voi, acuma degeaba vă pare rău, nu se mai poate repara nimic. Copilul, copilaşul! Copilul vă spune că mai are şi alte treburi, decât să v-asculte pe voi cum vă-njuraţi şi vă faceţi de două parale. O să v-audă vecinii, şi mâine dimineaţă o să-mi fie ruşine să ies. În fiecare dimineaţă vecinii se uită la mine şi-i simt că ar vrea să mă-ntrebe ceva, şi-atunci trec repede pe lângă ei, cu ochii plecaţi".

Mama îşi adună nişte haine într-un geamantan:

„Dă-mi şi nişte bani!”

„Ce să faci tu cu banii în miez de noapte?”

„Îmi trebuie mâine şi poimâine…”

„Poimâine iei salariul.”

„Ştii bine că am de plătit nişte datorii”.

Acum discută liniştit, gospodăreşte despre datorii, care cât are de dat şi cui anume. Mama a împrumutat de la tanti Angela opt sute ele lei să-şi ia pantofi şi stofă de taior de ziua ei, tata a împrumutat două sute de la inginerul de sector ca să cumpere şampanie de ziua mamei. De banii lor nu s-ating, banii lor s-adună pe cecuri cu dobândă, tata are un C.E.C. de 15 000, mama două de 10 000; din trei în trei luni participă la tragerea specială şi se roagă lui Dumnezeu să câştige o maşină. Mama o să-i dea C.E.C.-ul lui nea Cristache în păstrare.

„Hai să ne culcăm!”

„Tu eşti chior, tu nu vezi că eu plec?!”

„Unde Dumnezeu să pleci?”

„Mă duc la Marilena.”

„Aşa să ai tu bine, cum te duci la Marilena.”

„Om bătrân, să-ţi fie ruşine! Dacă nu crezi, dă telefoane, vino acolo, vino, da’ să nu stai, că nu vreau să te mai văd, vino numai ca să te convingi, că ştiu eu ce ţi-a intrat ţie în cap şi nu-ţi mai iese! Crezi că de Cristache al tău îmi arde mie? Scap de un nenorocit şi să mă leg repede de un altul? Doamne fereşte, mă duc în noaptea asta la Marilena, iar de mâine încolo o să mă descurc într-un fel, când mai bine, când mai rău, dar la tine nu mă mai întorc. De atâţia ani te spăl şi-ţi dau demâncare, şi nu ies din vorba ta, şi tot nu-i bine, acuma,

gata, mi-ajunge, nu mai pot, dă-mi drumul că urlu!”

Se deschide o fereastră la etaj şi o femeie întreabă: „Voi n-aveţi somn, mă?”

„Au dreptate vecinii, de ce să suporte atâtea scandaluri! Dacă aş fi în locul lor m-aş duce la miliţie, ori la procuratură şi aş pretinde să fie linişte în casa asta: «Mihăescu ăsta ori îşi bagă minţile-n cap odată pentru totdeauna, ori se mută în altă parte, undeva, la marginea oraşului, unde nu-l aude nimeni când strigă la nevastă…»

Tata nu prea ţine seama ele vecini, îi ia cam de sus, se crede mai instruit decât ei şi cu o poziţie socială mai solidă, face parte din intelectualitatea tehnică bucureşteană, maistru apreciat, decorat, are liceul şi-un an de politehnică, dacă ar avea şi un pic de respect pentru nevastă, şi copil şi vecini ar fi şi mai bine!… Am întrebat-o şi pe Mihaela:

„Tu te-ai certa cu bărbatu-tău?”

„Vai, la ce-ţi mai umblă şi ţie mintea! a râs ea. Eşti copil, ce-ar fi să te gândeşti la altceva? De ce să mă cert? Şi când să mă cert? Doar o să am atâta de lucru! (El îşi amintise că şi profesorul de geografie îi spusese că n-o să aibă timp să se certe. Curios!) Încearcă, îl sfătuise Mihaela, să trăieşti la vârsta ta! Cum se ceartă alţii, să te intereseze mai puţin. Nu-i vezi, nu-i auzi! E o chestiune de educaţie a voinţei. Dacă eu nu vreau să văd şi s-aud, atunci nici n-o să văd, nici n-o s-aud. Altfel, unde-ai ajunge? Îţi spun eu unde. În crîșmă, ori, şi mai rău, la Central…"

Mama iese trântind uşa, strigând ajutor, tata aleargă pe scări, după ea. Sus, la etaj, se deschid ferestrele, cineva, crezând că e vorba de hoţi, începe să fluiere.

„Mâine dimineaţă n-o să ies din casă, o să ies abia mâine seară, după ce se culcă vecinii. Ştiu şi colegii că ai mei, bătrânii mei, se ceartă şi se bat, şi sunt curioşi să afle de ce.

Dacă vine bătrânul si deschide uşa (cum ştie el să deschidă uşile smucit, de parcă ar vrea să le smulgă din ţâţâni) mă pocneşte drept în frunte. De ce-oi fi stând aici, în dreptul uşii?! Pot să mă ridic şi să mă târâi până la pat, patul meu cu arcuri rupte, şi să mă-ntind, să-nchid ochii şi să dorm. Ori să visez cu ochii deschişi. În somn visez puţin, și doar spre dimineaţă; aceste vise, pe care nu pot să le stăpânesc în desfăşurarea lor, să le ajustez pe ici pe colo, pentru a fi pe gustul meu, în general mă obosesc, uneori îmi dau dureri de cap: mult mai mult îmi place să visez cu ochii deschişi; să-mi compun eu visele, să umblu prin locuri despre care am auzit, ori am citit în cărţi şi să mă port altfel, mai civilizat şi mai inteligent decât în realitate; în toate visele cu ochii deschişi am cel puţin 25 de ani, uneori ajung şi la patruzeci, tatăl unui băiat care îmi seamănă şi al unei fetiţe obraznice.

Tâmpenie, asta-i curată tâmpenie! Mai ales dacă ar fi să cred, şi n-am niciun motiv temeinic să nu cred, că mai toţi oamenii în vârstă îşi recheamă din amintiri copilăria şi prima tinereţe. Cândva, cândva o să mi se-ntâmple şi mie una ca asta. Deocamdată aş vrea să am 28 de ani, să fiu căsătorit de trei ani şi să mă cert prima oară cu Luminiţa.

„De unde-mi vii la ora asta?"

„Am fost pe la Eliza, am stat la poveşti."

„Eliza a plecat în concediu de opt zile."

„Ei, da! Că tu ştii mai bine."

„Hai să verificăm! Să-i dăm un telefon."

„Dacă nu mă crezi pe cuvânt, te las aici şi mă duc."

„Unde?"

„Asta mă priveşte!"

Bătrânul se-ntoarce călcând pe vârfuri; deschide şi închide uşile cu grijă; apoi scoate telefonul din priză. E convins că după cel mult o oră Eleonora o să-l cheme, cerându-i iertare, altfel unde să se ducă, unde să-şi petreacă noaptea? De ce nu pricepe ea nenorocita (Doamne, iartă-mă) că ăla nu moare de dragul ei, şi-a făcut mendrele, acum gata, alta la rând. Nici casă ca lumea n-are nenorocitul, o cămăruţă dc mansardă, o chilie puturoasă, cum o să stea Eleonora acolo? Degeaba. În noaptea asta n-are ce să mai caute aici, a ieşit din inventarul casei să doarmă în Gara de Nord. Fata de serviciu s-o fi culcat?

„Tudoriţă nene, ca să vezi cum le potriveşte dracu…"

„Lăsaţi că se-ntoarce dânsa!"

„Ştiu, ştiu, dar nu mai depinde de ea. Tu ce-ai văzut aici să nu spui nimănui, chiar dacă ţi-ar plăti, mai bine te plătesc eu şi să taci, aşa-i, Tudoriţă nene? Ce-ai văzut şi ce-o să mai vezi… Oare avem noi pe-aici nişte băutură, cum ar fi nişte coniac?! Dacă n-avem, ne ducem până-n colţ şi cumpărăm. Ia tu 30 de lei şi du-te!"

Tudoriţa n-are nimic împotrivă, ia banii şi dă fuga după coniac. El se apropie pe vârfuri de camera băiatului: „Grig, tu dormi? Grig… dacă nu dormi, hai să te văd… Doarme, ori se preface că doarme, totuna, asta-i situaţia, dacă mă blesteamă acum, o să priceapă mai târziu cum stau lucrurile şi-o să mă ierte, pe asta mizăm toţi".

„Dragă Luminiţa, n-aş vrea să ne certăm."

„Nici eu, dar cred că aşa ceva nu e posibil."

„De ce?"

„Aşa mi-au spus toţi, chiar şi-ai mei, care se ceartă foarte rar, foarte rar, cam de două ori pe an. Ca să nu-ţi mai vorbesc de unchiul Pandele, care pretinde că fără certuri viaţa ar fi din cale-afară de plicticoasă."

„Cred că noi, noi doi nici n-o să avem timp de ceartă. Judecă şi tu: până la 24 de ani, studenţia, învaţă, învaţă zi şi noapte; până pe la 28 de ani, doctoratul, asta-i o chestie şi mai grea: până la 35…"

„Doar nu înveţi chiar tot timpul, în orice caz, cât durează o ceartă? Cel mult o jumătate de ceas, cu puţină atenţie şi discreţie în gesturi poţi să te certi şi pe stradă, în drum spre facultate, ori spre teatru, sau acasă, între două feluri de mâncare.”

„Şi de ce ne-am certa?”

„Depinde, se ivesc atâtea chestii!”

„Dragă Luminiţa, ai nişte păreri care mă îngrijorează.”

Tudoriţa nu ştie, ori nu poate să vorbească în şoaptă, are o voce bărbătească, plină, de comandant. „N-avea coniac, dacă vreţi vin”… „Cum să n-aibă coniac? Găseşti pe toate drumurile!” Dar tata o crede şi desfundă sticla de vin. Şi bea. Şi-o trimite pe Tudoriţa la culcare.

„Dragă Luminiţa, e o chestie pe care n-o pricepi: de ce un bărbat de 40 de ani îşi lasă nevasta să plece în miez de noapte, apoi se-ncuie în dormitor şi bea un vin prost?”

„S-o fi săturat de nevastă!”

„Are si-un copil…”

„Da, are şi-un copil! Ei şi?”

„E o chestie pe care tu n-ai cum s-o pricepi.”

„Dar tu ai?”

„Mie mi-a spus mama, chiar mi-a atras atenţia…”

Încearcă să evite cel mai mic zgomot pentru a nu-l deranja pe taică-său. Ia din şifonier o cămaşă, pantofii de duminecă, o pereche de pantaloni şi o jachetă; dacă ar şti unde ascunde taică-său banii, ar lua şi câteva sute de lei; traversează holul cu pantofii în mână, deschide şi închide uşile cu grijă, încuie uşa de la intrare. Noapte de început de iunie, zgomot îndepărtat de tramvaie. Pe-aici nu trece niciun tramvai, o să meargă pe jos, tot n-are bani. A uitat să-şi ia toc şi cerneală şi câteva coli de hârtie. Mâine dimineaţă, la opt, trebuie să se prezinte la concurs.

Optzeci de candidaţi din toată ţara, toţi de vârsta lui, cei mai buni la matematică. Ar vrea să aibă emoţii, e firesc să ai emoţii înaintea unui concurs atât de important, să stai noaptea întreagă şi să rezolvi probleme complicate, până încep să te usture ochii, până-ţi cade tocul din mână, e firesc; n-are niciun fel de emoţii, ştie că va reuşi, a mai câştigat concursuri pe ţară copilul minune (până la probe contrarii, care se ivesc ceva mai târziu, pe la douăzeci de ani). Există (i-a spus taică-său) un prag pentru toţi copiii minune; oare de unde ştie taică-său, şi de ce-i atât de sigur?! Există un prag greu de trecut, trebuie să ai capul tare şi-o voinţă de fier. „Nu există un asemenea prag, nu cred, nu admit. Dacă ţi-aş spune că nu există, iar mi-ai da peste nas că la şaisprezece ani nu pricepi mai nimic. De ce te-ai certat cu mama şi-ai lăsat-o să plece în miez de noapte, şi te-ai închis în dormitor şi bei vin prost, adus de Tudoriţa? Nu există un asemenea prag şi nici copii minune, există numai oameni minune; când lucrezi la uzină şi

dumneata eşti un om minune, şi când îi aduci mamei şampanie şi flori de ziua ei, şi când urmăreşti drumul sateliţilor… Să nu te superi şi nici să nu te sperii că am plecat de-acasă, trebuia să plec, nu vreau să dau ochi cu vecinii mâine dimineaţă. Dacă Teofil ar avea o cameră a lui, m-aş duce la el şi-am vorbi toată noaptea despre pragul ăsta blestemat care nu există, nici el nu crede că există. Teofil stă în cameră cu frate-său mai mic, doarme într-un pat cu el, ziua vine şi soră-sa în camera asta să înveţe, învaţă toţi trei într-o cameră, şi nu cred că există un prag."

„Bună seara, vă rog să mă iertaţi… Părinţii mei s-au certat şi a trebuit să plec de-acasă; şi n-am niciun ban, aţi putea să-mi împrumutaţi 25 de bani să telefonez unui coleg?"

„Da, poftim!" şi omul îi întinde o hârtie de cinci lei.

„Nu, nu, vă rog, 25 de bani."

„Poftim şi 25 de bani."

„Unde aş putea să vă întâlnesc mâine?"

„Nu sunt de pe-aici… Plec în noaptea asta."

„Încă o dată vă rog… şi vă rămân îndatorat."

„Zi-mi să fiu sănătos."

„Să fiţi sănătos!"

„Asta-i chestia principală".

Până la cabina telefonică mai are vreo douăzeci de paşi şi încă nu s-a hotărât cui să telefoneze. Cine să-i deschidă uşa la ora asta?

„Grig… aici. Dormeai?"

„Nu, mă tot gândesc la câte prostii ţi-am spus şi mi-e ruşine, tu ce faci?!"

„Nimic, mă plimb. Vrei să cobori peste un sfert de ceas? Nu, nu, altceva, n-am unde să dorm. O să-ţi explic. Dragă Luminiţa, peste un sfert de ceas ne vedem şi-o să-ţi explic. Nu, nu, nimic grav".

4

După optsprezece minute de la începerea concursului (colegul din dreapta, care avea ceas, îl asigură de trei ori că nu trecuseră decât optsprezece minute) împături foile de hârtie, astupă sticla de cerneală si își duse mâinile la spate; terminase primul, într-un timp record, şi era absolut sigur de exactitatea rezultatului obţinut (se aşteptase la nişte probleme mult mai dificile, care să-i dea bătaie de cap şi să-i pună la încercare pregătirea și talentul de matematician, când colo, mai nimic…). Ar fi putut să predea lucrarea şi-apoi să iasă din sală,

atrăgând atenţia şi întrebările celor care aşteptau pe culoar, părinţi şi rude şi prieteni de-ai concurenţilor, dar îl ţinea aici, în bancă, mândria de învingător, şi îşi repeta, insistent, că după atâtea mizerii zilnice are dreptul la această mândrie, nimeni să nu i-o ia în nume de rău, matematica e partea lui cea mai tare, de-aici îi vine din când în când câte o mulţumire, el nu face niciun efort deosebit, și nici nu vrea să pară mai cu moţ.

Ceilalţi şaptezeci şi nouă se foiesc în bănci şi asudă, nu mai scârţâie nicio peniţă, colegul din dreapta îi dă un ghiont disperat, cel din stânga sâsâie ca un şarpe, profesorii se plimbă printre bănci, pantofii unuia dintre ei scârţâie discret, pantofi noi.

„Dumneata renunţi?!”

„Nu, nici gând, am terminat.”

„Măi, măi! se miră ironic profesorul cu scârţ, şi învins de curiozitate despătureşte hârtiile primei pagini şi-abia după câteva minute faţa i se destinde într-un zâmbet patern: E, hai. Du-te şi te plimbă, du-te la ştrand!”

„Aş vrea să-mi mai daţi o problemă.”

„Lasă, lasă…”

„Una mai grea.” insistă el.

Dar profesorul se înnegurează brusc, îi ia lucrarea şi se-ndreaptă spre catedră. „Aş fi vrut să mă-nţelegeţi exact, era foarte important pentru mine să mă-nţelegeţi, dacă v-am cerut o problemă mai grea, n-am făcut-o din vanitate, simţeam nevoia să-mi încerc puterile, să scriu şi să şterg, să rup foile, să-mi dea lacrimile, să năduşesc în rând cu toţii, şi-abia după aceea să vă predau lucrarea şi să ies din sală cu teama că undeva am greşit şi voi fi învins. Îmi dau seama ce credeţi despre mine, si asta îmi strică toată ziua. Da, ştiu, în meseria dumneavoastră aveţi de-a face cu tot felul de obraznici, iar dintre aceştia cel dintâi sunt eu, deşteptul!”… Are o cămaşă curată, i-a spălat-o Luminiţa azi-noapte, are pantalonii călcaţi, are o pereche de pantofi comozi, e-o adevărată plăcere să-i porţi, are şi-o sută de lei în buzunar (din economiile Luminiţei), e sătul şi sigur de victorie, iar afară, pe culoar, îl aşteaptă Luminiţa, are cine să-l aştepte şi pe el. În miez de noapte, fata asta, oarecare (cel puţin aşa o socotise până acum), îi ieşise în întâmpinare şi, apucându-l de mână, ca pe-un copil, îl condusese până în faţa blocului unde locuia. „Acum să te prefaci în pisoi. Încet şi pe vârfuri, să nu ne simtă nimeni.” O însoţise, cum îi poruncise ea, pe vârfuri, până la etajul unsprezece, binecuvântând pe cei care stricaseră instalaţia electrică.

„Ce-o să zică ai tăi?”

„Ai mei n-or să zică nimic, ai mei dorm şi n-o să afle, fiindcă o să te ţin în vestibul ca pe-o mătuşă din provincie, te superi? Stai aici, stai cuminte şi o să-ţi aduc ceva de-mâncare, şi o să-ţi spăl cămaşa asta, şi-

o să-ţi dau nişte pantofi de-ai lui frate-meu, pe care el nu-i mai poartă din iarnă, şi o să-ţi aduc aici salteaua mea de plajă. Vai, ce-am putut eu să-ţi spun despre mama! îşi amintise ea. Când am ajuns acasă, mama se plângea de dureri de cap. I-am sărutat mâna şi-am căzut în genunchi în faţa ei. Tu nu crezi că o durea capul din pricină că cu vorbisem atât de urât?! Mamele simt şi pătimesc ele pentru prostiile copiilor."

„Nu, nu cred.

„Nici n-ai auzit ce-am spus, la ce te gândeşti?"

„Dacă am avea casa noastră," îndrăznise el.

„Ce idee! se amuzase Luminiţa. Cu ce să plătim chiria?"

„Aş da meditaţii la matematică."

„Bravule, dragule."

„M-aş angaja la construcţii, să duc în spate saci de ciment."

„Tu? Hai să te sărut!"

„Dacă am avea casa noastră…"

Dimineaţa, pe la cinci şi jumătate, ea îi adusese cămaşa călcată şi un pachet cu sandvişuri, invitându-l să se-mbrace repede şi să plece înainte de a se scula ai ei, bătrânii, dar neapărat să se-ntoarcă pe la şapte fără un sfert, fiindcă avea să-i spună ceva important. O ascultase întocmai, o oră şi ceva rătăcise pe stradă cu pachetul de sandvişuri în mână, întrebându-se cum ar putea să facă rost de nişte bani, cel puţin de o mie de lei, absolut, necesari plecării în vacanţă la munte sau la mare împreună cu Luminiţa. Ar fi vrut să plece în vacanţă ca un salariat cu bani număraţi, cu nevasta şi bagaje multe şi cu tot felul de necazuri, de care să se elibereze de la o zi la alta, sub privirile încurajatoare ale nevestei.

,,Ce voiai să-mi spui?" o întrebă pe Luminiţa la întoarcere.

„Că nu-i bine să te certi cu ai tăi şi să fugi de-acasă – si ea se aşează pe un scaun în faţa lui şi îi luă mâinile într-ale ei. Dacă te certi şi fugi azi, mâine o să te întorci pocăit, nespălat şi mort de foame, şi-o să-ţi fie şi mai greu. Asta o ştiu de la frate-meu, care a fugit o dată, şi n-ar mai face-o pentru nimic în lume. Crezi că n-am dreptate?"

„Ba da… într-un fel, dar atâtea îndemnuri la cuminţenie şi bună-cuviinţă mă plictisesc îngrozitor! o avertizase el. Şi asta numai din pricină că eu sunt cuminte, şi fricos şi bine crescut, îndemnurile, toate, nu izbutesc decât să mă scoată din sărite. «Să nu fugi de-acasă!» Nu, n-o să fug, cum vrei să trăiesc, și unde?! Dar tragedia vine de-acolo că mă ştiu mai deştept decât ai mei, şi fără să vreau încep să mă uit la ei de sus. Am citit mai mult, am umblat mai mult, am cunoscut oameni la care ei nici nu îndrăznesc să se uite. Luminiţa, ai vrea să ne petrecem vacanţa împreună?"

„Unde?"

„Găsim noi… găsim o gazdă, undeva!"

„O, eşti grozav! şi Luminiţa râse cu poftă. Cine să ne închirieze nouă o cameră. Cine să-ţi închirieze ţie, că tu eşti bărbatul, tu răspunzi, trebuie să prezinţi buletinul, şi când or vedea că ai şaisprezece ani neîmpliniţi…”

„Anii nu contează, aş vrea să înţelegi măcar tu, ci cum gândeşti şi cum te porţi… Dacă eu vreau să trăiesc la altă vârstă, decât la vârsta mea, cine să-mi stea împotrivă, şi cu ce drept? Iar dacă mă duc cu tine în vacanţă, şi stau cu tine la o gazdă, asta nu înseamnă aventură, am eu mutră de aventurier?”

„Ce contează mutra!”

„Ba contează!”

„Ba nu. Altceva…”

„Ce?! Că tu le pricepi pe toate.”

„Cum te interpretează alţii. Ai şaisprezece ani? Stai la locul tău şi aşteaptă până când ţi-o veni rândul şi până când îi fi în stare.”

„Profesorul Pamfil, îşi amintise el, s-a căsătorit la şaptesprezece ani fără două luni, cu dispensă, ca să aibă cine se-ngriji de el şi de fraţii mai mici şi de maică-sa bolnavă.”

„Măi, măi! făcu Luminiţa, de unde ştii când s-a căsătorit profesorul Pamfil?! Te pomeneşti că ţi-o fi cerut părerea!”

„Fără, fără ironii de două parale, o respinsese el, iritat. Mi-a spus chiar dânsul, dacă vrei să mă crezi, dacă nu, poftim! continuă cu ironiile.”

„Tu n-ai fraţi mai mici şi nici maică-ta nu-i bolnavă. Tu eşti ori prea deştept pentru vârsta ta, ori prea prost, nu, nu prost, prea naiv, una din două, hotărâse Luminiţa, cu o neaşteptată gravitate. De ce nu-ţi place să ai şaisprezece ani?”

„M-am plictisit de ei.”

„Atunci de douăzeci şi cinci de ani, de treizeci și de patruzeci o să te plictiseşti şi mai repede, şi mai cumplit. Cum o să te plictiseşti şi de mine într-o zi; de ce nu-mi scrii poezii? Hai că te-am prins!”

„N-am scris în viaţa mea.”

„Ba ai scris. Pentru Cristina, şi Luminiţa începu să recite: «Razele de soare, care pătrund în fiecare dimineaţă în camera mea şi-mi înţeapă ochii, trezindu-mă la viaţă, sunt privirile ochilor tăi…»”

„Dacă nu încetezi imediat, te plesnesc.”

„Glumeşti!”

Dar el nu glumise, îi dădu una peste gură: glumele ei, împrumutate de la vreo fâşneaţă oarecare, îl întărâtau cumplit; astea sunt nimerite pentru nătărăi, şi-atât. În clipa următoare, văzând-o cum îşi duce palmele la gură, supusă, înfricoşată, şi cum îşi şterge lacrimile, simţise o zguduire în tot corpul (poate o răzvrătire a duioşiei şi bunei-cuviinţe din el) şi-apoi căzuse moale pe covor la picioarele ei. Abia după vreo cinci minute biata fată, gata să leşine şi ea, reuşise să-l aducă în

simţiri cu trei pahare de apă şi strigăte disperate.

„Nu-i genul meu să dau palme," zâmbise el.

„Parcă asta ţine de gen!"

„Ţine, absolut. Da' de unde ştii de poezie? N-am citit-o nimănui. Era o poezie proastă și-ncâlcită, dovadă că n-a avut niciun efect. Alta n-o să mai scriu. N-ai o cămaşă de-a lui frate-tău să mă schimbi? Zău, de ce trebuia să torni atâta apă; m-ai udat tot… şi pe pantaloni."

„Vrei să-ţi dau nişte pantaloni?"

„Darnică mai eşti cu hainele altuia!"

„Ascultă, băieţaş, râse Luminiţa, tu vorbeşti cu mine ca un bărbat cu nevastă-sa, pe cuvânt, exact cum vorbeşte taică-meu cu maică-mea: «Ia vezi tu de ciorapii ăia, s-or fi uscat?! Ia nu te mai băga în toate! Deşteaptă mai eşti tu când n-ai nimic de pierdut!» Zău, e plicticos să fii bărbat și nevastă."

„Asta de la cine-ai mai auzit-o?"

„E o constatare personală."

„Dă-mi voie să mă-ndoiesc. Tu ştii multe de la Mariana, care ştie şi mai multe, ia fă bine şi las-o cu ale ei, altfel o să ne certăm! Promiți?"

„Promit!"

Şi imediat îşi amintise ce îi spusese Mariana după trei săptămâni de căsnicie: „Mi-a zis să tac – şi-am tăcut! mi-a zis să mă duc după ţigări – şi m-am dus; mi-a zis să nu mă duc la cinema fără el – şi l-am ascultat întocmai! «Aşa! acuma eşti nevastă!» a râs el. Sunt, sunt, dar el habar n-are că atunci când mă duc după ţigări mai trec şi pe la galanterie să văd ce-ar mai fi nou pentru mine, iar cu cinematograful mă descurc eu, şi nici nu mă dau în vânt după filme".

,,Te conduc până la liceu, îi propuse Luminiţa, şi se gândi că în timpul cât el o să fie la concurs, ea o să dea o raită pe la magazine, ca o nevastă, iar dacă o s-o întrebe: Pe unde mi-ai umblat?!» o să-i spună, privindu-l în ochi: «La bibliotecă, am citit ceva din Marin Preda, aia cu Moromeţii ăia care tot se ceartă şi se-nghiontesc… şi-o să-ţi ţin pumnii, uite-aşa, zău! "

Iar el, convins că la ora asta Luminiţa îl aşteaptă pe culoar, ori în faţa liceului, tremurând de emoţie: „O fi ştiut, n-o fi ştiut, dacă pierde concursul se gândea: „Nici nu vreau să mă căsătoresc cu o fată deşteaptă sau, în orice caz, mai deşteaptă decât mine. Toţi susţin că femeile prea deştepte sunt lipsite de farmec, au o luciditate care paralizează, şi-apoi cum o să-i spui unei femei deştepte: «Ia vezi de cartofii ăia!» Ori: «Şterge copilul la fund».

„Ţi-am spus că eşti liber", îi aminti profesorul.

Vecinul din dreapta, care, după încercări disperate de a rezolva măcar o problemă, se împotmolise definitiv, îl apucă de mână şi-l trase mai aproape de el, rugându-l din priviri să-i dea o mână de ajutor, ca să nu se facă de râs. Venise băiatul dintr-un colţ de ţară,

instruit de profesori conştiincioşi, care-şi puseseră mari speranţe în el. Venise şi pierduse, şi era disperat, încât lui Grig i se făcu milă de el, dar în alt fel, decât să-i strângă mâna, încurajator, nu putea să-l ajute. Băieţii ăştia buni, sârguincioşi, în care se pun atâtea speranţe şi care pierd atât de uşor! Pierd, fiindcă nu pricep nişte lucruri elementare, mai ales când e vorba de matematică. În primăvară, la o oră de dirigenţie, poate dintr-o curiozitate de educator, poate – respectând, pur si simplu, o indicaţie a directorului şcolii– profesorul diriginte îi întrebase pe toţi din clasă ce gânduri au, ce şi-ar dori să realizeze mai important în viaţă etc. Cei mai slab pregătiţi se repeziră să dea nişte răspunsuri cam teribiliste (imitaţii după răspunsuri de bun simţ, date de personalităţi marcante). Astfel: „Îmi propun ca până la 40 de ani să descopăr leacul cancerului!" „Îmi propun să cercetez solul lunar!" „Îmi propun să scriu un ciclu de romane, care să oglindească" etc. Sau o fată miorlăită, cu mulţi de patru în catalog: „Doresc să studiez arheologia şi să fac descoperiri de importanţă capitală…" (Asta măcar rămăsese repetentă pentru a doua oară, şi a doua zi după repetenţie se logodise, fată de şaisprezece ani, cu un şofer afemeiat şi beţiv.) Ascultându-şi colegii, el se gândea: „Nu pretind că aş fi mai bun, mai cinstit, dacă vreţi mai puţin farseur decât voi, totuşi cum de nu vă temeţi c-o să vi se rupă limba, chinuind-o cu fraze atât de sforăitoare? Uşor se-nvaţă frazele astea şi se ţin minte, mai greu e să-nveţi regula de trei simplă!”… Când îi venise şi lui rândul, anunţase, cam bâlbâit, că ar vrea să întocmească nişte manuale de aritmetică şi de algebră în aşa fel, încât toţi elevii, încă din primii ani de scoală, să îndrăgească matematica exact cum ai îndrăgi o fată, ori o carte de aventuri… Cu acest răspuns, izbutise să producă ilaritate:

„Grig, m-ai dezamăgit!”

,,Nu eşti tare la idealuri.”

,, Habar n-ai să visezi.”

„Crezi că din manualele tale o să priceapă ceva chiar şi Conovăţ?” (Acest Conovăţ fiind idiotul clasei.)

Iar el asculta şi tăcea, mulţumit; învinsese, ironiile celorlalţi nu făceau altceva decât să-i confirme victoria. „Mi-ai plăcut, bătrâne, îi spusese în recreaţie Teofil Popescu, eşti un tip realist, poate chiar prea realist pentru vârsta ta. Ce-ar fi să înveţi şi tu nişte fraze sforăitoare?! Uneori prind bine!” ,,Niciodată! se răzvrătise el, o ştii şi tu, o ştiu atâţia alţii, tu de ce nu le-nveţi?" Matematician – un om din cifre şi formule, exact în toate, realist până-n măduva oaselor – şi-aşa mai departe, poveşti. „Poate că eşti un tip prea, prea realist", observase Mihaela. „Poate că eşti prea, prea realist, observase profesorul de geografie, încearcă să descoperi poezia matematicii şi mai ales poezia vieţii!"

Pe culoar se plimbau trei femei în vârstă, cu sacoşele în mână, şi el

înţelese că femeile au fost la piaţă, ori la magazine şi, după ce-au târguit multe şi de tot felul, s-au gândit să treacă şi pe-aici, poate că află vreo veste bună despre copii. „Unde eşti, fată?!" şi aleargă pe culoar, coborî în fugă două etaje, convins că o va găsi pe Luminiţa în faţa liceului, ori la cofetăria de vizavi. „A, da, înţeleg, o scuză el. Nici nu ţi-a trecut prin cap că o să termin lucrarea în optsprezece minute, ei, da, asta se cheamă lipsă de încredere, doar ţi-am spus de-atâtea ori că sunt un bun matematician, un tip cu perspective în domeniul ăsta, chiar şi profesorul Pamfil e de acord. Ori nu ţi-am povestit cum m-a chemat la dânsul, la Institut, şi mi-a zis: «Ce mai faci, colega? Aud că ai planuri mari». Cât m-am rugat de taică-meu, care îl ştia pe profesor, să-i dea un telefon şi să-l convingă să aibă grijă de mine; aş gândi altfel, aş umbla altfel, aş vedea lumea cu alţi ochi dacă un profesor academician, de renume mondial, şi-ar aduce aminte şi de mine din când în când, de ucenicul ăsta cu pantofi şi cămaşă de împrumut. Dar tata, auzind ce-ar trebui să facă, s-a speriat de moarte, a dus degetul la gură: «Sssst! cum o să telefonez unui academician!» şi m-a trimis urgent la culcare. I-am scris eu profesorului cine sunt şi la ce şcoală învăţ… Bine, fată, dacă nu m-ai aşteptat tu, o s-aştept eu, cineva trebuie să aştepte, iar la nevoie chiar să se sacrifice, altfel ar fi un scandal şi-o ciomăgeală…"

Era abia zece fără douăzeci de minute, prea devreme pentru a intra într-un restaurant, prea devreme chiar şi pentru o plimbare în parc. ,, La ora asta se plimbă numai cei fără niciun rost pe lume, se gândea el, acuzator, e destul de ruşinos să te plimbi dimineaţa, când ceilalţi sunt la lucru", dar ce-o să facă ei doi până la prânz?! Şi iar se gândi la casă, dacă ar avea o cămăruţă a lor, patru pereţi şi-un ochi de fereastră ar fi ideal, nici nu-şi doreşte mai mult decât o cămăruţă, acolo, ceva intim, prielnic inimii şi gândului. Asta, cu inima şi gândul o citise undeva, nu mai ştia unde… Avea o memorie care înregistra de toate: formule, citate, vorbe de duh auzite în trecere pe stradă… O zări pe Luminiţa pe trotuar, la vreo sută de metri, se uita la o vitrină cu pantofi de vară. „Doamne, fetele astea care fac doi paşi pe stradă şi se opresc să vadă ce-i aici, ce-i dincolo, nimic nu le scapă, chiar dacă merg, dacă vorbesc şi-ţi răspund la întrebări, tot trag cu coada ochiului la vitrine, boala lor."

„V-a dat drumul?!" se miră fata.

„Mi-a dat mie, care am terminat în optsprezece minute, exact în optsprezece minute, erau nişle probleme cu care mi-am bătut capul în urmă cu doi-trei ani. Pe unde-ai umblat?"

„Pe unde să umblu, ce-ţi închipui tu? şi îl privi senin în ochi: am fost la bibliotecă să citesc un articol despre tinerii ăia furioşi din Anglia, zău că sunt nişte tipi!"

„Ce articol?" întrebă el cu o sclipire de bucurie în ochi. „Din

Contemporanul…”

„Un articol mai vechi.”

„Da, mai vechi.”

„A apărut exact cu trei luni în urmă, pagina a doua, jos, şi o mângâie pe frunte cu o satisfacţie de profesor, care se convinge încă o dată că nu a cuvântat în zadar. Chiar dacă o să crească copii şi o să se ocupe de bucătărie, e obligatoriu să ştie şi ea ce se petrece în lume: da, e plăcut să-ţi auzi viitoarea soţie vorbind despre tinerii furioşi englezi. Şi ce propui să facem acum? Încotro?”

„Mă întâlnii cu Sevasta, care mi-a spus că ei pleacă la Snagov… adică ea, Teofil, Cristina şi Măndiţă… şi ne-au invitat şi pe noi… au o maşină cam hodorogită, da’ merge. De acord?”

„Iar cu gaşca?” se strâmbă el.

„Iar, iar! Când am mai fost noi cu gaşca? Mă rog – şi ea se răsuci puţin, cu spatele la el – nu insist, dar altă ocazie să ajungem la Snagov nu se mai iveşte una-două; şi am chef de-o plajă, în fiecare an, în prima zi de vacanţă, mă duc la ştrand, eşti obosit?”

„Ce motiv aş avea să fiu?”

„Vai, de-ai şti tu cum arătai pe salteaua aia din vestibul, cred că am stat o oră să mă uit la tine, mic, şi slab, şi sărman”.

5

„Dacă arătam mic şi slab şi sărman, se gândea el, nu trebuia să te zgâieşti atâta la mine, iar dacă tot te-ai zgâit, era mai bine să nu mi-o spui. Chiar şi-atunci când dorm în patul meu, dorm cumva caraghios, sucit-răsucit, încât până şi Tudoriţa râde de mine, iar tata, care în fiecare dimineaţă, înainte de a pleca la lucru, deschide uşa camerei şi mă binecuvântoază cu o privire, e de părere că dorm ca un cerşetor într-o sală de aşteptare. O s-ajung un strâmb şi-un cocoşat, iar ţie, dragă Luminiţa, o să-ţi fie ruşine să ieşi cu mine pe stradă.” Şoferul gonea cu o sută pe oră printre căruţe şi biciclişti, depăşea în curbe şi trecea prin stopuri fluierând, iar Măndiţă, care îl angajase pentru cursa asta, se-ngrăşa de plăcere: „Aşa, bătrâne, mână, bătrâne! Hai să cântăm în cinstea lui Catană!”, iar Catană, măgulit de propunere, comandă: „Pe Murăş şi pe Târnave!” p-asta să mi-o ziceţi! Cânta fiecare după cum îl tăia capul, numai el moţăia pe banchetă între Luminiţa şi Teofil Popescu, prietenul lui şi fratele Sevastei Popescu, doamne, mulţi Popeşti mai sunt în ţara asta!

„Ce stai ca-mpuşcatu ’?” întrebă Măndiţă.

„Poftim?!” şi el deschise ochii, a ceartă.

„Parcă te-ar împuşca cineva de trei ori pe zi, aşa arăţi, aprecie Măndiţă în hazul celorlalţi. (Chiar şi Luminiţa râse şi bătu din palme: «Bravo! Bravo! »). Dacă ai intrat în horă, joacă. Dacă ai o fată lângă tine, mai întreab-o şi tu de sănătate, ori vrei s-o întrebe alţii? («Bravo, bravo!») Măcar ai chiloţi de baie?

„Am, n-am, ce te priveşte?”

„Cristina, ce facem cu ăsta?” vru să ştie Măndiţă.

„Îi ridicăm un monument, că-i băiat de ispravă.”

„Mie-mi spui! râde Măndiţă. Îl ştiu, doar din pricina lui era să mă elimine. I-a venit lui să ciripească la un pahar de vermut prost. Dar să mă ia dracu-n corniţe dacă-i ţin supărare!”

„A, da, înţeleg, se gândi el, plimbarea asta a fost pusă la cale cu un scop precis, plimbarea asta-i prilej de răzbunare, iar Luminiţa a căzut în plasa ăstuia, sigur că ea vrea să meargă la Snagov. Dar nici gând s-o intereseze ce-o să se petreacă acolo.’” Acum era târziu să mai dea înapoi. Ştia că o să fie înfrânt. Poate că o şi merita. Măndiţă râdea, râdea de glumele lui deocheate şi îşi freca palmele de bucurie, de mult aştepta o împrejurare ca asta, de-atunci, de când era să fie eliminat. Scăpase cu lacrimi şi tânguieli; prins la înghesuială, plângea cu hohote şi se bătea cu pumnii în cap, cerând îndurare: ştia să înduioşeze. Mai intervenise şi taică-său, dar într-un chip destul de ciudat. «Eu n-am timp nici să răsuflu, informase el, am în grijă aprovizionarea cu alimente a unui raion, alţii mănâncă din aprovizionarea făcută de mine, eu n-am timp să mănânc, iar copilul ăsta este o puşlama care profită şi mă trage pe sfoară în fel şi chip. O să-l dau la meserie, ucenic, să treacă anul ăsta şi-l dau la meserie, să vadă şi el cum se câştigă o pâine.» Şi se angajase, în faţa consiliului profesoral, să-l retragă pe Măndiţă de la liceu, bineînteles după terminarea anului şcolar. Aşa scăpase Măndiţă de eliminare. Odată scăpat, iar se-nviorase. Nu se temea el de meserie, nu se temea de nimeni şi de nimic, ştie de la frate-său mai mare că astăzi a fi meseriaş bun e ceva grozav, bani ai, trecere ai, în străinătate pleci, fetele se ţin scai de tine, şi el o să fie un meseriaş bun. Şi când o să meargă pe stradă, bine-mbrăcat şi la braţ cu o fată drăguţă, cine-o să ştie că el e numai meseriaş şi nu un doctor, ori inginer?! Să ajungi inginer e mult de-nvăţat, şi mintea lui are momente când refuză. Ia mai astâmpără-te, Măndiţă, îl avertizează mintea, ce mă tot obligi la atâtea eforturi? Încearcă să ai şi tu un pic de rezon, mai joacă o tablă, mai fă o plimbare…» O să fie un meseriaş clasa-ntâi, şi-o să moară fetele după el, că-i voinic şi nebunatic şi nu se teme de nimic".

„Cristina, ia s-aud ce propunere ai?”

„Îl ducem la biserică şi-l botezăm!”

„Dacă nu l-o fi botezat Luminiţa.”

„Ei, mă deşteptule, cu cine mă confunzi?”

„Pardon, zise Mândiţă. Uitasem că tu ai alte obligaţii.”

„Şi dacă am?!” se răsti veselă Luminiţa.

Iar el se gândi: „Cam asta o să ne fie distracţia pe ziua de azi. Ar trebui să-l rog pe şofer să oprească, şi-apoi să-l iau pe ăsta de guler, să-l dau jos şi să-i mut fălcile…” Teofil Popescu, intuind primejdia, îi făcu semn lui Mândiţă să mai tacă din gură. Luminiţa izbucni în plâns.

„Care nu laşi fata-n pace?” vru să ştie şoferul.

„Mofturi! aprecie Mândiţă, dacă nu ţine la glumă!”

„Opreşte, să mă dau jos!” ceru Sevasta Popescu.

„Ai unele nevoi? Iaca, stop!” strigă şoferul.

„Dă-i bătaie, dă-i bătaie!” ceru Mândiţă.

„Mai tăceţi, măi, se rugă Cristina, tăceţi odată, că vi se strâmbă gura de-atâtea prostii. Ce mi-ai promis tu, Mândiţă, înainte de-a pleca de-acasă?”

„Că o să mă comport ca un gentlemen.”

„Vai de capul tău!”

„Dacă nu-ţi convine, dă-mi două palme,” se oferi Mândiţă.

„Îţi dau eu! şi Luminiţa îşi frecă palmele de plăcere, vrei să ţi le dau eu?! Aşa, neam de bufniţă, să mă ţii minte toată viaţa, de ce râzi? Grig, îl vezi cum râde? Dă şi tu, să simtă, nenorocitul! Aaaa, mă gâdil, mă gâdil…”

„Cam asta o să ne fie distracţia pe ziua de azi”, îşi repetă el.

„Nu cumva să te iei la încăierare!”

„Dacă te loveşte careva, să mi-l spui mie, ori maică-ti. „Dacă vezi că doi se bat, nu te găsi tu deştept să-i desparţi.”

„Dacă te jigneşte, încearcă să afli cum îl cheamă, atât.”

„Dacă te ameninţă, dă explicaţii.”

„Dacă se ţine pe urmele fale, fugi!”

El era copilul firav şi stângaci, bătut în cap. „Tu trebuie să înveţi, să ştii mai mult decât alţii, să-ţi faci loc cu ştiinţa ta!” Uneori e nevoie să-ţi faci loc şi cu pumnii, Mândiţă habar n-are de ştiinţă, nici nu şi-o doreşte, nici nu se intimidează în faţa ei, Mândiţă vrea pumni, mutra lui de neisprăvit cere pumni. Mândiţă îşi făcu loc între el şi Luminiţa, îl apucă de braţ şi îi şopti:

„Nici tu nu rezişti la glumă? Îmi pare rău…”

„Să-ţi pară când ţi-oi turti mutra.”

„Asta e mai greu. Doar dacă mi-o turteşti cu un ciocan când dorm, dar nici atunci, dai o dată şi mă trezesc şi te rup în două, şi-o parte din tine trimit la şcoală, altă parte la babaci. Râzi, măi, că de-aia mergem la iarbă verde!” Şi râzând, Mândiţă îl apucă de nas. Mâna lui Mândiţă mirosea a tutun. „Râzi, măi, râzi!”

„Ia mâna, că te bag în…”

„Pardon! făcu Mândiţă. În cine, domnule, în cine-ai dori să mă

bagi?”

„Nu-i nevoie să-ţi mai dau explicaţii.”

„O, da, da, am ghicit!”

„Te rog foarte mult să mă ierţi, se scuză el, spre uimirea lui Mândiţă. N-are niciun rost şi nici n-avem dreptul să-i amestecăm pe bătrâni în măgăriile noastre, pur şi simplu mi-am ieşit din fire, şi încă o dată le rog să mă ierţi.”

„Hai să te sărut!” se repezi Mândiţă!

„Iuda!” se gândi el, simţind cum i se umplu ochii de lacrimi. Îl ura pe Mândiţă din multe pricini, dar poate că, în primul rând, din pricină că în tovărăşia lui îşi schimba felul de a fi şi de a vorbi, se purta grosolan, gândea urât şi vorbea urât, şi-i venea să se ia la bătaie. „Pe unde trece Mândiţă ăsta al tău, îi spusese Mihaela, care îl cunoscuse pe Mândiţă întâmplător, pute a vulgaritate, trebuie să-ţi duci palmele la nas şi la urechi şi să-nchizi ochii… De ce nu-l laşi în plata domnului?” Îi promisese Mihaelei că o să-l lase.

„Râzi, măi, râzi cu mine!” reluă Mândiţă.

„N-am râs la comandă niciodată!”

„Râzi acuma, un’, doi, trei!”

„Aş vrea să fac altceva! Să-ţi zbor creierii!”

„Nici mai mult, nici mai puţin?” se amuză Mândiţă. „Ce puneţi voi la cale?” se sperie Sevasta Popescu.

„Nimic de natură să te-ngrijoreze,” lămuri, grav, Mândiţă.

„Cât avem de plătit?” întrebă Teofil Popescu.

„De plătit? Oho, mă luaţi repede!”

„Da, pentru cursa asta.”

„Nimic, sunt în bune relaţii cu babacu, asta este distracţia săptămânală a fiului pe timp de vară. Numai că fiul încă n-a învăţat să se orienteze, şi pleacă la drum cu tot felul de politicoşi. Nu-i nimic de plată, dus, întors pe gratis. Ori nu suntem colegi?! Da, pricep, nu vreţi să mă mai recunoaşteţi de coleg.”

„Ia de-o bere, ia şi pentru şofer! spuse Teofil Popescu, întinzând nişte bani. Şi altă dată să-ţi alegi oamenii pe gustul tău.”

„Grig, dă-i şi tu ceva, propuse Luminiţa, ai mărunt?”

„Dacă scoţi şi tu bani, avertiză Mândiţă cu lacrimi în ochi, te calc în picioare aici, pastrama te fac! Ce faceţi, mă, pe coconii, n-aţi mai auzit aiureli până azi, ori nu vă convine să le-auziţi din gura mea… numai voi… între voi.”

„Dă-i peste gură!” strigă Luminiţa.

„Taci, cucoană, că te trec prin furcile caudine!”

„Grig, dacă nu dai cu el de pământ…”

„Cocoşii lui Cristos, da’ terminaţi odată, că mă doare capul, interveni Cristina. Cine are un antinevralgic? Cu voi nu poate omul să plece la drum fără antinevralgic. Stai jos, şi stai cuminte, îi ceru ea lui

Mândiţă. Crezi că toţi sunt ca tine, să se porcăiască toată ziua?”

„Da’ ce le-am făcut, femeia lui Dumnezeu?”

„Aşa să vorbeşti cu nevastă-ta!”

„Cu ce le-am greşit, domnişoară?” se corectă Mândiţă.

„Îţi ies numai sfinţi din gură,” ironiza fata.

„Că din gura altora ies numai berze-ntr-un picior!”

„N-ai haz, Mândiţă, zău că n-ai haz!” observă Teofil.

„Iar îmi dai pumni în căciulă! se răzvrăti celălalt, considerând că asta ar fi cea mai gravă jignire ce i s-ar putea aduce. Haz aveţi voi, care cotcodăciţi pe franţuzeşte – si se uită crunt la Teofil Popescu – eu sunt bun doar de alergătură.”

„Nu ţi-am cerut să alergi pentru mine, preciza, liniştit, Teofil, cum aş îndrăzni să-ţi cer? Doar nu eşti sluga mea. Singur m-ai invitat, ai insistat, m-ai luat cu forţa de-acasă, altfel aveam destule treburi: să ciripesc pe franţuzeşte, să-i ajut mamei… Apoi, îngrijorat, îl sfătui pe Grig la ureche: Te ţii de mine, mergem împreună şi luăm o barcă, bagă de seamă că asta nu se joacă, dă, de ce nu vrei să m-asculţi? Grig, de când îţi arde de cucuie? Vii cu mine fără discuţie! O iei şi pe Luminiţa, Grig, te previn…”

„Ai dreptate, şi-ar trebui să te ascult, se gândea el, nu ştiu să mă bat şi n-am putere, dau doi pumni şi primesc douăzeci, dar ăsta, hlizitul ăsta din faţa mea, m-a jignit, vrea să-i ştiu de frică, a jignit-o şi pe Luminiţa şi nu pot să-l mai iert, şi-am să mă bat… Mâine o să-mi pară rău că m-am bătut… Dar cum să-l iert? Să-i suport măgăriile şi-apoi să fug?! S-ajung acasă şi să-l spun lui tata… Poate c-ar fi mai înţelept, de ce să-mi pun mintea cu el? Ştiu câte parale face, dar cum să fug? Mâine aş fugi de un alt Mândiţă, şi tot aşa, de la o zi la alta.”

Nici Teofil Popescu nu ştia să se bată şi nici putere n-avea. L-ar fi doborât Mândiţă cu un dos de palmă.

„Vii cu mine?” îi repetă Teofil.

„Aşa ar trebui să fac.”

„Eu nu mă prind la bătaie…”

Grig izbucni în râs: „Asta ţi-ar mai lipsi!”

Maşina trecu de locul de parcare (nici Grig, nici Teofil, şi nici fetele nu acordară atenţie acestui fapt, de altfel ei nu ştiau prea bine unde se află locul de parcare) şi opri în pădure, la vreo trei sute de metri de lac.

Îndată ce coborâră din maşină, Sevasta şi Teofil Popescu se îndepărtară cu paşi repezi, anunţând din mers că la-ntoarcere o să se descurce ei cumva, nimeni să nu le poarte de grijă. Mândiţă îi fluieră lung şi strigă: „Huo, ciocoi!”, apoi scuipă printre dinţi. Luminiţa îl rugă în şoaptă pe Grig să se depărteze şi ei, şi cum or şti şi-or putea să-şi piardă urma. Cristina constată că a uitat să ia tranzistorul şi aparatul de fotografiat şi-i ceru lui Mândiţă să-i cânte ceva vesel.

Şoferul îşi numără banii, avea de cinci halbe, şi-o luă agale spre restaurant.

„De ce nu m-asculţi?” stărui Luminiţa.

„Cu privire la ce?” întrebă el, peste umăr.

„S-o întindem de-aici cât mai e timp.”

„Cât mai e timp?! Bravo! Altfel o să ne cadă ceru-n cap!”

„Tu nu ştii ce mi-a şoptit în maşină.”

„Ei?”

„Că pune el gheara pe mine şi-o să mă boteze sub ochii tăi; de două ori mi-a şoptit, şi tu nu-l vezi cum se uită la mine? Hai, că mi-e frică de terchea-berchea ăsta.”

„Dacă ţie ţi-e frică sau nu, asta n-are nicio importanţă, tu nu poţi să hotărăşti aici, ar trebui să-mi fie frică mie, se gândea el, strângând pumnii şi înaintând încet spre Măndiţă, să-mi dau seama exact de primejdie, să te iau de mână şi să fugim. Măndiţă s-ar mulţumi şi cu o astfel de victorie; zile la rând ar povesti, cui i s-ar nimeri să-l asculte, cum m-a pus pe fugă doar cu o privire, cu un gest. Ar fi o victorie absolută. Şi m-ar lăsa în pace multă vreme. Dar nu mi-e frică, pentru prima oară simt că aş fi în stare să-i zdrobesc mutra cu destul sânge rece…”

Măndiţă se întoarse cu spatele şi îşi aprinse o ţigară. Voia să lase impresia că nici nu bănuieşte primejdia si nu-i pregătit de bătaie. Trase din ţigară şi mai făcu doi, trei paşi. Îşi rezemă fruntea de un copac.

„Ce faci, măi, nu dai? Hai, tiptil, tiptil, şi-ncearcă să-mi izbeşti capu’ de copac, poate iese ceva, scap de-al meu şi-l iau pe-al tău, că-i mai deştept, o să mă selecţioneze şi pe mine pentru concursul de matematică.”

„Are cuţit,” îi şopti Luminiţa, trăgându-l de mână.

„Ai cuţit?” întrebă el.

„N-are, informă Cristina, el se bate cu pumnii.”

„Şi cu picioarele şi cu genunchii, adăugă Măndiţă, cuțit n-a purtat neam de neamul meu; dacă vrei, îţi dau voie să-mi faci o percheziţie.”

„Chiar de-ai avea cuţit, degeaba…”

„Degeaba? Cum degeaba! se amuză Măndiţă. A, da. Am înţeles. O să mă vinzi lui taică-tău şi-o să mă bată el cum o bate pe mă-ta, care nici ea nu se lasă!”

„Idiot! spuse el, şi scuipă la picioarele lui Măndiţă. De unde ştii tu ce se-ntâmplă în casa noastră? Şi cu ce drept îţi baţi joc de tata şi de mama, cu ce drept?” și înaintă un pas, cu pumnii ridicaţi.

Cristina sări să-i despartă şi, fiindcă Măndiţă, autoritar, îi făcu semn să se dea la o parte, să dispară din ochii lui, îl îmbrânci cu putere. Când Măndiţă o înjură grosolan, îl lovi cu poşeta în cap.

„Cere-ţi iertare, imediat să-ţi ceri iertare!”

„Şi el m-a jignit," încercă Mândiţă, intimidat.

„Tu i-ai jignit şi pe-ai lui."

„Asta mă priveşte! Dă-te la o parte!" porunci el.

„Grig, hai să plecăm," se rugă Luminiţa.

„Dă-te şi tu la o parte!"

„Nu cu pietre, mă! strigă Mândiţă. Cine te-a învăţat pe tine să dai cu pietre? Şi tocmai când Grig se dezdoi, îi arse un genunchi în burtă. Doar noi suntem oameni civilizaţi şi-am deprins anumite maniere. Mă, să nu-mi leşini, că mă faci de ruşine. Aşa, uite-aşa, hai că te trezesc eu, mă vezi, mă auzi? şi-l tot plesni peste faţă până când Grig îşi reveni în simţiri. Hai, dă şi tu, ca să am un motiv."

„Dă-i în nas! îi strigă Luminiţa. Dă cu capu'!"

Dar Mândiţă abia acum se apuca de lucru: cu doi pumni în nas îşi umplu adversarul de sânge, apoi îl lovi la plex nu prea tare, şi tot aşa, în tâmpla dreaptă. „Ai şi leşinat? constată el puţin dezamăgit. N-are omul nicio satisfacţie cu tine!" Încă un pumn în tâmpla stângă, şi-ar fi vrut să mai dea. Îi plăcea să dea până la istovire. Cristina vru să-l împingă la o parte şi să se-aplece asupra lui Grig. Bucuros că are în cine să mai dea, o plesni cu dosul palmei peste gură. Şi încă o dată, năprasnic. Fata o luă la fugă spre lac, urlând de durere. Atunci, Mândiţă se gândi că e momentul să-şi înfrângă şi ultimul adversar. În pădurea adormită, Luminiţa strigă ajutor…

Când se trezi, fulgerat de strigăte, îl văzu pe Mândiţă alergând dezordonat printre copaci. Dintr-un tufiş apăru un bărbat uscăţiv, gol până la brâu, cu o pălărie de pai pe cap şi banderolă albastră pe braţul stâng; el duse două degete la gură si fluieră scurt, nervos, apoi, îndesându-şi pălăria pe cap, o luă pe urmele lui Mândiţă; după numai câţiva paşi se opri, ar fi fost cu neputinţă să-l mai ajungă; se-ntoarse şi se-apropie de Luminiţa. Fata îşi aranja în grabă rochia, şi bluza şi părul. Agitat, autoritar, omul cu banderolă albastră vru să ştie ce s-a petrecut acolo şi cine-i huliganul care-a fugit.

Imediat, înţelegând primejdia, Grig se ridică, şi cum putu, împleticit, ţinându-se cu mâinile de burtă, se duse să dea explicaţii, înainte de-a vorbi fata. Îi atacase un necunoscut, un huligan de pe-aici. Ei doi se îndreptau spre lac, cu gândul să facă baie, când apăruse individul cu un cuţit în mână; si se repezise, întâi la el, apoi la fata asta…

Luminiţa, surprinsă, indignată de explicaţiile lui, vru să intervină, dar el, cu gândul la primejdie, nu se lăsă, îi făcu semn să tacă şi explică mai departe, încercând să fie cât mai convingător. Paznicul înţelese că-i la mijloc o poveste cam dubioasă, şi apucându-i de mâini zise că trebuie să-i ducă la postul de miliţie, unde pot să dea explicaţii mai exacte. Amândoi se smuciră, disperaţi. Spre nenorocul lor, atraşi

de vocea autoritară a pazniculuiși de smiorcăielile Luminiței, se mai adunaseră câțiva tineri în trecere pe-acolo, spre lac. Unii săriră în apărarea celor doi, insistând pe lângă paznic să le dea drumul, alții erau curioși să afle dacă, într-adevăr, fata a păţit ceva, ori se smiorcăie de pomană.

Paznicul se arătă mai înțelegător abia când cei doi îi promiseseră că vor merge la postul de miliție. Atunci îi lăsă din strânsoare. Și amândoi o rupseră la fugă, disperați, împinsă din spate de el, să fugă mai repede, Luminița se lovi cu umărul de un copac. O apucă de mâini și o târî după el. Din urmă se auzeau fluierături și râsete. Încă, încă puțin, măcar o sută de metri, să iasă din cercul de foc. Până când Luminița își aminti de poșetă: uitase poșeta acolo, și-avea toate actele în ea, degeaba fugeau. Istoviți, se așezară pe iarbă, în liniște și răcoare, să-și mai tragă sufletul. Acum, când primejdia nu mai putea fi evitată, când era sigur că totul o să se afle, el se gândea la un pahar cu apă rece și la somn, un somn greu fără vise și izbăvitor. Când s-o trezi, totul să fie în ordine…

Se întinse pe spate și închise ochii. „Astăzi, la ora douăsprezece, trebuia să mă duc în vizită la profesorul de geografie, să-i spun cum a fost la concurs și să-mi aleg niște cărți de vacanță din biblioteca dânsului… Am uitat. Ce profesor, ce cărți! am treburi mai importante, să mă prind la bălaie și să leșin, și să mint și să cad aici, istovit…” Deschise ochii, se-ntoarse spre Luminița și-i zâmbi încurajator, cum văzuse că zâmbesc oamenii în vârstă, trecuți prin ciur și prin dârmon, când semeni ai lor se află în primejdie. Citise, undeva, că un zâmbet încurajator, la momentul potrivit, face cât un milion… „De ce tocmai cât un milion?! De ce nu cât cinci sute de mii, sau cât un miliard?” Cum se joacă înțelepții cu vorbele, cum le potrivesc! Zâmbetul lui încurajator făcea cât o trădare. Cu zâmbetul ăsta își lua rămas bun de la Luminița. Ea nu mai era pentru el nici prietenă, nici colegă, ci primejdia zgâriată și cu rochia boțită. «Există un ciocan pentru fiecare om, îi spusese taică-său. Si ciocanul ăsta te izbește în frunte când nici nu te-aștepți>>. O învinuia pe Luminița: ea insistase să vină la Snagov în tovărășia lui Mărdiță, ea moare dacă nu face o plimbare la Snagov la început de vacanță. Dar poate că, după întâmplarea asta, s-a lecuit… „O să ne ia ca din oală pe toți trei. Eu… eu… și cu un efort, adăugă: eu n-am nicio vină. Eram leșinat, altfel i-aș fi sărit în ajutor! Eu! Eu! Eu! Știu, asta înseamnă lașitate: Eu, eu, eu! Știu, fata asta de lângă mine, a fost umilită în ultimul hal, și poate că se gândește la sinucidere. Știu… O să mă cheme la miliție. Toți o să afle că m-au chemat acolo… Și asta o să-mi facă faima, acasă și la școală, și peste tot. Dacă sunt ori nu vinovat, asta pentru mulți trece pe planul doi. Grigore Mihăescu a fost chemat acolo în legătură cu un viol… Ați aflat? Cum de n-ați aflat? Și cine-ar fi crezut, părea un băiat la locul

lui…”

Aduse vorba de Mândiţă:

„O să-i zdrobesc mutra!”

„N-am păţit ce crezi tu!” se apără Luminiţa.

„De unde ştii ce cred eu?”

„Se vede pe faţa ta.”

„Pe faţa mea se văd numai vânătăi.”

„De ce l-ai minţit pe paznic?” chestiona, sever, Luminiţa.

„Ei, minţit! o repezi el. N-avea niciun drept să-şi bage nasul. Ce ni s-a-ntâmplat nouă, ne priveşte pe noi, ori vrei să dăm sfoară-n ţară? Şi îşi aminti de poşetă. Vrând-nevrând, o să dăm, şi-o să ne ia pe toţi trei la rost.”

„Nu fac altceva, se gândea el, decât să-l apăr pe Mândiţă.”

„Nici că-i pasă de tine!”

„Ba o să-i pese, şi-o să se târască în coate şi-n genunchi în faţa mea! prevesti el bărbătos. S-ar fi târât şi acuma, dar m-a lovit la plex, adăugă jenat, şi-avea cuţit, întâi dă cu pumnii, iar la nevoie, scoate cuţitul…”

„Şi cât te-am rugat să nu te prinzi la bătaie! oftă Luminiţa; şi Teofil te-a rugat, ştiai că-i mai tare decât tine, ştiai că eu nu te pot apăra, pe toate le ştiai, dar aşa eşti tu, acuma n-are nici rost să-ţi mai spun cum eşti!”

„Bine că mă scoţi vinovat!”

„Dacă tu crezi că n-ai nicio vină…”

„Asta-i culmea! izbucni el, asta le întrece pe toate! Voiai să fug cu tine de mână? După ce m-a jignit? După ce i-a insultat pe tata şi pe mama! După ce… Nu, nu pot să mai fug, nu mi-aş ierta-o niciodată, cine nu înţelege cu vorba, cine vrea pumnii…”

„Cine se teme de pumnii tăi?”

„Nimeni deocamdată, nimeni, recunoscu el, mohorât. Ştiu că nu m-am născut să dau pumni, mi-e silă să dau, mi-e groază să primesc, locul meu este la masa de lucru, ştiu, o ştiu prea bine… Îi apucă amândouă mâinile şi i le sărută. Încearcă să uiţi, o să uit şi eu, n-o să-ţi amintesc, se poate trece peste asta…”

„Până mâine, când o să te caut la telefon,” spuse ea.

„Aşteaptă până mâine! Dacă n-o să-ţi răspund, atunci, într-adevăr, ai dreptul să mă acuzi. Îi mângâie fruntea zgâriată de Mândiţă. Dar ce-ai vrea tu? Să faci scandal, să-l dai în judecată? Ce folos pentru tine? Şi ce-o să păţească el? Doar e minor. În cel mai rău caz Mândiţă o să stea un an la şcoala de corecţie. Tu o să te alegi cu faima, se află la şcoală, află prietenii, rudele. Şi pentru ce? Doar n-ai păţit nimic, sau, în orice caz…”

„De ce t-ei fi îngrijorând atât de soarta mea? Şi de ce mi-i fi dând sfaturi cum să tac din gură? Doar din toată povestea asta tu ieşi cu

faţa curată, cel mult o să te cheme să dai nişte explicaţii. „Mi-am apărat demnitatea mea şi a părinţilor mei, o să spui, eu n-am nicio vină, şi niciun amestec. „Du-te tu acasă, îl îndemnă blând Luminiţa, du-te la Bucureşti şi vezi-ţi de-ale tale, eu mai stau pe-aici, poate se-ntoarce Cristina”…

Era furios pe ea că-i ghicise atât de uşor intenţiile, tocmai acum şi-a găsit să fie isteaţă: era furios şi pe el că n-are puterea să recunoască deschis, cu voce tare, că, într-adevăr, se teme de scandal, de faimă proastă, întâmplarea îl priveşte și pe el direct, a fost acolo, martor leşinat. Cu greu, după aproape o jumătate do oră, o convinse pe Luminiţa să plece împreună spre Bucureşti. În autobuz erau puţini călători, doi ţărani în vârstă şi două femei cu copii de-o şchioapă; nimeni nu era curios să afle ce-a păţit Luminiţa. „Ce să-i mai spun?” se întrebă el, bănuind că tot ce i-ar spune ar suna fals. În Bucureşti, ea nu-i dădu voie să coboare la aceeaşi staţie cu ea.

„Pentru tot ce s-a întâmplat azi, se gândea el, merită să-i mulţumesc profesorului meu de latină. Din pricina lui am ajuns să mă bat cu Mândiţă. Vorba vine că m-am bătut. Am ridicat pumnii şi m-am repezit orbeşte, atât.” Coborî la o staţie de pe bulevardul Magheru. Paşii îl duceau parcă împotriva voinţei spre locuinţa profesorului de latină. „Trebuie să fie acasă, vara nu pleacă din Bucureşti, îi plac căldurile, numai iarna pleacă la munte, îmbrăcat în haine subţiri, urcă în vârf de munte şi stă acolo, si pictează, dar ce anume pictează nimeni nu ştie, n-are de unde să ştie.”

Profesorul era în pijama şi papuci, cu ochelarii ridicaţi pe frunte şi cu o carte în mână. Nu-i răspunse la bună ziua, şi nu-l pofti să ia loc si nu-i dădu voie să spună de ce-a venit.

„Dacă-ţi sunt dator nişte explicaţii, se grăbi el, pironindu-l cu privirea, atunci ascultă: Domnule, în tinereţea mea am fost obiectul multor farse, ele mi-au otrăvit viaţa, din pricina lor mi-am pierdut soţia, domnule, nu-mi mai plac farsele nici măcar atunci când se fac duşmanilor mei. Mă socot dator să le pedepsesc.”

„Trebuia să-mi vorbiţi aşa de la început şi v-aş fi spus tot.”

„Nu mi-ai fi spus nimic, juraseşi să păstrezi secretul, cei care pun la cale aceste farse îngrozitoare întotdeauna jură ca nişte nemernici, a trebuit să-ţi joc eu însumi o farsă, da… Şi dându-și seama unde-a ajuns, profesorul coborî privirea, și câteva minute nu mai spuse nimic. Apoi lăsă cartea pe masă, se-ntoarse cu spatele la elevul său şi continuă: Nu aştepta să-ţi cer iertare, a fost ceva peste puterile mele, trebuia să aflu, indiferent de mijloace, pentru prima oară mi-am permis aşa ceva, fiindcă eram bănuit de colegul meu că eu v-aş fi pus la cale. Nimicuri, nemernicii, voi explica prietenilor dumitale că un bătrân profesor poate să greşească, dar tot el îşi dă silinţa să repare.”

„E greu să mai reparaţi.”

„Te-a acuzat cineva de trădare?”

„Nu, mult mai simplu, mi-a dat la plex”.

6

Când Teofil îi mărturisi că de când se-ntorsese de la Snagov, de patru ceasuri, nu lăsase din mână o carte de aventuri de un autor destul de oarecare, el hotărî să plece, fără o vorbă, considerând că n-are ce să mai discute cu un ochelarist timid şi teribil de stângaci, care îşi satisface setea de aventură cu pagini de mult şi definitiv refuzate de istoria literară. Cum îşi permite cineva luxul de-a pierde vremea cu – şi-i smulse lui Teofil cartea şi-o aruncă pe fereastră – cu „Statueta de aur”. El nu se simţise atras de asemenea cărţi. Pentru primele cincizeci de pagini din „Contele de Monte Cristo” îi trebuiseră două săptămâni. Îndoise pagina cincizeci şi-o uitase îndoită. După doi ani, la îndemnul tantei Angela, reluase lectura. Şi se împotmolise iar la pagina cincizeci. Din această „Statuetă ele aur” n-ar fi reuşit să citească nici măcar trei rânduri. Ochelaristul înghite până la o mie de pagini pe lună; are provizii serioase, în patru limbi, şi chiar pretinde că citind cărţi de aventuri a învăţat franceza, engleza, germana şi spaniola; vrea să scrie şi el asemenea cărţi şi se visează un Georges Simenon, tradus în toate limbile pământului.

Îşi aminteşte cum într-un miez de noapte ochelaristul i-a telefonat, copleşit de emoţii: „Grig, trebuie să-ţi spun ceva teribil, pur şi simplu teribil. Am citit acum o biografie a lui Simenon. E un om slab, are o mutră de neajutorat, casnic şi cam fricos, un om care în viaţa lui n-a trăit o aventură adevărată. Şi totuşi a imaginat mii de aventuri extraordinare.” Ochelaristul voia să spună că îi seamănă întru totul lui Simenon: mic, slab, fricos, dar cu o imaginaţie ieşită din comun.

Sora lui Teofil coborî repede în stradă să ia cartea. N-o mai găsi… Îi strigă fratelui din stradă că se duce la librărie să cumpere alt exemplar.

„Câte pagini mai aveai de citit?” întrebă Grig.

„Vreo cincizeci.”

„O, îmi pare atât de rău că ţi-am smuls cartea din mână tocmai când aşteptai, cu sufletul la gură, să afli cine-i banditul care-a omorât-o pe femeia şarpe! Atât de rău îmi pare! se tângui el, făţarnic. Nu ţi-a trecut niciodată prin minte să fii tu banditul? Teo, dacă vrei să creşti în ochii mei, încearcă o aventură, în care să joci tu rolul principal, să-i simţi gustul, şi-apoi vino să stăm de vorbă!”

„Şi dacă nu vreau să cresc în ochii tăi?”

„E stupid să-nghiţi atâtea pagini proaste.”

„Dacă nu le-ai citit, de unde ştii cum sunt?”

„Am o intuiţie care nu mă-nşală, declară el, cam cu prea multă convingere. Să palpiţi pe marginea unor fraze bâlbâite, e şi mai stupid şi riscant. Dacă o să te-nveţi cu năravşi n-o să mai palpiţi cu alte ocazii? Profesorul Pamfil mi-a spus că a citit prima carte de aventuri la vârsta de patruzeci şi nouă de ani într-o noapte de februarie, pe când aştepta trenul într-o haltă de câmpie. Se plictisea de moarte, nu-şi găsea astâmpăr, şi-atunci i-a oferit cineva o cărticică…”

„Şi i-a plăcut?” se repezi Teofil.

„Cum era să-i placă?! se revoltă el, deşi profesorul nu-i spuse dacă i-a plăcut sau nu. A avut de ales de la şaisprezece ani, exact de la şaisprezece: ori matematica, ori cărţile de aventuri. Altfel…”

„Altfel?!” zâmbi Teofil.

„Nimic, te salut! şi convins că va fi rugat insistent să mai stea, se-ndreptă hotărât spre uşă. Teofil nu-i răspunse la salut, si nici nu se ridică de pe scaun ca să-l conducă, şi-atunci el se-ntoarse şi se lungi pe o sofa, cu mâinile căpătâi. Aseară am deschis televizorul tocmai când vorbea un bătrânel slab, slab si cu nas ascuţit. Povestea cum în liceu – e mult, mult de-atunci – prindea şopârle şi le spinteca să vadă ce au înăuntru, prindea şerpi şi-i spinteca, si-i aducea spintecaţi la şcoală, să-i arate colegilor — si alte drăcii de felul ăsta. M-am enervat teribil şi-am vrut să închid televizorul. Ce i-o fi apucat pasiunea, pe ăştia de la televiziune, pentru tot felul de bătrânei, care în tinereţe au spintecat şopârle? Şi deodată, reporterul întreabă: «E adevărat că în septembrie aţi refuzat să plecaţi la Paris, unde trebuia să prezidaţi un congres internaţional, din pricină că aveaţi mult de lucru aici?» «Da, duduie, aveam foarte mult de lucru şi încă mai am… Am mai refuzat şi-o altă invitaţie, La Tokio, unde, la fel, eram aşteptat să prezidez un congres… Dacă n-am timp!» Şi cu asta interviul s-a încheiat. Încă n-am aflat cum îl cheamă pe bătrânel. Valoare internaţională, poate că am trecut pe lângă el pe stradă, un bătrânel oarecare. Nu se poate duce la Paris şi la Tokio să prezideze congrese, fiindcă are de lucru aici, la optzeci şi şapte de ani încă mai are foarte mult de lucru. După interviul ăsta m-am simţit la pământ, un zero tăiat în patru. Bătrâneii ăştia de care râdem de câte ori avem prilejul, n-au citit romane de aventuri şi nici nu s-au încăierat în pădurea Snagov, din lipsă de timp şi din respect pentru ei înşişi… Ştii ce vreau să-ţi spun? întrebă el, ridicându-se în capul oaselor, că de la o zi la alta simt cum s-adună nimicurile, şi-ncearcă să mă cuprindă şi să mă-nhaţe ca un păianjen, tot felul de nimicuri, încurcături stupide; nu mai deschid cartea, nu mai deschid ochii la nimic, lâncezesc. Altfel, mi se prevede un viitor strălucit!”

Teofil părea că nici nu-l aude.

Sări de pe sofa şi-l zgâlţâi de umeri:

„Simplă criză de adolescent vrei să spui?”

„Criză de isteric!” preciza Teofil.

„N-ai sentimentul că ne copleşesc tot felul de nimicuri?”

„Nu, de ce? La şaisprezece ani mă descurc în patru limbi străine, am scris un roman de două sute de pagini…”

„Două sute? Dă-mi să citesc!”

„Peste patruzeci de ani. Da, peste patruzeci de ani o să-ţi dau ţie, celui mai bun prieten, să citeşti primul meu roman. E atât de prost, de se sperie şi muştele de el: de când l-am scris şi-l ţin aici, în cameră, nu mai intră nicio muscă, mama mi-e profund recunoscătoare. Ce-aţi făcut la Snagov? De asta ai venit, să-mi spui ce-ati făcut acolo?”

„Nimic important, se eschivă el, apropiindu-se din nou de uşă. Ne-am păruit puţin şi-apoi nimic; şi chiar dacă s-ar fi întâmplat ceva, nu ţi-aş spune, fiindcă tu nu eşti în stare să înţelegi decât aventurile din cărţi; o să inventezi şi tu o mie de aventuri şi-o mie de drame… dar de trăit… niciuna… din teamă.”

„Poate că, dacă le-aş trăi, nu le-aş mai scrie.”

„Dă-mi romanul… în numele prieteniei, altfel…”

„Altfel? zâmbi Teofil. De ce pui mereu condiţii?!”

Veni sora lui Teofil cu un exemplar din „Statueta de aur”.

„Cocoşi! Iar v-aţi încăierat!” constată ea.

„De ce nu-i răspunzi soru-ti cum se cuvine?” întrebă Grig.

„Dragă soră, zise Teofil, un mare savant român, nu ştiu cum îl cheamă, astăzi în vârstă de optzeci şi şapte de ani, a mărturisit la televizor că pe când avea şaisprezece ani spinteca şopârle şi şerpi, adică se pregătea pentru meseria de medic. Asta i-a dat lui Grig teribile complexe de inferioritate; peste o lună împlineşte şi el şaisprezece ani şi încă n-a spintecat nicio şopârlă. Ce-i de făcut?”

„Grig vrea să se-nsoare, aşa mi-a spus Luminiţa, că vrea s-o ia de nevastă cât de curând…”

„De ce n-o pui la punct?” întrebă el, arătând spre Sevasta.

„Dragă soră, informă Teofil, Grig a trăit, azi o aventură la Snagov. O aventură trăită, ştii şi tu prea bine. Este cu totul altceva decât una citită. Dă-i nişte spirt să-şi dezinfecteze zgârieturile astea… Grig, vrei sa mergi cu noi la teatru?”

„M-asteaptă acasă!”

„Dă un telefon!”

„N-am niciun chef de teatru.”

„Nimicurile!” ironiza Teofil.

„Nimicurile, admise el, deschizând uşa. Nimicurile”.

Ştia precis că îndată ce va rămâne singur. Teofil va continua să citească din „Statueta de aur”. Şi pentru asta îl invidia. Şaisprezece

ani! Teofil are exact şaisprezece ani. Nimeni nu-l obligă să renunţe la vârsta asta. Vârsta de aur?

7

Întins pe canapeaua din hol, cu ventilatorul la capătâi, taică-său citea jurnalul de după-amiază. Fără să ridice ochii de pe ziar, dar destul de prietenos, îl întrebă cum a fost la concurs. „Bine, informă el, am terminat lucrarea în numai 18 minute", şi pentru a evita alte întrebări, mai puţin plăcute, intră în camera lui. Aici îl aştepta o surpriză: canapeaua veche cu arcuri rupte fusese înlocuită cu una nouă, iar pe masă, peste cărţi şi caiete, trona o pereche de pantofi de tenis noi. Obiceiul bătrânului: de câte ori greşea faţă de el, în loc să-şi ceară iertare (cât poate să-şi ceară un părinte), ori măcar să-i explice că a fost obosit, nervos, l-a luat gura pe dinainte, îi făcea cadou câte ceva (în general, lucruri de care el avea destulă nevoie şi pe care, oricum, ar fi trebuit să i le cumpere). O canapé şi-o pereche de tenişi. Dacă i-ar fi spus două vorbe ca lumea, el ar fi fost de-o mie de ori mai mulţumit. Aştepta ziua când taică-său o să-l ia de braţ şi-o să iasă cu el pe stradă, mândru că are un fecior care-i seamănă, si-apoi o să-l ducă la o bere si-o să-l întrebe: „Ia s-auzim, ce ţi-a mai trecut ţie prin cap, şi cum te descurci? Mie poţi să-mi spui tot, ca-ntre bărbaţi"… Pe stradă, el merge ori înainte, ori în urma bătrânilor; copil, n-are ce căuta în rând cu cei mari. Acasă fiecare îşi vede de treburile lui: bătrâna la bucătărie, bătrânul în hol, ori în dormitor, cu cărţile, cu ziarele lui, iar el, în cămăruţa de trei pe doi, la masa de lucru. Când vrea să stea în hol, trebuie să ceară voie. Trec, uneori, şi patru şi cinci zile fără ca bătrânul să-i spună ceva, ori să-i pună alte întrebări, decât cele obişnuite: „Ce note ai primit? De ce-ai întârziat? Ce vrei să faci cu banii ăştia?" Acum, după ce lipsise de-acasă o noapte şi-o zi, nici măcar nu-l întreba pe unde-a umblat. Iar el nu îndrăznea să-i spună nimic. Auzind întâmplarea de la Snagov, bătrânul şi-ar ieşi din fire şi i-ar da câteva după ceafă şi l-ar da pe uşă afară. „Ce mi-ai făcut, nenorocitule, o să te elimine, o să afle toţi"… Bătrânul era mult prea departe de poveştile cu băieţi şi fete de şaisprezece ani, nu voia să le afle şi nici să le priceapă. Avea poveştile lui: îmbufnări, certuri, bănuieli, şi la urmă, după ce-şi mai venea în fire, regretul că iar nu s-a purtat cum trebuie, iar s-a dat în spectacol faţă de copil. O canapea şi-o pereche dc tenişi. Vreo patru sute de lei. „Dacă îmi dădea banii în mână, îi iertam toate greşelile trecute şi viitoare." Patru sute de lei! Cu patru, cinci sute de lei s-ar fi descurcat de minune, îi intrase în cap că

trebuie să plece imediat din Bucureşti, poate la bunicul din partea mamei, poate undeva, într-o staţiune de munte. O săptămână, două, până când s-ar fi liniştit apele pe-aici. Aflase de la tanti Angela că directorul ei aşa face, de câte ori simte că ceva nu e în regulă, îşi scoate certificat medical, ori pleacă în provincie, la vreo rudă grav bolnavă.

Îşi aminti de stiloul „Parker", tot un cadou de la taică-său (preţul iertării pentru nişte palme zdravene). Bineînţeles, bătrânul îi atrăsese atenţia că n-are voie să scrie cu stiloul decât în ultima clasă de liceu, până atunci să aibă grijă de el ca de ochii din cap. Un stilou „Parker" – preţ de magazin – trei sute cincizeci de lei; preţ de ocazie – două sute cincizeci, două sute, totul depinde de isteţimea celui care vinde şi de prostia celui care cumpără; o dată, măcar o dată trebuia să dea şi el dovadă de isteţime. Până a doua zi dimineaţa, când avea să-şi încerce isteţimea, îl ascunse într-o vază cu flori artificiale. Apoi, cu un aer profund nedumerit, deschise uşa.

„Ce doreşti?" întrebă taică-său, cu ochii pe ziar.

„Ştii cumva unde mi-e stiloul?"

„Eu?! Tot eu să le ştiu pe toate? Unde i-ai pus! mai spuse bătrânul, în timp ce se dădea jos de pe canapea. Ai scris cu el zilele astea?"

„Nu, cum o să scriu? Doar mi-ai spus să nu m-ating de el până în ultima clasă, era aici, în dulap, unde l-ai pus dumneata şi nu mai e, vino să-ţi arăt, l-a luat cineva, cu cutie, cu tot."

„Caută, caută cu răbdare," îndemnă bătrânul.

„Unde să mai caut? făcu el neputincios, am răscolit toate mărunţişurile, nu-i şi nu-i, aveam şi eu un cadou de la dumneata şi-mi pare rău. Ia-o la întrebări pe Tudoriţa, poate ştie ea ceva, că mereu se interesa de stilou."

„Se interesa? se nedumeri bătrânul. De ce să se intereseze? Ce să facă ea cu stiloul? Tudoriţa scrie cu aragazul, mă, şi cu maşina de tocat carne, ce-mi vii tu cu poveşti, cu „Tudoriţa", că ea nu-şi bagă nasul unde nu trebuie."

„Tudoriţa!" strigă el.

„Taci, mă, că scoli casa!"

„Vreau s-o-ntreb."

„Caută, cum îţi spun."

„Degeaba caut, încearcă şi dumneata."

„Eu, eu, tot eu."

„Tudoriţa!"

„Măi zgâitule, vrei să te plesnesc?"

„Tudoriţa!"

„A plecat, ce mai vrei? A plecat, i s-a-mbolnăvit nu ştiu cine pe-acasă, o să vină alta, chiar am vorbit cu mătuşă-ta Sevasta să ne-o trimită pe-ai ei, şi mai tacă-ţi gura odată!"

„Pot să te mai întreb ceva?”

„De când îmi pui tu mie întrebări?”

„Voiam să ştiu de ce-mi tot zici zgâitule?”

„Asta te doare pe tine? Dacă te doare aşa de tare, mai uită-te şi tu în oglindă, să te vezi, că ţi s-au lungit urechile şi te-ai ascuţit.”

„Dumneata m-ai făcut aşa, de ce nu m-ai făcut altfel, voinic, şi-nfigăreţ şi-al dracului, să-ţi fiu pe plac, moştenitor de nădejde. Ori nu zic bine? Dă, dă, aştept, anunţă el, întinzând obrazul supus, slugă nemernică, aştept, de ce nu dai? O, dar nu-mi vine să cred, dumneata eşti tatăl meu, chiar tatăl meu, şi nu mă plesneşti?! Atunci da-mi voie să exprim o ultimă rugăminte: scrie-i Tudoriţei să-mi restituie stiloul urgent".

Contrar obiceiului, taică-său nu îl atinse nici măcar cu o privire, părând preocupat de altceva, de nişte chestiuni mult mai importante şi mai grave decât obrăzniciile fiului. Privindu-şi ceasul cu oarecare îngrijorare, so apropie de fereastră şi se aplecă peste pervaz, cu ochii aţintiţi într-o direcţie unde se întâmpla ceva, ori de unde ar fi trebuit să vină cineva aşteptat. Strada era liniştită şi aproape pustie, o stradă nebăgată în seamă, lăsată de capul ei, care se trezea târziu şi se culca devreme. „Aş vrea să mă culc”, spuse fiul, chinuindu-se cu şireturile de la pantofi. Mereu şi mereu aceeaşi poveste, şireturile astea care se înnodau trainic, iar când să le deznoade se rupeau.

După ce îşi mai consultă o dată ceasul, bătrânul ridică din umeri nedumerit, se retrase încet, de-a-ndăratelea de la fereastră şi trecu în hol, unde iar se apucă de citit ziarul de seară. Ziarele de dimineaţă (trei, la care era abonat permanent) abia dacă le frunzărea înainte de începerea lucrului ori în pauza de la prânz, şi nu revenea asupra lor decât dacă i se atrăgea, atenţia că ar fi nişte articole grozav de interesante (ceea ce se întâmpla destul de rar). Cu ziarul de seară era altceva: îi trebuia cel puţin o oră pentru a parcurge în tihnă cele patru pagini cu multe anunţuri şi poze. Citea de două-trei ori rubrica „Oferte de serviciu”, deşi el avea serviciu, nici prin gând nu-i trecea să-şi schimbe locul de muncă, citea programul de excursii duminicale, deşi nu mai plecase în excursie de la douăzeci de ani, programul cinematografelor, reclamele de mobilă. Nimic de zis, era un om informat, iar a doua zi, la uzină, când avea un pic de timp liber, încerca să-i informeze şi pe alţii benevol. Dacă vreţi să mergeţi în excursie, înscrierile se fac până mâine la prânz, dacă doriţi o canapea „Timiş” găsiţi la magazinul de pe şoseaua Ştefan cel Mare, dacă… dacă, şi era dezamăgit, profund dezamăgit când nimeni nu avea nevoie de informaţiile lui. Acum citea şi recitea nişte curiozităţi, pe care ar fi vrut să le memoreze. Cine şi când a inventat cutia de scrisori? Cât trăiesc mistreţii? (Bineînţeles, dacă nu-i ajunge glonţul vânătorilor.) Unde se află instalată cea mai înaltă antenă din lume? Şi

altele, la fel de palpitante, dar zbârnâitul telefonului îl făcu să tresară şi să uite tot. Apucând receptorul, întrebă gâfâit: „Alo, tu eşti?!” Cum nu auzi niciun glas, reveni, tandru: „Alo, cine e?!” Iar câteva secunde mai târziu, când auzi glasul, îi strigă lui Grig: „Te caută o fată la telefon. Plânge şi te caută pe tine”…

Cu teamă, Grig deschise uşa, înaintă câţiva paşi, smulse telefonul din priză şi se întoarse repede în camera lui, ca într-o cazemată. Cum n-avea cheie să-ncuie uşa, fixă un scaun sub clanţă, dar scaunul nu opunea nicio rezistenţă, şi-atunci se baricadă cu dormeza nouă şi cu masa. Furia bătrânului se adună greu, în timp, mai are cel puţin un sfert de oră până să izbucnească, încă se mai pot lua măsuri de împotrivire. Fixă telefonul în priză şi spuse: „Alo, cine mă caută?” Recunoscu imediat smiorcăiala Luminiţei şi izbi cu pumnul în vânt. Numai de smiorcăielile astea nu avea nevoie.

„Cum te simţi?” întrebă.

„Mi-e urât.”

„Vreau să ştiu cum te simţi.”

„Îmi vine să-mi iau lumea-n cap.”

„Te doare ceva? Ce?”

„Tu n-auzi că mi-e urât?!” izbucni ea.

„Şi mie mi-e urât şi mi-e frig. Pe zăpuşeala asta mi-e frig de-mi clănţăne dinţii în gură, aş vrea să stau sub plapumă, dar mi-au luat plapuma, pe timpul verii trebuie să dorm dezvelit, aşa e sănătos… Unde eşti tu?”

„Pe stradă.”

„Şi de ce nu te duci acasă?”

„Mi-e frică de mama!”

„Dar să stai pe stradă şi să plângi la un telefon public nu ţi-e frică? Doamne mare şi bun, ce-o mai fi şi-n capul tău? Du-te acasă şi spune-i maică-ti că ai căzut din tramvai şi te-ai lovit, ori că s-au legat nişte golani de tine şi-abia ai scăpat cu fuga, vezi şi tu, descurcă-te măcar în seara asta!”

„Nu vrei să ne vedem?” îndrăzni fata.

„Acum? În niciun caz, n-am voie să ies, mă ţine taică-meu la arest. Pe cuvântul meu, insistă el la un nou hohot de plâns, m-am purtat îngrozitor cu taică-meu, ceva nepermis, şi mă ţine aici, cu oasele zdrobite.”

„Mâine dimineaţă?” mai încercă ea.

„Mâine dimineaţă o să fiu la raion, mi-au trimis un bileţel acasă, nu ştiu ce mai vor şi ăia. Mâine după-amiază sunt liber şi o să ne-ntâlnim unde vrei tu. În parc? Cel mai bine ar fi în parc, luăm o barcă şi ne-aerisim toată după-amiaza, dacă ai chef ne plimbăm şi cu vaporaşul, sunt la dispoziţia ta.”

„N-am nevoie să fii!” spuse ea, şi-i trânti receptorul. Iar el se gândi:

„Unde nu dă Dumnezeu să te superi definitiv pe mine, să mă blestemi şi să mă faci de două parale, să strigi pe stradă, în gura mare, că sunt un monstru, un criminal, numai să mă laşi în pace, să nu-mi mai telefonezi, să nu mai dai ochii cu mine, să te duci, să te duci…" Istovit, se întinse pe dormeză şi închise ochii, dar somnul adânc şi fără vise, izbăvitor, nu se lega de el. Într-un târziu, îşi aduse aminte că în sertarul mesei se aflau nişte pastile de carbaxin, uitate acolo de maică-sa: ea înghiţea pastile în fiecare seară înainte de culcare. Înghiţi două pastile fără apă şi iar închise ochii.

Ca în atâtea alte dimineţi de vară, îl trezi soarele. Camera se încinsese ca un cuptor. Când să se dea jos din pat, observă că perna era pătată de sânge, iar îi cursese sânge din nas. Convins că e singur acasă (taică-său pleca la uzină la şase şi un sfert) începu să bombăne şi să-njure în felul bătrânului şi să izbească masa, dulapul, să răstoarne scaunele. Dar uşa se deschise puţin, cât permitea dormeza, şi se auzi o voce de femeie suferindă: „Grig, ce faci tu?!" Vocea asta nu semăna cu vocea maică-si – cea care plecase de acasă de două zile – şi nu crezu că-i vorbeşte maică-sa decât după ce trase dormeza la o parte şi deschise uşa larg. În faţa lui apăru o femeie plânsă, desculţă şi purtând o rochie ponosită, cârpită la umeri (nici nu bănuise că maică-sa ar avea şi o asemenea rochie), peste care îşi potrivise, stângaci, un şorţ de bucătărie. „Sărut mâna", spuse el şi, întâlnind privirile cam rătăcite ale maică-si, se retrase un pas. Astfel, şi în aceste condiţii jalnice se încheiase pentru totdeauna o aventură. După nici două zile, maică-sa fusese nevoită să se-ntoarcă acasă, la bărbat şi la copil, să îndure bătăi şi chinuri şi umilinţe fără un cuvânt, fără un gest de împotrivire şi fără să ridice ochii. Acum, se gândi el, nici dacă aş jigni-o grosolan n-ar îndrăzni să strige la mine, cel mult m-ar ruga să mă port frumos cu ea şi să nu uit că mi-a dat viaţă şi m-a şters la fund."

„Te-a căutat cineva la telefon," informă ea.

„Ştiu, o colegă, trebuie să-i dau un caiet."

„Vino să mănânci," îl pofti maică-sa.

„Dumneata nu te duci azi la serviciu?"

„Azi şi mâine nu."

Se spălă repede, se îmbrăcă şi se duse în sufragerie, unde îl aştepta o cană de ceai şi două felii de pâine. Din privirile maică-si înţelese că de-aici încolo n-o să primească mai mult. „Până una-alta trăieşti din banii mei, îl avertizase taică-său nu o dată, şi fiindcă eu câştig banii cu trudă, o să te pun la regim într-o zi, pâine cu apă, şi-atât!" În timp ce sorbea ceaiul fără zahăr se gândi unde-ar fi mai bine să plaseze stiloul – pe stradă, într-un magazin, ori în gară, unde-s mulţi, care pleacă în toate părţile, şi-ar vrea să mai cumpere ceva înainte de-a pleca. „Doriţi un stilou? se exersa el, în gând. M-a costat 250 lei, îl dau cu două sute!" Pe urmă îşi zise că n-o să-i fie tocmai uşor să plaseze stiloul,

cine să-l creadă că a dat 250 lei pe el, de unde să aibă el 250 lei? Trebuia să găsească altă formulă: „M-a trimis tata să-i vând stiloul”… Nici aşa n-o să-l creadă nimeni, dacă taică-său are un stilou de vânzare, îl vinde el, şi gata povestea. O informă pe maică-sa că l-au chemat la şcoală, probabil pentru plecarea în tabără, şi coborî treptele câte două, cu stiloul în buzunar.

Prima încercare o făcu la un atelier particular de reparat stilouri. Un bărbat între două vârste, mânjit cu cerneală până şi pe vârful nasului, stătea înghesuit între patru pereţi coşcoviţi, care ameninţau să-l strivească, şi curăţa o peniţă tocită. Pe la gură îi umblau muştele, şi ele mânjite cu cerneală: pe frunte şi pe obrajii umflaţi îi curgea sudoare vineţie. Scoţând stiloul din cutie şi cântărindu-l îndelung în palmă, de parcă valoarea i-ar fi stat în greutate, omul aprecie, cu glas somnoros:

„Patruzeci de lei, mai mult, nu!”

„Dar e nou, nici n-am tras cerneală în el.”

„Ce contează!”

„Cum să nu conteze?” făcu el.

„Ba nu, ca tu nu l-ai plătit, şi-atunci se schimbă socoteala: dacă primeşti patruzeci de lei bine, dacă nu, te duc la miliţie că faci comerţ cu lucruri de furat. Unde locuieşti?”

„Dă-mi stiloul!”

„Stai, bă, că nu dau turcii! şi tipul se grăbi să-l apuce zdravăn de mână, mie să-mi spui de unde l-ai furat, că eu am ordin să-i predau pe toţi şmecherii care vor să-mi plaseze mărfuri de furat, hai, repede, că strig să vie miliţianul!”

„Sunt premiant pe şcoală!” se zbătu el.

„Ce, bă? Şi ce dacă eşti premiant? Ia cincizeci de lei şi să zici mersi şi să te rogi pentru sufletul meu, care din asta trăiesc… Băgând stiloul într-un buzunar, scoase din celălalt cincizeci de lei: Şi altă dată să nu mai plasezi marfă de furat, că înfunzi puşcăria”.

Întâmplător (dar lui i se păru că totul este pus la cale) de dugheană se apropie un miliţian po bicicletă. De teamă să n-ajungă la miliţie, era cât pe-aci să lase stiloul şi s-o rupă la fugă; noroc de negustor, care îi vârî în buzunar cei 50 de lei. Fugi vreo două sute de metri, până la prima staţie de autobuz, fără să se uite înapoi. Se uită acum: negustorul se prăjea la soare în faţa dughenei, miliţianul se depărtase mult, pedalând sârguincios. Dacă s-ar întoarce să restituie banii şi să pretindă stiloul?! 50 de lei, o nimica toată, un pachet de ţigări, un coniac şi încă ceva, poate un bilet de ştrand la Lido. „Du-te şi fă-ţi dreptate, se îndemna el, în derâdere, dacă te simţi bărbat şi dacă te crezi mai breaz decât taică-tău, du-te şi strigă-i tipului în faţă că-i un escroc şi dă cu el de pământ! Ei, dacă nu te duci, măcar ţine de banii ăştia şi taci din gură. Bine că nu ţi-a dat cinci lei, ca la milogi!”… În

autobuz se întâlni cu o colegă drăguţă şi teribil de vorbăreaţă, care îl informă că aseară, într-o convorbire cu un reporter al radiodifuziunii, academicianul Pamfil declarase că printre tinerele speranţe ale şcolii româneşti de matematică s-ar număra şi un elev extrem de dotat, al cărui nume trebuie reţinut: Grigore Mihăescu… Vestea aceasta, atât de neaşteptată, si pe care i-o aducea o fată drăguţă la numai câteva minute după o întâmplare penibilă, îl făcu să-i dea lacrimile de emoţie. Coborî şi merse mult pe jos, pe trotuare pustiite de soare. Mirosea violent a brânză şi a legume proaspete. Dar, ca-n atâtea alte momente de exaltare, pe care le trăia cu o intensitate decisivă, reuşi să schimbe decorul şi mirosurile: păşea acum pe malul unei ape limpezi; nu s-auzea decât susurul apei şi mirosea a iarbă umedă. Sălcii pletoase îi răvăşeau părul şi îi mângâiau, dulce, faţa. Soarele se tot chinuia să pătrundă prin frunziş până la el: amabil, îi injecta ochii cu câte-o rază şi se retrăgea discret. În dreapta era o livadă cu meri și iarbă înaltă şi vineţie. Dar sălciile încep să foşnească, de parcă ar trece prin ele duhul apei. O şoaptă, un îndemn? Îl cheamă cineva? În faţa lui sălciile se-ndoaie până la pământ. Duhul apei, în chip de Ileană-Cosânzeană, se desprinde, îi fură ochii cu strălucirea părului de aur, şi aleargă prin livadă, pe sub merii cu crengile aplecate. Culege două mere cât pumnul, şi rumene, şi se lasă în iarbă, în genunchi. „Vino, ori nu mă recunoşti?” şi-i aruncă un măr. El, în grabă, culege mărul, şi copleşit de farmec se apropie: când deodată o recunoaşte pe Luminiţa. Şi se opreşte la un stop. Trebuie să fie foarte atent, la stopuri, ca nu cumva să-l amendeze. O amendă face cât un coniac mic şi o citronadă. Cincizeci de lei, opt coniacuri mici si opt citronade la un bufet de mâna a doua, la o cafenea de lux socoteala se schimbă, dar şi-acolo iei trei coniacuri şi trei citronade, din trei coniacuri mici îţi ies flăcări pe nas. Verde, liber, traversează atent cu mâna în buzunarul unde ţine banii, primii lui bani de care nu ştiu bătrânii, comoara. De neînţeles: el nu primeşte decât bani de tramvai, de creioane şi peniţe şi din când în când, cam de două ori pe lună, de-o prăjitură, şi totuşi se plânge mai puţin decât taică-său că n-are bani, că pur şi simplu nu-i ajung banii. (Ce-ar şti să facă bătrânul cu ei dacă ar avea mai mulţi? Să-i pună la C.E.C.? Sigur, sigur să-i pună la C.E.C. lângă ceilalţi, să se-adune acolo pentru orice eventualitate. Altfel, niciodată nu a exprimat o dorinţă, n-a dat cuiva de înţeles că ar vrea să-şi cumpere ceva anume…) Dacă l-ar ataca cineva acum, cu gândul să-i ia banii, ar face moarte de om, la beregată ar sări, cu dinţii ar muşca. Îşi aminteşte cum a văzut el că intră oamenii în crâşmă: unii se-ndreaptă cu paşi repezi şi siguri spre crâșma de mult ştiută, da’ dintre toţi ăştia sunt cei mai simpatici şi cei mai cinstiţi, merg drept acolo unde-i trage aţa.

Deşi este abia ora zece dimineaţa, barul din piaţa Romană geme de puştime îngândurată, zeci de băieţandri cu părul căzut în şuviţe pe

frunte, cu bărbia în pumn şi privirea scormonind în paharul de coniac, ori de citronadă. Doar câte unul întoarce privirea spre trotuarul aglomerat, şi dacă observă ceva care să-i placă, vreo fetişcană cu fusta mult deasupra genunchilor, atunci îşi face atent colegul, care se-ntoarce greoi şi întreabă: „Aia, bă?" „Aia…" Dar fata şi-a văzut de drum, iar cei doi îşi sprijină bărbia în pumn şi se uită la paharul de coniac, aşleptând, poate, o minune, să iasă ceva din pahar, o fată drăguţă, o mare sumă de bani, ceva, ceva absolul necesar existenţei lor… „Puştimea asta nebună", gândeşte el, oprit în prag.

N-are de gând să rămână, vrea doar să-i observe şi să-şi dea seama ce-o fi în capul lor de stau aşa, greoi, prăbuşiţi pe mese. Nici măcar nu ştiu să petreacă, nimic nu-i face să tresară, poate că au uitat şi de ei şi de cei din jur, poate că dorm cu ochii deschişi. Unul ţine o femeiuşcă pe genunchi, una slabă, cam veştejită şi cu buză de iepure, şi cu toate că biata de ea, simţindu-se părăsită, îl pişcă mereu de bărbie, el nu pare convins de existenţa ei, nici n-o vede, nici n-o simte şi nici n-are nevoie de ea. Întinde mâna peste umărul ei (un simplu obstacol…), apucă paharul de coniac, îl ridică sus, deasupra capului ei, da, mai are de două, trei înghiţituri zdravene! Duce paharul la gură şi bea câte puţin, cu ochii închişi. Ea se roagă să-i dea şi ei o înghiţitură. „Cine mă tot sâcâie?" ar vrea să întrebe el. N-o vede, n-o simte, se ridică brusc şi ea cade sub masă, se loveşte cu capul de scaun.

„Doriţi să luaţi loc?" se interesează un chelner.

„Căutam pe cineva, un prieten."

„Repede vă rog, că încurcaţi circulaţia."

„Ai un pachet de ţigări bune?"

„Am, de care să fie? Pall-Mall?"

„Da, Pall-Mall…"

„Poftim. Douăzeci de lei…"

„Ştiu, ştiu…"

Scoate douăzeci şi cinci de lei, ia pachetul de ţigări şi pleacă, în buzunar mai are 25 de iei, trei coniacuri şi trei citronade şi-un bilet de tramvai. Aprinde o ţigară. Trage fumul în piept, apoi îi dă drumul în nasul trecătorilor, fum de ţigară bună, toţi întorc capul după el. „Un stilou, ar vrea el să le explice, vindeţi-vă stilourile cu sau fără ştirea părinţilor, a fraţilor, soţiilor, amantelor, şi din banii luaţi pe stilou cumpăraţi ţigări clasa-ntâi, miros grozav şi dau ameţeli, după trei fumuri visezi frumos, nani-nani, şi nu mai ai treabă cu nimeni." O bodegă oarecare, cu reclame de ţuică, rom „Jamaica" şi mititei. La vreo zece măsuţe pătate, stropite din belşug cu ţuică şi rom, se înghesuiau bărbaţi în vârstă, bărboşi, cu cămăşile descheiate până la brâu şi cu mânecile suflecate. Erau lucrători zilieri la un şantier din apropiere şi, profitând de o pauză, se cinsteau în tăcere şi fără să se privească. Intrând aici ar fi stârnit nedumerire.

Ajuns în Calea Victoriei, se hotărî. La Nestor, la cafenea, cu douăzeci şi cinci de lei poţi rezista aproape o oră, trei coniacuri mici şi o citronadă, chiar şi două coniacuri te ţin o oră. În drum spre cea mai selectă cafenea din Bucureşti îşi controlă ţinuta, îşi netezi părul şi încercă să pară mai vioi, mai degajat, ca unul care de mult s-a iniţiat într-ale cafenelei, iar cu banii stă destul de bine, cere şi primeşte, câţi cere, atâţia primeşte. Numai de nu s-ar împiedica la intrare, asta i se-ntâmplă mereu când trebuie să treacă un prag necunoscut. Trecu prin faţa cafenelei trăgând cu ochii înăuntru, apoi se-ntoarse şi intră liniştit, senin, cu o mână în buzunar. Banii erau la locul lor, restul… Că se uitau toţi la el, mai ales nişte fetişcane decoltate se uitau şi zâmbeau duios, înţelegător – nu avea nicio importanţă; peste câteva minute, când va sta la masă cu coniacul în faţă, cu pachetul de ţigări Pall-Mall lângă pahar, îşi va putea permite şi el să-i privească într-un fel sau altul, după dispoziţie, pe cei care intră. Avu norocul să găsească o masă liberă într-un colţ, unde se simţea ferit de priviri indiscrete. O masă de două persoane: dacă nu s-o găsi vreun moşneag, ori vreun nătărău care să ocupe celălalt scaun, atunci o să stea aici şi trei şi patru ceasuri, chiar şi cu riscul de a nu consuma decât citronadă. Scoase pachetul de ţigări, îşi aprinse o ţigară şi trase câteva fumuri de probă; câţiva tineri de la mesele apropiate se-ntoarseră în direcţia lui şi-l cercetară cu simpatie. Numai de n-ar tuşi, fumul de ţigară îi irită teribil căile respiratorii, de n-ar ameţi, de nu s-ar învârti cafeneaua asta cu el. „Un coniac mic şi-o citronadă”, ceru primului chelner care trecu pe lângă masa lui. Dar acesta nu-i acordă nicio atenţie, nu zise nici da, nici nu. Abia după vreo zece minute veni un alt chelner, care, privind în direcţia unei dudui singure şi decoltate, îl întrebă ce doreşte. Când auzi de un coniac mic şi-o citronadă, aprobă cam în silă şi se retrase. Apoi, o picoliţă nechemată îi lăsă pe masă două prăjituri şi două pahare cu apă. O altă picoliţă veni să ia prăjiturile şi paharele şi să le ducă la altă masă.

„Optsprezece lei”, spuse chelnerul, punându-i în faţă, lângă pachetul cu ţigări, coniacul mic şi citronada.

„Credeţi că n-o să vă plătesc?” întrebă.

„De ce să cred? se miră chelnerul, prefăcut. Dar aşa-i combinaţia la noi, iei marfa, dai banii pe loc. Ai cu ce plăti?”

„Poftim! şi scoase cei 25 de lei. Opreşte 20 şi mai adu-mi o citronadă, dar să fie de la gheaţă, iar paharul, dacă se poate, numai dacă se poate, să nu mai fie pictat cu ruj de buze. Poftim! şi arătă paharul cu citronadă. Din ăsta au băut cel puţin trei fandosite…”

Chelnerul suportă observaţiile aşa cum se cuvine, fără semne evidente de enervare. Dar înainte de a-i aduce o nouă citronadă, îşi îngădui să-l informeze că la cafenelele de lux citronada cu pai costă şapte lei. „Poate să coste şi şaptezeci”, spuse el, luminându-se brusc.

Bucuroasă că-l revede, Cristina venea spre masa lui cu braţele întinse. Cristina avea bani şi-i plăcea să plătească băieţilor simpatici coniacuri şi citronade.

„Ce faci, dragă nătăfleaţă? zise fata, luând loc. A, da! se-ntoarse spre chelner: Un coniac şi o cafea mare. Pardon, două coniacuri şi două cafele, şi mai târziu câte-o îngheţată asortată. Ia zi-mi şi mie, cum te distrezi?"

„Prost, mă cert cu chelnerii ăştia gomosi, care n-au pic de încredere în buzunarul meu, cum m-or fi ghicind? Altfel, ce să-ţi spun, ştii şi tu, poveşti penibile… Cristina, ai ceva bani?"

„Cât?" şi fata se grăbi să deschidă poşeta.

„O, nu, nu acum. Cât să plătesc aici."

„Poftim, să plăteşti tu!" şi-i întinse pe sub masă o sută de lei.

„Ca să fac impresie? râse el. Impresia bună s-a dus. Cristino, tu eşti un înger picat aici să salvezi un suflet oropsit. Dacă ai fi atât de bună şi de înţeleaptă, încât să nu pomeneşti nimic de afacerea de ieri, ţi-aş rămâne recunoscător pe viaţă."

„Nu ştiu ce dracu v-a apucat ieri!" zise fata.

„Eu voiam să iau aer, să mă destind, şi-atât."

„Dar s-o laşi pe aia?! îl mustră Cristina. Sub nasul tău? Şi-a bătut joc de tine, te-a umplut de sânge, şi-apoi… Zău că eşti nătăfleaţă! Dacă ieşi cu o fată undeva, trebuie s-o aperi, să le baţi pentru ea, să-l rupi pe ăla-n bucăţi."

„E mai tare decât mine."

„Atunci nu umbla cu fete. Mie mi-ar fi şi frică să ies cu tine în parc. Dacă vrea unul să m-agaţe? Tu îţi ceri scuze şi te retragi, ori dai un pumn şi încasezi douăzeci."

„Ai dreptate, şi totuşi vreau să te invit în parc."

„De ce nu la cinema?"

„De acord, la cinema."

„Cu Mândiţă te-ai văzut azi?" întrebă ea.

„Nu, şi nici nu-mi doresc."

„Te caută, mi-a telefonat dimineaţă să-i dau adresa ta."

„Nu ştiu, am plecat devreme de-acasă, chestii tâmpite, se mărturisi el, amintindu-şi, brusc, discuţiile cu taică-său, m-am purtat oribil cu bătrânul, meritam să fiu luat de fundul pantalonilor şi aruncat pe fereastră de la etajul cinci. Dacă ţi-aş povesti, cred că nici n-ai mai sta de vorbă cu mine, ceva îngrozitor, îmi vine să plâng."

„Ce mutră! observă ea râzând. Ai o mutră de copil bătut la fund cu urzici. Măi nătăfleaţă, te-ai blegit de tot după două coniacuri, aşa arată un viitor matematician, că te-a dat aseară la radio. Bea şi cafeaua mea, să-ţi vii în fire."

„N-am nici pe dracu, spuse el, bărbătos. Mi-e rău nu de băutură, ci de poveştile astea în care am intrat cu voia, ori fără voia mea, poveşti

care nu mi se potrivesc şi-n care nu pot să mă descurc. Dacă ţi-ai da cuvântul de onoare că nu baţi din gură, te-aş întreba ceva: Cristina, ca pe un înger păzitor te rog să mă-nveţi cum să mă port cu Luminiţa. Ieri s-a întâmplat ceva… şi ea exagerează, groaznic exagerează şi mă acuză pe mine."

„Exagerează?"

„Da, sigur că da, practic…"

„Practic n-a păţit nimic!" continuă Cristina.

„Unde, la ce concluzii vrei s-ajungi? întrebă el, iritat, bănuitor. Că m-am purtat ca un idiot, ştiu, sunt de acord, ce vrei să fac? Asigurări nu pot să-i dau."

„Asigurări? se nedumeri Cristina, eşti convins că ca are nevoie de asigurări?"

„Absolut, măcar de-o vorbă ca lumea."

„O, râse Cristina, asta-i altceva, dar eşti tu în stare să spui cuiva o vorbă ca lumea? Ieri mi-era mila de tine, şi-mi pare rău că n-am putut să te apăr, uite, mi-a rupt un dinte… Ieri mi-era milă, iar azi te-aș lua la bătaie. Ce-ar fi să recunoşti că ţi-e frică de Măndiţă? Atât ţi-e de frică, preciza ea energic, încât ai fi în stare s-o convingi că, într-adevăr, nu s-a întâmplat nimic. Nimeni, nimeri n-a jignit-o. Nici nu i-a rupt hainele… şi chiar dacă… ce contează! Ea trebuie să îndure şi să tacă! Nu cumva să se afle. Şi să-ţi iasă ţie vorbe. Nu, nu cumva…"

„Hai să plecăm, hotărî el. Maestre!"

Chemat la datorie, chelnerul se grăbi să scrie nota de plată. Îndemnat să oprească cinci lei peste notă, se înclină în faţa Cristinei şi spuse limpede: „Sărut mâinile, duduiță!" Apoi se înclină, zâmbind degajat în faţa lui, urându-i în şoaptă succes. Iar el se gândi că dacă ar fi mai bine îmbrăcat şi cu mai mulţi bani în buzunar ar ajunge, în scurt timp, să câştige chiar şi stima chelnerilor. Atent, o conduse pe Cristina spre ieşire printre mese încărcate cu pahare de coniac şi citronade, parcă toţi se vorbiseră să consume aceeaşi băutură. El ar fi vrut să meargă în parc, să facă o plimbare cu barca, dar trebui s-o lase pe-a ei, care ţinea morţiş să vadă un film cu Claudia Cardinale. („Pot să jur, se gândi el, că vrea s-o imite pe această Claudia Cardinale ori la rochii, ori la coafură, i-o fi spus cineva că aia are nişte toalete grozave…")

În timp ce traversau Piaţa Republicii ca s-ajungă în Bulevarul Magheru, el îi ceru voie s-o ia de braţ. Cristina nu zise nu, deşi era de părere că, cel puţin pe stradă, ei doi apar ca o pereche nepotrivită din pricina lui, care îşi păstrează mutra de copil bătut la fund cu urzici. Altă mutră n-avea, trebuia să mai aştepte câţiva ani până să-i vină de nu ştiu unde altă mutră; aşteptarea asta era chinuitoare, îi întorcea pe dos toate planurile. Cine putea să-i spună cu ce se va alege el la capătul acestei aşteptări de ani de zile? Cu o boală care nu iartă, un

cancer; cu o cumplită deziluzie profesională, cu o cădere, cu un accident… „Acum, îi va aduce taică-său la cunoştinţă, eşti major, eşti bărbat, ai mutră de bărbat, acum poţi să bei şi să fumezi, deşi eu nu te sfătuiesc, poţi să umbli cu femei, deşi n-ar fi bine să-ţi pierzi capul, poţi să câştigi şi să pierzi”… Iar a doua zi, cu mutra lui de bărbat, o să cadă din tramvai, cum se-ntâmplă, şi-o să rămână schilod pe viaţă. Ce folos de mutra de bărbat? Are nevoie de mutra asta nu peste zece ani, ci acum, când o ţine pe Cristina de braţ, când o conduce la cinema şi ceva mai târziu, peste vreo două ceasuri, când o s-o conducă acasă la ea, ori în parc. Fata îi plasă discret zece lei pentru bilete. De unde-o fi având fata asta atâţia bani? Are taică-su, babacu, afacerile lui. I-a promis taică-su că la terminarea liceului îi ia o maşină, ,,Simca 1 000".

„Se vede că n-ai mai fost cu mine la cinema, spuse Cristina, uitându-se la bilete. De-aici încolo să ţii minte că nu-mi place la parter, numai la balcon, unde-s mai puţini şi e mai intim. La parter am ghinion, ori se-aşază o matahală pe scaunul din faţă şi nu mai văd nimic, ori pierd ceva, ori mă cert…

„Pot să cer bilete la balcon?” propuse el.

„Gata, fă-mi plăcerea și condu-mă!”

Sala era plină doar pe jumătate. Puştime şi moşnegi, obişnuiţii matineurilor. Cristina îl trimise la bufet să cumpere bomboane, şi ciocolată şi covrigi. Nici pe asta n-o ştia el, că fără bomboane şi covrigi ea nu intră în sala de cinematograf, chiar, ce să faci o oră şi jumătate?… Să te uiţi la ecran, doar să te uiţi? Când n-avea bani de bomboane şi covrigi, cumpăra două pungi cu seminţe (două îi ajungeau pentru un spectacol) şi în ciuda atâtor proteste din toate părţile, spărgea seminţele în dinţi şi sufla cojile cu forţă şi la-ntâmplare. Dar nu făcea toate astea cu intenţia de a-i incomoda şi de a-i jigni pe cei din jur, ci pur şi simplu fiindcă în anumite momente uita că mai există şi alţii pe lume; auzea, ca prin somn, mustrările celor împroşcaţi cu seminţe şi abia dacă ridica din umeri: „Habar n-am… Ce vor de la mine?!” Dacă în timp ce mergea pe stradă la braţul unui bărbat îi venea chef să mănânce semințe, mânca. Într-o după-amiază, Grig o întâlnise pe Calea Victoriei desculţă, cu pantofii în mână, părând total indiferentă la mustrările zecilor de pietoni moralişti, care o bănuiau că ar vrea să lanseze o nouă modă. Dar nimic mai nepotrivit decât să o bănuieşti pe Cristina de asemenea intenţii: doamne fereşte, ea nu voia nici să lanseze, nici să impună altora ceva, voia doar să se simtă în largul ei, iar pantofii cu care plecase de-acasă, pantofi noi, cu toc cui, o jenau teribil – asta era toată explicaţia.

Jurnalele cinematografice, cât de interesante ar fi fost (chiar şi cele comentate de Eugen Mandric), o enervau cumplit: ea cumpăra bilete pentru Claudia Cardinale, ori pentru Belmondo şi nu înţelegea să i se

ofere altceva timp de o jumătate de oră; de ce atâtea veşti din producţie, fabrici noi şi blocuri noi, de ce atâtea curiozităţi şi interviuri şi reportaje de care n-avea niciun chef. Cât ţineau jurnalele se foia mereu pe scaun, ameninţând că o să plece, şi o să scrie la ziar şi-o să intervină la Direcţia difuzării filmelor, asta-i curată bătaie de joc.

„Dă-mi covrigii!"

„N-ai vrea să urcăm la balcon?" întrebă el, prevăzând o catastrofă.

„Doar n-o să mă fâţâi toată ziua sus, jos, sus, jos! Tu de ce nu mănânci? Oh, suntem oameni de lume, nu ne putem îngădui să ronţăim covrigi în public. Ia măcar nişte bomboane şi renunţă la mutra asta, Dumnezeule! Hai, dragule, hai. Tip-top, dacă eşti cuminte te duc undeva"…

După obişnuitul jurnal de actualităţi, de data aceasta nu lipsit de interes, se anunţă un documentar despre lagărele naziste din timpul celui de al doilea război mondial. În sală nu se mai auzea decât ronţăitul Cristinei: ea se-ndoi puţin, îşi lăsă fruntea pe speteaza scaunului din faţă, îşi astupă o ureche şi continuă să ronţăie cu furie. „Iar mizerie, iar gazaţi, iar schelete! Cum de nu-nţeleg ăştia că ne-am plictisit, ne-am plic-ti-sit!" îngrijorat, el o întrebă dacă i-e rău, dacă are nevoie de ceva. Vru s-o sprijine şi s-o conducă afară, dar tocmai atunci comentatorul preciza că numai într-unul din lagărele naziste şi-au pierdut viaţa patru milioane de oameni. „Prea puţin!" strigă Cristina, aruncând spre ecran cu o jumătate de covrig. Brusc, câţiva mai în vârstă se ridicară de pe scaune, încereând să-şi dea seama cine a vorbit. O femeie strigă să se aprindă lumina, iar o alta, fără o vorbă, călcând pe vârfuri, veni la Cristina şi-o apucă de păr şi-o plesni peste cap cu poşeta. Acum strigau toţi: şi bărbaţi şi femei, iar puştimea se înghesuia s-o vadă pe împricinată. Ea suportă loviturile şi blestemele în tăcere, până când i se dădu voie să iasă din sală. Atunci îşi aranjă rochia şi părul cu destulă meticulozitate, apoi strigă: „Ce-aveţi cu mine?!" şi trânti uşa. Cei mai mulţi, teribil de iritaţi, continuau să vocifereze: „Tineretul de azi! Venit la de-a gata. După ce-au murit alţii, după ce au luptat alţii, şi-au strigat lozinci, şi-au mâncat zeamă de urzici"..

„Ce tineret, dragă? ţipă o femeie. Îi nebună cu toţi ai ei. Că doar şi eu am copii, da' i-aş strânge de gât, cu mâna mea…"

„Gata, s-a dus la mama ei, linişte!"

„Ştie ea cum au murit oamenii? Ştie pe doamne-iartă-mă!"

„Şi mormolocul ăla de lângă ea nu zice nimic?"

„Care eşti, măi, să te vedem, ridică-te, măi!"

El se ghemui pe scaun, cu bărbia-n piept, şi pentru prima oară îşi dori să se despice pământul sub el şi să-l înghită pe loc.

8

Aflând din „Informaţia Bucureştiului” că s-a deschis expoziţia de pictură a profesorilor în sala de gimnastică a unui liceu se grăbi s-o viziteze, convins că de data asta a expus şi profesorul lui de latină. Plecă de-acasă hotărât să comenteze nefavorabil strădania de zeci de ani a profesorului şi chiar să facă haz, să adune în jurul lui câţiva vizitatori şi să-i întrebe ce părere au, iar dacă ar avea păreri bune, să le-ntoarcă pe dos.

Nu se aştepta să-l întâlnească acolo pe profesor, şi mai ales la ora nouă dimineaţa. De aceea, când îl zări stând pe scaun în faţa a vreo douăzeci de tablouri cam de aceeaşi mărime, toate cu rame aurite, se intimidă brusc şi vru să părăsească sala. „Mihăescule!” se auzi strigat, cu severitate, ca la ora de latină, şi trebui să se-ntoarcă. Erau mulţi vizitatori, mai ales oameni în vârstă, pensionari, poate prieteni şi rude de-ai profesorilor care expuneau, toţi plini de admiraţie şi respect pentru fiecare tablou în parte. Numai la tablourile profesorului de latină nu se uita nimeni. Poate că el n-avea nici prieteni, nici rude; ori poate că îşi intimida vizitatorii cu privirea lui de pândar. Grig se pierdu printre ceilalţi vizitatori şi întârzie mult în faţa unor tablouri care îl lăsau destul de indiferent. Mai mult îl atrăgeau comentariile: „Ce cap de fetiţă! Extraordinar, îl întrece pe Tonitza!”… „Ce peisaj, ce colorit! Are ceva din Picasso!” „Nu, dragă, Picasso nu se ocupă cu peisajele!”…

După aproape o jumătate de oră, mai mult împins de ceilalţi, se pomeni faţă-n faţă cu profesorul de latină. Stând pe scaun, cu spatele la tablouri, profesorul citea din Ovidiu, ori se prefăcea că citeşte. Se părea că îşi face o datorie stând aici, altfel nici gând să-l intereseze vizitatorii. Grig numără tablourile: douăzeci şi patru. Apoi căută un unghi favorabil din care să le cuprindă cu privirea. Prin ferestrele mari ale sălii de gimnastică pătrundea o văpaie de lumină, care uniformiza şi coloritul şi desenul, încât o vreme el avu impresia că priveşte nişte flori veştejite, aceleaşi, înrămate de douăzeci şi patru de ori.

„Nu privi de acolo, Mihăescule!”

„Da, aveţi dreptate, bate soarele.”

„Numai dimineaţa, preciză profesorul. De la douăsprezece încolo bate în prostiile altora. Treci în dreapta mea, apleacă-te puţin, începe cu tabloul din stânga mea, de sus, pictat în anul 1931”…

Profesorul îi dădea toate aceste indicaţii fără să ridice ochii de pe versurile lui Ovidiu. Din ce în ce mai intimidat, Grig se execută întocmai. Primul tablou, din stânga, sus, înfăţişa o măsuţă cu trei picioare pe care se afla un aparat telefonic; o mână de bărbat ezita să

ridice ori nu receptorul? Atât, şi nimic altceva. Culori pământii, uşor aburite. Al doilea tablou… Dar vocea profesorului îl întoarse la primul:

„Acest telefon a zbârnâit sinistru într-o dimineaţă de ianuarie… şi mi-a adus vestea că mama a murit… Mai departe, schimbă unghiul”…

Cele douăzeci şi patru de tablouri erau simple şi destul de corecte reproduceri după obiecte, chipuri şi peisaje care, toate, îi aminteau profesorului întâmplări triste, sau de-a dreptul tragice. O ţigară fumegând pe marginea unei mese. De la ţigara asta profesorul s-a ales cu trei cicatrice pe faţă. Un coleg, vrând să-i facă o farsă, introdusese în ţigară nu ştiu ce exploziv. Pentru a transmite o cât de mică emoţie, fiecare tablou ar fi trebuit să fie însoţit de o notă explicativă.

„Mihăescule, vreau s-aud de la dumneata de ce nu plac tablourile mele? Este foarte important pentru mine să aflu exact! şi profesorul se ridică, lăsând cartea şi ochelarii pe scaun. Dacă n-ai fi venit de bunăvoie, ţi-aş fi trimis vorbă să vii. Nu fiindcă te-aş crede cel mai deştept, nu eşti deştept, ai o anumită uşurinţă în mânuirea cifrelor, oamenii deştepţi arată altfel, Mihăescule, eu am văzut câţiva.”

„Şi eu am văzut!”

„Încă nu, încă nu ai ochii care-ţi trebuie pentru a-i vedea… Ce ţi se pare stupid în tablourile mele? Precis, scurt şi fără bâlbâială.”

„Pe mine m-a emoţionat,” spuse Grig.

„Ce te-a emoţionat? Încăpăţânarea, perseverenţa mea diabolică?”

„Ce mi-aţi povestit despre fiecare tablou.”

„Altfel?”

„Altfel nu-mi spun nimic.”

„Ce-ai dori să-ţi spună?”

„N-au nicio valoare! îi aruncă el, cu o bucurie răutăcioasă. Absolut niciuna. Şi să ştiţi că şi eu am văzut oameni deştepţi. Primul dintre ei a fost tatăl meu, care mi-a atras atenţia să nu mă amestec unde nu-mi fierbe oala. Tovarăşe profesor, am venit aici cu un gând de răzbunare, socotind că am dreptul să mă răzbun… Şi cred că am izbutit, şi mi-e silă, vă rog să mă iertaţi… nu mă pricep la pictură… chemaţi un specialist… chemaţi-i pe prietenii şi colegii dumneavoastră”…

Profesorul îşi luă cartea şi ochelarii de pe scaun, apoi, apucându-l strâns de braţ, îl conduse în curtea liceului, unde era numai soare şi linişte. Când se văzu scăpat din strânsoarea profesorului, el vru să plece, să se-ascundă undeva şi să plângă. De ce trebuise să-l jignească pe omul ăsta bătrân şi bolnav şi atât de departe de orice mulţumire?! Nu mai era cu putinţă să-şi retragă vorbele, să le-adune şi să le-arunce, vorbe otrăvite, care ucid. Profesorul respiră din ce în ce mai greu, acum se sprijinea de perete, scapă volumul cu versurile lui Ovidiu, vrea să-l ridice şi nu-i în stare, nu se mai poate îndoi. Şi-atunci el rămâne lângă profesor, trebuie să rămână, îi dă cartea, îi scoate

ochelarii din buzunarul hainei şi i-i fixează pe nas, dar profesorul închide ochii, nu vrea să mai vadă nimic.

„Du-te, Mihăescule, du-te la treburile tale! Şi la vârsta ta. Şi la înţelegerea ta. Nu m-ai supărat cu nimic. De ce nu te duci la ştrand?”

„Toţi mă trimiteţi la ştrand.”

„Care toţi?” vru să ştie profesorul.

„Toţi, care sunteţi mai în vârstă.”

„Mai târziu n-o să mai ai vreme şi nici chef.”

„Sunteţi atât de sigur? Dumneavoastră ştiţi mai bine decât mine pentru ce o să am vreme şi pentru ce nu; cum o să arăt la cincizeci de ani şi ce-o să gândesc atunci… De unde ştiţi toate astea? Du-te la ştrand, Mihăescule, du-te, du-te”…

Acum îşi dădea seama că dispune de însemnate rezerve de răutate. Moştenire de la taică-său? De ce neapărat moştenire? Poate că răutatea se deprinde de la o zi la alta cu răbdare, şi temeinic, şi nu se mai uită. Ajuns în stradă, îşi spuse că ar trebui să se-ntoarcă, să vadă cum se simte profesorul; dacă mai e în curte, rezemat de perete, cum îl lăsase, sau a intrat în sală şi stă pe scaun, în aşteptarea vizitatorilor? Până la urmă, trebuie să se oprească cineva şi-n faţa celor douăzeci şi patru de tablouri; un om mai în vârstă, cumsecade şi milos, care să-i spună profesorului: „Tablourile dumneavoastră îmi plac foarte mult, pentru că… şi vă mulţumesc din inimă pentru satisfacţia estetică prilejuită.”

Nu se-ntoarse din drum de teamă să nu-l jignească din nou pe profesor. El, care nu pusese mâna pe pensulă şi care avea numai opt la desen (opt cu bunăvoinţă), era convins că ar picta mai interesant chiar de la prima încercare. Oricum, ar izbuti să atragă vizitatori măcar prin stângăcii şi ciudăţenii; prin ceva care să exprime zăpăceala din mintea lui. „Proaste tablouri, şi dacă a insistat, trebuia să i-o spun deschis, de ce să mă tem? Proaste tablouri! Într-o noapte o să iasă din rame şi, ruşinate, o s-o ia încet spre cheiul Dâmboviţei şi-o să se-arunce în apă”.

Cu Luminiţa nu se întâlni, cum îi promisese. Avu, însă, grijă să se intereseze dacă fata s-a plâns cuiva, sau dacă s-a dat de gol faţă de maică-sa. Informaţiile, greu obţinute, şi cu multă diplomaţie, erau contradictorii. Nici cu Teofil Popescu nu se-ntâlni, deşi acesta îi telefonase de patru ori, dându-i de înţeles că ar avea să-i spună ceva foarte important. Acum se ferea de întâlniri şi de veşti şi poveşti, convins că toate-i sunt împotrivă, şi că n-ar avea de aflat nici de la Teofil (cu atât mai puţin de la Luminiţa) nimic care să-i dea o cât de vagă speranţă. Rătăcea pe străzi, cu mâinile în buzunare, atent la te miri ce, la nimicuri, până când i se făcea foame, ori îl biruia somnul, îşi cumpăra covrigi şi câte-un suc. Dormea pe băncile din Cişmigiu,

alături de pensionari bonomi. Când plecau spre casă, pensionarii îl trezeau şi pe el: „Du-te, băiatule, du-te şi mănâncă, te-or fi aşteptând ai tăi, ori n-ai pe nimeni?!" Acasă se-ntorcea cu teamă. Dacă or fi aflat bătrânii întâmplarea de la Snagov?

De la expoziţia profesorilor-pictori se duse la o cofetărie de pe cheiul Dâmboviţei, unde se aşeză la o masă mai retrasă şi ceru două îngheţate mari, asortate. Fata care servea, o frumuseţe bălaie, cu cozi lungi, vru să ştie dacă mănâncă el amândouă îngheţatele, sau mai aşteaptă pe cineva. Zise că mai aşteaptă. Şi se uită la mesele din jur: majoritatea erau ocupate de studenţi, câte trei-patru la o masă, care sorbeau din ceşti de cafea, ori din pahare cu citronadă, în timp ce răsfoiau cărţi şi caiete. Pregătiri înfrigurate pentru ultimul examen?! Îşi dorea să se prezinte şi el la un examen teribil de greu şi hotărâtor, de care să depindă viitorul ei. Ar fi avut la ce să se gândească zile şi nopţi; la ceva important; şi-ar fi scăpat de celelalte, de nimicuri; cum se-adună nimicurile de la o zi la. Alta şi-ncep să-ţi bâzâie la urechi şi să te năucească!

Fata aduse cupele cu îngheţată şi paharele cu apă şi le-aşeză pe masă ca pentru două persoane. „Poftă bună!" gândi el, şi s-apucă să mănânce. De partea cealaltă a mesei ar fi trebuit să stea cineva, de care acum avea neapărată nevoie… Nu Luminiţa… nu Cristina… nici Mihaela, ci Teofil să stea, îi era dor de el, ca de-o boare de vânt.

„N-a venit?" întrebă fata, când primi banii.

„Nu… Pot să vă ofer îngheţata asta?"

„Vai, ce obraznic!" râse ea.

„Mă scuzaţi!" se-nclină, şi ieşi din cofetărie.

Azi nu mai avea niciun chef să so ducă în Cişmigiu şi să moţăie alături de pensionari, nici de plimbări, nici de filme, nici de restaurante nu mai avea chef, azi ar fi vrut să discute cu cineva, cu un om inteligent, ager la minte, care să-i răstoarne argumentele violent, dar, cine, cine accepta să-şi pună mintea cu el, să-şi piardă timpul cu el? Cu vreo zece zile înaintea examenelor de sfârşit de an venise la şcoala lor o echipă de la televiziune pentru a încropi un reportaj pe tema (aceeaşi, aceeaşi): „Dragi elevi, cum vă pregătiţi pentru examen?" În faţa microfonului şi-a aparatului de filmat şase elevi povestiseră, cu poticneli fireşti, cum învaţă câte zece şi douăsprezece ore pe zi, dorind să ia note mari şi astfel să-şi bucure părinţii, fraţii, unchii şi mătuşile, şi să aibă o vacanţă fără griji. Lui îi venise rândul la urmă. Aşteptând, ascultând, judecând pe fiecare în parte, se enervase şi, intrând în posesia microfonului, începuse să acuze: „Am note mari, numai note mari, dar nu învăţ pentru note, detest vânătoarea de note, automulţumirea; aş vrea să ştiu mai mult, şi dacă s-ar putea totul (ştiu că nu se poate), pentru a-mi satisface o curiozitate omenească, şi-apoi pentru a fi de folos; nu pot să înţeleg şi nu admit lipsa de curiozitate,

somnolenţa, informarea de mântuială şi mă-ngrozeşte mediocritatea; vreau să ştiu mult, pentru ca să lupt împotriva mediocrităţii, să n-o iert în niciuna din manifestările ei…”

„Înseamnă că noi, care-am vorbit despre note, am acceptat mediocritatea? intervenise, neaşteptat, şi cu destulă iritare în glas Teofil. Eu vreau să mă disciplinez în şcoală, să-nvăţ la zi, să-mi fac temele şi să iau note mari, să mă disciplinez pentru toată viaţa! precizase Teofil, iar mai târziu, dată voi putea să desfăşor o activitate creatoare, să depăşesc nivelul obişnuit de a munci şi de a-ţi face datoria, atunci va fi foarte bine, dacă nu… dacă nu, înseamnă că voi fi un mediocru?

„Doriţi sa-i răspundeţi?” intervenise reporterul, zimbind.

„Da, sigur, din punctul meu de vedere trebuie să depăşim munca obişnuită, datoria obişnuită, ni se cere mai mult, noi înşine trebuie să ne cerem mai mult şi să nu iertăm indiferenţa, untul. Cei care au construit o casă urâtă, dacă sunt luaţi la rost găsesc o mie de explicaţii… Dar noi nu avem nevoie do explicaţii, ci de case frumoase, de cărţi interesante pe care să nu le laşi din mână, de filme care să te ţină cu sufletul la gură”.

Continuase discuţia acasă, cu Teofil, două ceasuri la rând, până când bătrânul, intrând în cameră cu o tavă cu cafele (evident, pretext), îi întrebase ce au de împărţit şi de ce strigă aşa de tare, de s-aude în stradă? Amândoi plecaseră ochii, aşteptând ca bătrânul să iasă. Apoi se acuzaseră în şoaptă:

„Fraze banale şi-o înfumurare de doi bani!” acuza Teofil.

„Crezi că modestia ta face mai multe parale?”

„O să te vezi la televizor: duşman al mediocrităţii, dezlănţuit, vehement, cu ochii injectaţi, cu părul căzut în ochi… Ce ţi-o fi venit? Ca să vorbeşti aşa împotriva mediocrităţii, trebuie să ai o bază; să fi făcut ceva; altfel, vrând-nevrând, se cheamă că eşti un demagog!”

Iar intrase bătrânul cu două pahare cu apă.

Amândoi îl asigurară că n-au nimic de-mpărţit.

„Pe taică-tău în ce categorie l-ai plasat? A mediocrilor?”

„Cu părere de rău, da!”

„Pe taică-tău?!” se speriase Teofil.

„Ar fi putut să fie un savant.”

„Înseamnă că a intervenit ceva.”

„Da, sigur, a intervenit, el a cedat…”

„Şi dacă o să intervină ceva şi în viaţa ta?” triumfase Teofil.

„Nu, nimic, n-o s-admit!”

Dacă Teofil ar fi venit la cofetărie să ia şi el o îngheţată, i-ar fi spus că admite. Admisese, într-un fel, chiar de-a doua zi. Bătrânilor nu le spusese nimic de emisiunea de la televizor; plecase de-acasă, hoinărise pe străzi; se-ntorsese abia pe la unsprezece noaptea, trăgând nădejde

că bătrânii s-or fi culcat. Maică-sa îşi făcea de lucru pe la bucătărie, bătrânul citea. Nicio vorbă de laudă pentru el. Nici măcar semne de simpatie, de înţelegere. Cu puţin înainte de a se duce la culcare, bătrânul îi spusese: „Te repezeai în microfon ca un berbec! Şi prea deştept te credeai!”

Mergea pe cheiul Dâmboviţei cu gândul să ajungă în Piaţa Unirii, de unde să ia troleibuzul 89, care l-ar fi dus până în faţa casei lui Teofil. Un camion, venind din spate, încalecă trotuarul şi înaintând încet se apropie de el, până când îl atinse cu aripa roţii din stânga. În cabină izbucni un hohot de râs. Imediat camionul viră scurt şi se-nscrise în rând cu celelalte maşini pe partea dreaptă a străzii. Din cabină sări nea Cristache, amuzat nevoie mare. „Ce, măi, credeai că te-omor? Ha, nu ţii la glumă! Hai noroc!” El îngheţase de spaimă; îi întinse lui nea Cristache o mână rece şi asudată. Şi îşi aminti că de câte ori îl întâlnise pe nea Cristache pe stradă (de vreo zece ori în ultimii doi ani) tot aşa îl întâlnise, coborând dintr-o maşină oarecare, semn că avea mulţi prieteni şoferi, iar dacă avea prieteni şoferi, conchise el, înseamnă că-i place să tragă la măsea. Râzând, nea Cristache îl împinse uşor cu pieptul înspre un stâlp de beton.

„Iar ai luat-o teleleu? Cine te-o fi plătind să măsori trotuarele? Treabă grea, da’ face banii! şi nea Cristache scoase din buzunarul pantalonilor un teanc de sute. Îţi mai dau şi eu cinci bătrâne dacă fugi până la stâlpul de colo şi-napoi, un, doi, trei, ţi-am dat startul, încă nu te-ai întors? Nu-ţi mai dau nimic. Măi, tristeţea pământului, când aveam anii tăi căram saci cu ciment în spate, şi cărămizi căram, şi piatră, am lucrat la Palatul C.F.R., măi, de-aia nu se dărâmă palatul, că-i lucrat de mine, trec pe lângă el în fiecare zi şi-i tot acolo, zău, hai să-ţi dau o bere!”

„Eu nu beau…”

„Nu bei din principiu?”

„Da, eu nu beau din principiu, iar dumneata ai băut destul pe ziua de azi,” observă el, trăgându-se un pas înapoi, vrând s-o şteargă.

„Da, se posomorî nea Cristache, am băut destul, da’ tu n-ai voie să mi-o spui, că eşti mucea, târţi-pârţi, nici n-ai îndurat pe spinarea ta, nici n-ai băut pe banii tăi. Ia un pol de îngheţată si să creşti mare, ia banii, că nu-s de furat, bani munciţi, îi dau pe toţi la văduve şi orfani, tu eşti orfan dinainte de-a te naşte.”

„Nea Cristache, iau banii dacă-mi spui ceva… E adevărat că tata ar fi putut să te scape de închisoare şi n-a vrut?”

„Ce închisoare? Ce bazaconii?…”

„Chiar dumneata…”

„Prevenţia, mă, prevenţia, eu am stat în prevenţie, preciza, iritat, nea Cristache. Şi de ce vrei tu să dai cu taică-tău de pământ şi să te sui cu picioarele pe el? Ca să-mi faci mie pe plac? Mie nu, că eu n-am

nimic de-mpărţit cu el, şi să nu mai vorbeşti aşa de taică-tău, că te bag şi pe tine-n lături şi te dau la porci! Taică-tău m-a învăţat o meserie, mi-a dat o pâine pe viaţă, măi berbecule, să ai respect pentru cine te-nvaţă o meserie şi să-i săruţi mâna, că ţi-a vrut binele! N-am nimic, n-am absolut nimic cu taică-tău, ba pot spune: «Să fie sănătos, şi să mai aibă şi el câte o mulţumire din când în când». Iar ţie îţi spun aşa: «Să-ţi fie ruşine!».

„Nea Cristache, nu m-ai înţeles," se rugă el.

„Du-te, mă, du-te şi cară ciment, auzi? Ciment, o sută de saci pe zi, şi-apoi să stai de vorbă cu mine şi să-mi spui că nu te-am înţeles! Ia douăzeci de lei de pomana maică-ti!"

Întârzie în oraş până pe la ora cinci. „Nea Cristache (nu-i mai ieşea din cap întâlnirea cu nea Cristache), am ajuns să-mi dai dumneata lecţii de bună purtare, bine-am ajuns, să-l aperi pe tata faţă de mine; eu îl duşmănesc, da, da, iar dumneata mori de dragul lui, nea Cristache, de ce nu m-ai înţeles exact? Am gândit rău despre tata, mintea mea neroadă! Dar niciodată nu l-am vorbit de rău faţă de alţii, şi cred, îmi place să cred, că nu l-aş vorbi nici pentru tot aurul din lume! Dacă ţin la el?! Nea Cristache, unde eşti? Ascultă-mă! În iarnă s-a întâmplat ceva nemaipomenit! M-am întors de la şcoală pe la ora şase după-amiază, nimeni acasă, am mâncat ceva în grabă şi m-am dus în camera mea să-mi fac lecţiile. Pe masă, lângă sticla de cerneală, o carte: «Vasile Mihăescu – Manual practic pentru cei care vor să înveţe…» O carte de trei sute de pagini. O carte scrisă de taică-meu. Nu ştiam nimic, se ferise să-mi spună ceva, aşa-i el, nu spune nimic înainte de a termina cu bine un lucru. Pe prima pagină, bătrânul scrisese: «Fiului meu, Grigore, cu drag, aceste pagini modeste…» Am strâns cartea la piept şi-am sărutat-o. Când a venit bătrânul acasă peste vreo două ceasuri i-am sărit de gât. Era şi bucuros, şi jenat, şi nu ştia cum să so poarte într-o asemenea împrejurare.

«Nu-i mare lucru, mi-a spus, cărţi din astea poate scrie oricine dacă are o practică; cincisprezece, douăzeci de ani n-am făcut altceva decât să trec pe hârtie ce-am învăţat şi eu de-a lungul anilor». Nea Cristache, să nu-mi mai dai lecţii, că n-am neapărată nevoie de ele. Dacă sunt supărat pe bătrân? Sunt, fiindcă tace prea mult, fiindcă se-ascunde de mine… şi fiindcă n-a îndrăznit în viaţa lui mai nimic… ar fi putut să scrie o sută de cărţi… şi să aibă grijă de copil, şi să se-mpace cu mama… Când o vede necăjită pe mama, îi pare rău de ea, dar n-are curajul s-o mângâie şi să-i spună o vorbă ca lumea. De ce-mi dai lecţii, nea Cristache?! Da, ştiu, tineretul din ziua de azi, care nu mai are respect…"

9

Aici, între patru pereţi, cu uşa şi ferestrele închise, întins pe dormeza nouă, cu palmele la căpătâi şi ochii închişi, imagina o conversaţie aprigă, scânteietoare cu nişte oameni iritaţi, care, din când în când, ridicând privirile spre tavan, izbucneau: „Ah, doamne, tineretul din ziua de azi!”

Erau toţi oameni cunoscuţi, bătrânii lui, şi profesorii, şi bunicul din partea mamei, şi o mătuşă cu şapte copii, şi portăreasa blocului, şi chelnerul de la cafeneaua Nestor, şi doi taxatori de tramvai, care îl certaseră fiindcă nu cedase locul unor doamne în vârstă, era şi nea Cristache… „Vă rog, un singur lucru vă rog! Să vă amintiţi dacă nu cumva, când eraţi tineri, cam de vârsta mea, dacă nu cumva vi s-a spus tot aşa de către cei cu părul cărunt, vă rog să vă amintiţi exact şi să recunoaşteţi, doar nu-i nicio ruşine: „Ah, voi, ăştia tineri, nu pricepeţi nimic, nu sunteţi în stare de nimic”… Ba da, degeaba clătinaţi din cap, vi s-a spus. Şi poate că, sătui de-atâtea observaţii şi urecheli zilnice, aţi zâmbit ironic, ori aţi înjurat în gând, ori aţi jignit sălbatic, fără alegere şi fără milă. Apoi v-aţi dus la scoală, aţi încasat note bune, ori proaste, aţi fumat pe ascuns în closetele şcolilor, v-aţi încurcat cu fete pe care le credeaţi naive şi duioase, aţi avut copii, v-aţi certat cu nevestele şi v-aţi repezit în braţele amantelor, şi-aţi muncit, cu toate păcatele voastre, aţi muncit din răsputeri, cât nici nu ne putem închipui noi, aţi învins… Dar cu ce drept voi, care v-aţi auzit atâtea mustrări: „Ah, tineretul din ziua de azi!” şi care aţi învins, cu ce drept vă uitaţi urât la noi, şi cum de vă lasă inima să credeţi că noi, noi cei zgâiţi, cu coşuri pe faţă, o să fim mâine ruşinea pământului?! Eu nu vă doresc altceva decât să trăiţi ani mulţi, să ne fiţi martori…"

„Grig, te cheamă cineva la telefon.”

„Mă doare capul, nu pot să mă ridic.”

„O fată, care ne-a-nnebunit de azi-dimineaţă, explică maică-sa, deschizând uşa, să-ţi aduc telefonul aici? Ţi-l aduc, şi vezi ce vrea, şi spune-i să te lase-n plata domnului, că doar nu eşti de-nsurat.”

„I-ai spus că sunt acasă?”

„I-am spus că eşti în baie, da’ nu mă crede.”

„Atunci închide telefonul, te rog eu să-l închizi!”

Dar numai după câteva minute maică-sa reveni în camera lui teribil de speriată, cu broboane de sudoare pe faţă. Se aşeză pe marginea patului, încercă să-i prindă privirea, şi fiindcă nu reuşi îl plesni peste cap:

„Unde te uiţi?”

„Mă uit şi eu…”

„Uită-te la mine când vreau să-ţi vorbesc!”

„Ai prins curaj, remarcă el, obraznic. Azi-dimineaţă parcă erai străină în casa asta. De ce mă plesneşti? Ca să m-apuce nebunia şi să te jignesc… şi-apoi să-mi fie scârbă de mine şi să-mi iau lumea-n cap? Mamă, fie-ţi milă, nu mai pot, mi-e ruşine de mine, şi de voi, de toţi şi de toate, vreau să fiu singur, să dorm, să umblu pe dealuri, să uit de mine”.

Maică-sa îi puse palma pe frunte.

El îi luă palma şi i-o sărută. Şi izbucni în plâns.

„Grig, mie poţi să-mi spui, s-a întâmplat ceva cu fata aia? I-am închis telefonul, şi după două minute a telefonat iar: «Doamnă, dacă nu mă lăsaţi să vorbesc cu Grig, eu mă omor». Grig, orice-ar fi, te rog din suflet să nu-mi ascunzi! Numai noi doi să ştim, şi să te-ajut, fac ce pot, Grig, doar nu vrei să ne nenoroceşti?”

„Sunt prieten cu ea, şi-atâta tot. Prieten.”

„Din asta vrea ea să se-omoare?”

„Din altceva, da’ eu n-am niciun amestec.”

„Vino să vorbeşti cu ea!”

Singur nu ştia cum să se mai descurce, întâmplările ultimelor zile îl năuciseră, şi se gândi că, pentru prima oară, blegit şi-nlăcrimat, va trebui să-i povestească maică-si tot şi pe îndelete, cu amănunte jenante, ori de-a dreptul penibile, şi s-o roage să-i dea un sfat ca lumea, aşa cum se roagă proştii şi plângăcioşii, când dau de bucluc. De aproape doi ani maică-sa îl tot încuraja, cu bune intenţii, să-i spună tot, dacă are ceva de spus, doar nu-i nicio ruşine, vârsta lui fiind pândită de atâtea primejdii. Dar lui i se părea stupid, şi încurajările de acest fel îl făceau să gândească urât despre maică-sa. „Cum să-i spun că aş vrea să mă duc acasă la o fată care-mi place, ori că am fost şi mi-a venit să plâng?! Ori că o visez mereu pe profesoara de educaţie fizică? Chestii dintr-astea să discute ea cu nea Cristache!” Acum avea nevoie de o discuţie şi nu ştia cum s-o provoace; măcar de-ar mai întârzia bătrânul, de el se teme, nu i-ar cere un sfat nici de-ar fi să-i cadă cerul în cap.

„Ai făcut duş?” chestiona Luminiţa.

„Da, mi-era îngrozitor de cald… şi eram plin de praf.”

„Minţi!”

„Dacă eşti sigură că mint…”

„Minţi ca un escroc! şuieră ea în receptor. Află că ştiu tot, nu te-au chemat nici unde, nici la şcoală, nici la raion, ai umblat pe străzi şi-ai băut, şi ai vorbit urât de mine, şi mai află că eu nu mă omor, cum i-am spus maică-ti, că altfel nu te chema să vorbeşti cu mine, nu, nu, n-o să mă omor, da’ o să-ţi fac una de-ai să-ţi muşti mâinile şi-o să urli.”

„Vrei să ne vedem?” întreabă el.

„Nici să-mi dai aur.”
„N-am de unde să-ţi dau aur.”
„Aşteaptă, că te-nvăţ eu minte, laşule, escrocule.”
„Ori laş, ori escroc…”
„Amândouă.”
„Dacă ţii neapărat…”
„Am aflat că eraţi înţeleşi.”
„Cu cine?” tresări el.
„Cu celălalt escroc”.

Asta era aleasa inimii lui din urmă cu numai câteva zile; se gândise să-şi petreacă vacanţa împreună cu ea, cinci sute de lei le-ar fi fost de ajuns, vânduse stiloul cu cincizeci; fată cumsecade, fără pretenţii, destul de drăguţă, excelentă gospodină, mamă ideală, citind în timpul liber „Moromeţii”, informându-se despre mişcarea tinerilor furioşi; e cât se poate de plăcut să ştii că nevastă-ta ţine să fie la curent cu mişcarea tinerilor furioşi, mâine-poimâine o să afle şi despre „Grupul 47”, chiar şi despre noul val francez; otravă e toată, numai din otravă, plămădită din otravă fata cumsecade şi drăguţă, vorbele ei ucid.

Maică-sa îl asculta cu prea multă îngrijorare, o depăşeau încurcăturile lui, încât el izbucni în plâns: dacă nici maică-sa nu poate să-l ajute, să-i dea un sfat, atunci la cine să apeleze, şi cum? Dacă nebuna aia se duce la şcoală, ori direct la tribunal? Cum poate dovedi el că nu s-a înţeles cu Mândiţă? Perspectiva de-a ajunge la o şcoală de corecţie îi întunecă mintea. Şi se gândi la moarte, ca la singura soluţie în stare să rezolve totul. Izbucni şi maică-sa în plâns. Aveau ei destule necazuri, cum de-a îndrăznit el să le complice viaţa şi mai mult?

„Trebuie să se-ntoarcă taică-tu, du-te repede şi te spală pe faţă şi să nu sufli o vorbă, îl dăscăli maică-sa şi să te porţi frumos, şi să vorbeşti cu taică-tău şi să-i dai dreptate!”

„Ce să-i mai dau dreptate, spuse el, că l-am jignit îngrozitor, nu ştiu dacă o să mă poată ierta vreodată, roagă-l tu să mă ierte şi să fie mai înţelegător. Dacă nebuna asta se duce la şcoală şi mă spune?” reveni el la durerile lui.

„O să mă duc mâine la dirigintă.”
„Nu, nu, în niciun caz!”
„Mai bine să prevenim…”
„Te rog din suflet, nu!”

„Tu n-ai niciun amestec, îi aminti maică-sa, nu cumva s-o încurci, ori să te sperii de ameninţări. Oriunde te-ar chema, spui cum a fost, şi-atât. Da’ şi aia-i proastă de dă în gropi! Dacă a păţit-o din prostia ei, măcar să tacă din gură”.

Curios, ascultând-o pe maică-sa, îşi zise că ea vorbeşte cu prea multă înverşunare împotriva Luminiţei şi simţi nevoia să ia apărarea nenorocitei, nici aşa nu se poate, s-o faci de toantă şi s-o obligi să tacă

din gură, când ea, sărmana, a îndurat cea mai cumplită umilinţă, oameni suntem, şi cât de mult ne-am gândi la noi, vrând-nevrând trebuie să admitem că mai există şi alţii…

„Dumneata nici nu-ţi închipui ce-a păţit!”

„Au mai păţit şi altele… Dacă nu se-astâmpără!”

„Şi-a bătut joc de ea! strigă. Alta s-ar fi omorât acolo, pricepi? A fost ceva îngrozitor, ea voia să se plimbe, să facă o baie, ca-n prima zi de vacanţă, pricepi? Mă invitase şi pe mine, ca pe-un prieten bun, iar eu am leşinat acolo, pricepi?”

„Şi-acuma ce-ai vrea? S-o iei tu de nevastă?„

„Nu, nu, altceva, măcar să nu dau vina pe ea, să nu vorbesc urât despre ea, să nu m-ascund, să n-o reped la telefon, pricepi?„

„De ce mă-ntrebi mereu dacă pricep?”

„Ca să fiu sigur…„

„Grig, eşti mult prea obraznic, şi-o să te spun lui taică-tău! Şi exagerezi ca un copil, degeaba te crezi nu ştiu cine şi judeci după nişte canoane care nu se potrivesc, încă n-ai împlinit şaisprezece ani şi-ai şi dat de încurcături, şi-mi spui că vrei să-ţi iei câmpii. Aşteaptă, aşteaptă, că încurcăturile vin de-aici încolo, şi dacă judeci aşa, şi dacă te dai mereu cu capul de pereţi, unde-o s-ajungi? Încearcă s-o linişteşti pe nebună, că dacă se duce la Tribunal…”

„Dacă se duce la Tribunal, mă arestează.”

„Cum o să te aresteze?! se sperie maică-sa. Mă duc mâine să vorbesc cu unchiu-tău Niţă, care ştie pe cineva la Procuratură, dar tu să ţii bine mine că n-ai niciun amestec… Hai, du-te, du-te şi te spală pe ochi, repede!”

„Mă duc, mă duc, se grăbi el să-i intre în voie, dar mai întâi aş vrea să te rog ceva, dacă nu te superi… Poţi să-mi dai o sută de lei fără să afle tata? A apărut un album Rembrandt şi vreau să-l cumpăr, trebuie să ajung la librărie în cel mult o jumătate de oră, altfel… Tatii o să-i spun că l-am primit cadou de la profesorul de geografie.”

„O sută de lei?! ezită maică-sa. Nu cumva să te dai de gol”.

Ştia de la tanti Angela că doamna Damaschin, cea cu ghicitul în palmă, în cafea şi-n cărţi locuieşte pe strada Acvilei, 32, la etajul trei. O ghicitoare locuind la etaj, poate într-un bloc modern, i se părea ceva destul de ciudat. O fi şi tânără? Şi frumoasă? Şi elegantă? Toate ghicitoarele din cărţi erau bătrâne, urâte ca moartea, cu nasul ascuţit şi trăiau în cocioabe. Oricum, întâlnirea cu o ghicitoare tânără, bătrână, indiferent, îl intimida într-atât, încât ştia că faţă-n faţă cu doamna Damaschin o să plece fruntea şi-o să se bâlbâie cumplit. Dar nu mai avea putere să mai aştepte: o întâlnire cu doamna Damaschin era, fără-ndoială, mai uşor de suportat decât nesiguranţa care sporea de la o zi la alta.

Voia să afle cât mai exact ce se va întâmpla mâine şi poimâine şi

peste o săptămână cu el; dacă Luminiţa o să se plângă cuiva; dacă o să-l cheme la miliţie; dacă o să-l urmărească Mândiţă cu gând de răzbunare. Teama de Mândiţă îi îngreuia visele. De două, trei ori pe noapte se trezea năduşit, tremurând şi repede aprindea lumina. Rămânea o vreme pe marginea patului cu lumina aprinsă, încercând să reconstituie desfăşurarea visului. Mândiţă îl înfrunta peste tot, pe stradă, la şcoală, în magazine, în restaurante, apărea de după copaci, de sub bănci, de sub tejghele. „Propun luptă dreaptă, n-am cuţit, unu, doi, trei”… El voia să scape cu fuga. Atunci Mândiţă arunca după el cu pietre, cu scrumiere de metal, cu sticle de suc şi mereu îl nimerea în acelaşi loc, în ceafă… Contra a o sută de lei, doamna Damaschin trebuie să-i spună tot, ce va fi mâine, poimâine, dacă mai are vreo şansă de-a ieşi teafăr dintr-o situaţie atât de complicată, de stupidă, de năucitoare. Uneori avea convingerea că este primul dintre oameni care a intrat, cu adevărat, în cea mai complicată situaţie cu putinţă.

Sună îndelung la uşa doamnei Damaschin până când veni un băiat cam de vârsta lui, dar mai îndesat şi mai rumen în obraji, să-l întrebe, piţigăiat, ce doreşte. „Sunt în schimbare de voce”, explică, demn, băiatul, simţind că vocea lui a produs un efect dezastruos. Grig, uitând pentru moment scopul vizitei, se uită la el cu un ciudat amestec de respect şi ironie. Era absolut sigur că îl are în faţă pe Alexandru Damaschin, pianistul minune (până la probe contrarii, care vin o dată cu trecerea anilor), distins cu premii internaţionale, aplaudat pe scena Ateneului, intervievat la radio şi la televiziune. Vocea, vocea îi juca feste îngrozitoare. O voce de copil miorlăit. Cu vocea asta povestise la radio şi la televiziune cum exersează la pian între opt şi unsprezece ore pe zi.

„Alexandru Damaschin?” întrebă.

„Da, eu sunt,” confirmă celălalt, piţigăiat.

„Te-am văzut de două ori la televizor.”

„Dumneata?„

„Grigore Mihăescu (îşi rosti numele cu destulă importanţă, dar fără niciun efect asupra celuilalt, care se arăta teribil de nerăbdător să se-ntoarcă la treburile lui). Doamna Damaschin pe care o caut eu, continuă Grig, hotărât să se retragă cât mai repede, nu are pe nimeni, mi se pare că am greşit.

„Încercaţi la alt etaj.”

„O să-ncerc. Succes”…

Ar fi vrut să-i mai spună: „Poate că într-o zi o să afli că pe lumea asta mai există şi matematica. Şi-atunci o să-mi arăţi mai multă bunăvoinţă… Nu, nu respect, ştiu că nu eşti şi nu vei fi în stare să-i respecţi decât pe muzicieni, ci un pic de bunăvoinţă. Poate că o să ne întâlnim într-o zi pe un mare aeroport european, la bufetul aeroportului, de unde o să-ţi cumperi două sandvişuri cu şuncă. «Dacă

nu mă-nşel, o să-ncep eu, sunteţi din România, pianistul Alexandru Damaschin… Ştiu că aţi susţinut un concert la Viena cu destul succes. Îmi daţi voie? Grigore Mihăescu, matematician, am ţinut cursuri la Sorbona, nu s-a scris în presă… Dacă vă amintiţi (e greu, totuşi încercaţi) ne-am mai cunoscut, aveam, pe-atunci, şaisprezece ani, venisem ca să-mi ghicească mama dumneavoastră în palmă, în cafea, în cărţi… Mă aflam într-o situaţie disperată, ceva cu o fată, cu miliţie, cu un coleg cam brutal, pe care îl visam mereu aruncând după mine cu pietre; în ceafă mă lovea, mereu în ceafă. Am sunat, mi-aţi deschis dumneavoastră, v-am recunoscut şi n-am mai îndrăznit să vă spun pentru ce venisem, deşi aveam o sută de lei în buzunar. De-aţi şti cât v-am invidiat atunci! Eraţi senin, mulţumit şi-aveaţi posibilitatea să exersaţi la pian opt sau unsprezece ore pe zi, părinţii dumneavoastră nu se certau, bani aveaţi, fetele vă lăsau indiferent, miliţia asista la concertele dumneavoastră» ".

Ajunse acasă cu câteva minute înainte de sosirea bătrânului. Îi spuse maică-si că n-a mai găsit niciun exemplar din albumul Rembrandt şi-i înapoie banii.

Bătrânul se bucura astăzi de o primire neaşteptat de caldă, aproape duioasă, maternă, cu mângâieri pe frunte şi pe chelie. În drumul spre casă se oprise la frizer, pentru un tuns şi-un bărbierit, şi-o frecţie şi-un masaj, încât făcea o impresie excelentă, uşor puteai să-1 confunzi cu un profesor-academician. Calm, precis în mişcări, îngăduitor cu stângăciile soţiei, cu un zâmbet discret pentru copil şi fără ziarul de seară în buzunar. Pentru prima oară, în ultimii ani, se întorcea de la lucru fără ziar. Alt om, sigur pe sine, stăpânit de o mare mulţumire, străin de fleacuri şi ciorovăieli. Părea că în viaţa lui n-a rostit un singur cuvânt urât, nu şi-a atins soţia nici măcar cu o floare şi n-a jignit pe nimeni, absolut pe nimeni şi nu s-a temut nici de Dumnezeu. În loc de ziar, avea în buzunar o sticlă de parfum pentru soţie şi un stilou „Pelikan" pentru băiat. Cu stiloul ăsta băiatul putea să scrie în fiecare zi, începând chiar de mâine. Ceru de mâncare şi se bucură teribil aflând că soţia, ştiindu-i gusturile de atâţia ani, i-a pregătit papanaşi cu smântână, muşchi de vacă în sânge şi un ceai de mentă. Mânca mult, ca unul care muncea mult – opt ore la uzină, alte trei sau patru la un Institut de cercetări, era printre puţinii maiştri din Bucureşti solicitaţi de institute de cercetări; nimic de zis, avea practică bătrânul, se pricepea, de câteva ori îi apăruse poza în ziare cu explicaţii laudative, primise şi o decoraţie, plătea mai puţin impozit. Uitând, pentru moment de Luminiţa şi de multele lui încurcături, Grig căuta o explicaţie, ardea de nerăbdare să afle ce s-a petrecut, ce minune. „Trebuie să fie la mijloc ceva cu adevărat extraordinar, în stare să scoată din amorţeală pe cel mai amorţit dintre oameni".

„Ai grijă cum traversezi, să nu te calce vreo maşină!”

„Dacă strigă cineva la tine, cere-ţi iertare!”

„Dacă te loveşte cineva, explică-i, frumos, că nu eşti vinovat!”

„Dacă te înjură cineva…”

„Să nu te iei după alţii…”

„Să nu te duci unde se duc alţii”…

Poate că numai o mare mulţumire, ceva, într-adevăr, neaşteptat izbutise să-l schimbe într-atât într-o zi, în două, alt om, parcă întinerise, plin şi rumen în obraji, cu priviri jucăuşe, tandre, puţin obosite; îţi făcea plăcere să te laşi mângâiat de privirile lui. Alături de omul ăsta nu ţi se mai poate întâmpla nimic rău, e în stare să-ţi dea un sfat, să te-ajute şi mai ales să te înţeleagă. Acum, abia acum îşi dă şi el seama ce înseamnă să ai şaisprezece ani neîmpliniţi, şaisprezece ani, cu pantofi care te rod, cu mânecile hainei prea scurte, cu coşuri pe faţă şi cu o geantă jerpelită la subsuoară, o geantă în care porţi de la o zi la alta nişte cărţi, şi caiete, şi un toc şi o sticlă cu cerneală, şaisprezece ani, o plimbare pe marginea lacului, o escapadă la Snagov, şi ce stupidă întâmplare!

„Ai vreun program mâine?”

„Nu, tată, nimic special.”

„Să te duci cu maică-ta să-ţi cumperi haine de vară, şi-apoi să te duci la profesor şi să-i mulţumeşti fiindcă şi-a adus aminte de tine. Azi chiar şi directorul m-a felicitat, da’, mă rog, eu n-am niciun merit, râse tatăl, îţi transmit felicitările aşa cum le-am primit, şi să vezi de plecarea în tabără, trebuie să pleci undeva.”

„Dacă iau concursul, mă trimite o lună de zile.”

„Lasă tu concursul, că nu se ştie… Ar fi bine să-l iei, ca să atragi atenţia, da’ câte nu se-ntâmplă, iar de plecat, trebuie să pleci, c-ai ajuns numai piele şi os…„

„Căldurile astea mă slăbesc.”

„Du-te la ştrand, înoată, joacă fotbal.”

„Mă duc, am fost în fiecare zi.„

„Dacă vrei să boxezi, n-am nimic împotrivă.”

„Să-i iau un costum de doc, ori de stofă?„ întreabă maică-sa.

„De stofă, dragă, de stofă subţire, cum se poartă.„

„Şi nişte pantofi,”„ se rugă el.

„Bine, fie şi pantofi, şi ce-o mai trebui”.

Maică-sa îi mai aduse o veste plăcută: în sfârşit, pentru bună purtare şi note frumoase îi cumpărase, din economiile ei, perdele de nailon şi draperii de mătase chinezească, pe care avea să le fixeze îndată după cină. Mâine dimineaţă n-o să mai pătrundă soarele în cameră şi-o să poată dormi băiatul cât o vrea el, doar n-are nicio treabă, e premiant pe şcoală, acum trebuie să se bucure în lege de vacanţă. Vorbind, lăudându-l peste măsură pentru bună purtare,

maică-sa îi făcea câte un semn discret, nu cumva să se dea de gol, să mai spună şi el ceva, să fie mai vioi. Iar el, prea curios, se întreba: „Să fiu eu, cu notele mele, cu aprecierile profesorului, cu felicitările directorului, să fiu eu, şi numai eu cauza înţelegerii, armoniei şi bunei lor dispoziţii? Exclus, absolut exclus! Numai o avansare, numai nişte bani în plus, o decoraţie, ori perspectiva de a pleca în străinătate, numai aşa ceva a reuşit să însenineze într-atât faţa bătrânului şi să-l facă să uite, măcar pentru moment, jignirile nevestei şi ale fiului. A tras o dată cu buretele şi a şters tot."

„Nu cumva să te-nveţi cu ţigările!„

„Dacă te cheamă o fată acasă, să refuzi categoric."

„Dacă te vorbeşte cineva de rău, să mi-l spui mie, şi-atât."

„N-ai ce căuta în cafenele"…

Omul ăsta, sigur de sine, cu figură de înţelept, care mânca papanaşi cu atâta poftă şi bea vin roşu din pahar de cristal, omul ăsta nu dăduse niciodată asemenea sfaturi, nu sâcâise pe nimeni cu temerile şi obsesiile lui, avea încredere în soţia şi copilul lui, ştia să asculte un necaz, să îmbărbăteze şi să ajute, pe toate le ştia, nu încărunţise de pomană. „O să-i spun tot, gândi băiatul, chiar şi ce-am gândit rău despre el o să-i spun, e tatăl meu, singurul autorizat să afle câtă teamă a zăcut în mine şi câtă laşitate. Mândiţă merită mult mai mult respect decât mine. Tip hotârât; daca şi-a pus ceva în gând, nu dă înapoi, indiferent de consecinţe, dacă are ceva de vândut, vinde la preţ. „O să-i spun bătrânului şi de stilou. Cincizeci de lei. Un pachet de ţigări Pall-Mall, am fumat trei ţigări, restul sunt în pachet, prea tari, îmi întorc stomacul pe dos şi-mi dau ameţeli. Un coniac mic, o citronadă. Mâine o să trec iar pe la Nestor, o s-o rog pe mama să-mi dea nişte bani special pentru asta, ori o să mergem împreună, cred că merităm şi noi să mai ieşim în lume. Numai de n-ar suna telefonul! Dacă fata asta îmi face vreo figură, dacă o vrea să mă dea în gât, îi zdrobesc oasele. Da, îi seamăn tatii, înjur ca el, ameninţ ca el: dar tata nu mai înjură, nu mai ameninţă pe nimeni, de azi-dimineaţă, nu ştiu exact de la ce oră, e alt om, altfel arată, parcă a mai crescut şi-n înălţime şi i s-a restrâns chelia. Am mâncat tot, şi papanaşi şi friptură în rând cu tata, şi încă mi-e foame. Dacă aş mai cere o porţie, cred că s-ar speria bătrânii. Mănânc puţin, beau multă apă, nu-mi place laptele, nu-mi plac grăsimile, ciudat, taică-meu e scund şi gras, cu sunt slab, oase moi, zgâit, peste câteva luni o să-l întrec în înălţime, el are ochi albaştri, eu ochi căprui, iar de chelit, n-o să chelesc niciodată. Numai când mă duc în vacanţă la bunicul din partea mamei mănânc bine şi mai cer o porţie. Bunicul mă socoteşte bărbat şi toată ziua îmi dă de lucru: «Adă lemne din pădure, taie lemnele, vezi de vaca aia, aprinde focul, dă grăunţe la găini, închide găinile», nu mă-ntreabă dacă am obosit, iar la masă îmi pune în faţă o farfurie cu ciorbă acră şi cu ardei iute, şi-o

bucată mare de pâine, el cu ciorbă acră şi cu ardei a ajuns la şaptezeci de ani, nici nu-i trebuie altă mâncare. Iarna mă trimite la pădure cu oamenii din sat să tai copaci şi să adun vreascuri de sub zăpadă, o zi întreagă stau în pădure, îngropat pe jumătate în zăpadă, şi nu simt frigul, şi nu-mi doresc altceva decât să stau acolo. Bunicul mi-a promis că peste doi ani o să-mi facă rost de o puşcă de vânătoare să trag după iepuri şi după vulpi. Prin părţile acelea sunt şi porci mistreţi, am fost la o vânătoare cu bunicul, eu fără puşcă, de foaie verde, a trecut un mistreţ pe lângă mine, nu m-am mişcat, el a ţinut-o drept, pân-a nimerit în puşca bunicului. Dacă mai telefonează Luminiţa în seara asta, îi fac o declaraţie şi-i cer să ne-ntâlnim, şi s-o duc undeva, tot pe malul lacului, şi-o să-i placă, şi-o să uite, şi-o să mă ierte; mamă, pic de somn şi mă doare capul, cred că am făcut insolaţie, azi am umblat mult prin soare, mai vreau un pahar de vin roşu şi-o cafea, mie de ce nu-mi daţi cafea, mamă? Să ai grijă când fixezi perdelele şi draperiile, să nu mă trezeşti".

10

Nicio rază de soare nu mai izbuti să pătrundă prin draperiile de mătase, totuşi el se trezi mai devreme ca de obicei, pe la şase şi un sfert, cu uşoare dureri de cap, poate că răcise puţin (dormea dezvelit), ori visase ceva groaznic, scene de război, ori ceva cu lagărele văzute la cinematograf.

Tocmai plecau oamenii la lucru. Pe strada asta toţi se cunoşteau: cu poveştile de dragoste, cu necazurile, câştigurile la loto, avansările, cu toate, iar dimineaţa, când plecau la lucru, îşi strigau, din mers, să aibă o zi bună. Alergau până la capătul străzii, unde era staţia de troleibuz, cu mic, cu mare alergau, de parcă i-ar fi grăbit cineva din urmă. Dar la prânz se-ntorceau leneşi, cam nepăsători, abia dacă-ţi răspundeau la bună ziua, cu gentile la subsuoară, cu plase pline cu iot felul de cumpărături, ori cu câte o haină pe braţ, scoasă atunci de la croitor. Câţiva aveau maşini, ăştia erau calmi, socotiţi, se urcau la volan şi-i ducea maşina, şi-i aducea, nu trebuia să se-nghesuie la troleibuz. El se cam ferea de oamenii de pe strada lui, le spunea, politicos, bună ziua şi trecea repede mai departe, nu cumva să-l întrebe ceva, ori să-i arunce o vorbă nepotrivită despre ai lui, despre bătrâni; toţi ştiau povestea cu maică-sa şi nea Cristache, şi pe cât îi ajuta mintea înzorzonau povestea asta, îi dădeau o nuanţă tragicomică, o rotunjeau

ca să le fie pe plac. Dar aveau şi ei poveştile lor, ca fiecare. Oamenii vorbeau să le treacă vremea, altfel, săritori la nevoie, uniţi. La numărul 41 locuia Mihaela („Ce nume nepotrivit pentru o fată serioasă!" se gândea el.) Cu Mihaela îi plăcea să se plimbe, dar nu pe strada asta, pe altele, şi mai ales prin centru. Era cu patru ani mai în vârsta decât el, studentă la biologie în anul doi, dar îi vorbea ca de la egal la egal, niciodată nu îi dăduse de înţeles că l-ar socoti un puşti pe lângă ea. Mihaela îl ducea la filme, şi la spectacole de teatru, şi la grădina zoologică, şi la patinoar… Înainte de-a se duce undeva să se distreze, îi dădea un telefon: dacă era liber, dacă îşi terminase lecţiile, dacă îi convenea, îl poftea cu ea, luase două bilete. Nu mai avea pe nimeni Mihaela; părinţii îi muriseră într-un accident ele avion, acum locuia la o mătuşă din partea mamei, dar se întreţinea din banii ei, dădea meditaţii, lucra preşuri şi feţe de masă pentru o cooperativă, plătea chirie şi masă, îşi cumpăra haine, trăia. „Într-o zi, când o să am douăzeci de ani, se gândea el, iar ea douăzeci şi patru, şi-o să ieşim la plimbare, nimeni n-o să bage de seamă că între noi există o diferenţă de vârsta. Mihaela pare o fetişcană, peste patru ani tot aşa o să pară, atunci o s-o iau de braţ şi-o să-i spun ceva foarte frumos, care s-o facă să izbucnească în plâns şi să mă sărute în plină stradă". La Mihaela se gândea întotdeauna cu respect, niciodată n-o amesteca în gândurile lui urâte, n-ar fi îndrăznit pentru nimic în lume s-o invite în parc.

„De ce te-ai sculat aşa devreme?" întrebă maică-sa.

„Nu ştiu… Cred că am visat ceva, da' nu-mi amintesc."

„Încearcă să mai dormi! Ori te gândeşti la nenorocita aia? Zău, ce ţi-o fi trebuit, doamne? Ştii la ce m-am gândit? Să te vezi cu ea şi s-o îmbunezi cumva, dar cu grijă, să nu-mi vină în casă şi să nu se lege de tine."

„I-ai spus ceva tatii?"

„Nu. Doamne fereşte, atâta mi-ar trebui! Nimic, nimic, nu cumva să-l superi, că el are treburile lui, munceşte mult şi-i foarte obosit.

„Aş vrea şi eu să fac ceva."

„Tu? râse maică-sa. Ce să faci?"

„Să lucrez, m-am sculat cu chef de lucru. Să dau meditaţii la matematică, ori să mă angajez picolo la o grădină de vară."

„Grig! "se sperie maică-sa.

„Da, mamă, am spus ceva atât de nepotrivit?"

„N-ai ce mânca, n-ai ce-mbrăca? chestiona maică-sa. Cum o să te faci picolo, pentru numele lui Dumnezeu, eu nu ştiu de unde mai scoţi tu atâtea năzdrăvănii, parcă ai fi un scamator. Stai cuminte şi ascultă de taică-tău, că n-o să-ţi pară rău, o să vezi tu, azi-mâine, da' nu mă-ntreba nimic, că n-am voie să-ţi spun".

Pentru ieşirea în oraş, la cumpărături, maică-sa îmbrăcă o rochie nouă, în dimineaţa aceea adusă de la croitoreasă, rochie do vară, albă,

cu cercuri mari, albastre şi roşii. Iar el se miră cât de tânără poate să apară maică-sa în zilele când nu se ceartă cu bătrânul şi când se îmbracă elegant, tânără de tot, aproape o fetişcană. „Trebuie să fie vorba de bani, se gândi el, continuând să caute explicaţii, or fi dat vreo lovitură, au scăpat do griji, se ştiu asiguraţi. Unde s-a mai pomenit ca bătrânul să se intereseze de costumul meu de vară, de pantofi, de câte altele! Doar el, cu mâna lui, aseară, înainte de culcare, i-a scris mamei ce trebuie să-mi cumpere, până şi bretele, şi cămăşi sport, şi pijama de mătase, asta înseamnă că au bani, iar când ai bani, e stupid să te mai gândesti la nea Cristache, la amărâtul cu pantofii scâlciaţi, îţi vezi do banii tăi şi de viaţa ta, întinereşti, îţi îmbraci frumos nevasta şi ieşi cu ea în lume. Povestea cu nea Cristache o știu numai cei de pe strada asta, dar ceilalţi, de pe atâtea alte străzi, cei din centru, habar n-au".

Când să iasă pe uşă, îi opri telefonul.

„Răspunde!" spuse maică-sa, enervându-se brusc.

„N-ai vrea să răspunzi dumneata?" se rugă el, umil, speriat.

„Doamne, că mi-ai mâncat viaţa… Alo! şi în clipa următoare ea se înseninâ, zâmbi, îi făcu semn să fie liniştit, nu, nu era Luminiţa. Ce faci, Mihaela dragă, n-ai mai trecut pe la noi, mi-e dor de tine… şi lui Grig i-e dor… Ce spui? Dar e grozav… Dă-mi voie… Mihaela, te sărut, Grig a apărut în ziar, ţi-a dat şi fotografia… Mihaela, stai să ţi-l dau…"

„Alo, spuse el, Mihaela!" şi amuţi de emoţie. Maică-sa îl cuprinse în braţe şi începu să-l sărute.

„De ce nu vorbeşti?" se auzi vocea Mihaelei.

„Nu… nu pot, izbuti el să spună, apoi, înviorat, prinse glas: Unde eşti tu?"

„Aici, pe stradă, la telefon."

„Te-ai sculat de mult?" întrebă el prosteşte.

„De pe la şase."

„Şi eu tot aşa, n-am putut să mai dorm."

„Atunci eşti invitatul meu, spuse Mihaela, te aştept la cofetărie."

„Ar trebui să plec în oraş."

„Lasă oraşul, vino cu mine!"

„Numai o clipă… Mamă, se rugă el, îmi dai voie să mă duc cu Mihaela la cofetărie, un ceas, nu mai mult, şi-apoi vin să mergem în oraş".

Maică-sa îi dădu voie şi două ceasuri, oricât. Îşi pierduse capul de bucurie, îl ţinea în braţe şi îl săruta mereu, acum plângea ea. „Ştiu, se gândi el, ştiu de ce n-am putut să dorm, îmi dădea târcoale o veste mare, ea mi-a bătut în geam şi m-a trezit. Ah, tineretul din ziua de azi!… Dar n-o să scot ochii nimănui cu vestea asta, n-o să mă răzbun… Ştiu, ştiu, nu se poate altfel, într-o zi, când oi avea cincizeci,

şaizeci de ani tot aşa o să spun şi eu: «Ah, tineretul…» Mamă, dă-mi voie să cobor". Mihaela venise până în faţa casei lor; părea mai sfioasă ca de obicei, totuşi, după ce îi întinse mâna, îl sărută repede pe amândoi obrajii; apoi îl apucă de braţ şi-l duse cu ea: după câţiva paşi începură să alerge râzând; şi când obosiră, ea îi mângâie fruntea şi iar îl sărută. Intrară în cofetărie buimaci, nu mai ştiau ce se întâmplă cu ei, doar se priveau şi râdeau. Mihaela era îmbrăcată modest şi curat, şi lui îi păru rău că n-are bani s-o îmbrace elegant, cu gust, doar ea merită, e numai graţie şi zâmbet, niciodată nu se plânge că îi lipsesc banii, şi hainele şi mâncarea, se descurcă ea cum poate, şi tot veselă, şi bună, şi cuminte rămâne…

„Nu vrei să mergem pe stradă?" propuse el.

„Să hoinărim?"

„Da, să hoinărim, până cădem frânţi."

„O, cât de mult îmi doresc, se bucură ea, azi n-am nimic de lucru, de meditaţii am scăpat până în august, vreau să hoinărim, să mergem la ştrand, la filme, mi-a promis de la facultate un bilet la mare, dacă vrei te iau şi pe tine, mâncăm amândoi pe un bon, iar de dormit, îţi fac eu rost, că tu eşti băiat cuminte."

„Nu sunt cuminte de loc," spuse el grav.

„Degeaba te lauzi!"

„Am făcut nişte prostii mai mari ca mine."

„Dă-mi voie să nu te cred".

Ieşiră din cofetărie ţinându-se de mână, uşor îngânduraţi, el cu adevărat, bănuind că la ora asta Luminiţa l-o fi căutat iar la telefon, ea, mai mult de formă, ca să fie în ton cu el. Dar strada nu mai avea farmec şi dorul de hoinăreală pierise. Huruit de tramvaie, camioane care treceau în goană, stârnind praful, copii gălăgioşi alergând pe trotuare cu trotinete, ori cu patine cu roţi, femei care ieşeau dintr-un magazin şi intrau repede în altul… „Dimineaţa asta, se gândi el, ar fi trebuit să arate altfel, ca o dimineaţă ele sărbătoare, cu oameni calmi, senini, cu copii spălaţi şi gătiţi, ţinuţi din scurt de părinţi, cu florărese care să împânzească strada. Nu i-am cumpărat Mihaelei, niciodată, nici măcar o floare, o floricică, o să-i cumpăr după-amiază, când mă întorc de la profesor. Partea proastă este că Mihaela nu mă crede în stare de lucruri urâte. Nu, n-am comis nicio crimă, doar că mi-a fost frică şi am fost laş, chiar şi ieri, la cinema, cu Cristina, n-am zis nimic nici împotriva ei, nici împotriva celor care o plesneau: mi-era teamă şi de ea şi de ei, mi-era teamă mai ales, ca cei din sală să nu-şi dea seama că sunt prietenul ei, mă uitam în pământ şi-mi doream să mă-nghită pământul, dar nu s-a întâmplat una ca asta, am stat în sală până la jumătatea filmului, nimeni n-a prins de veste când am ieşit; si-am ajuns acasă teafăr. Nu, dragă Mihaela, degeaba insişti, nu pot să-ţi spun exact cum se prezintă situaţia, doar atâta lucru am învăţat şi eu:

că despre propria-ţi laşitate e mai nimerit să taci, poţi să-mi mărturiseşti încercarea de a sugruma pe cineva într-un moment de furie, dar niciodată n-o să te lase inima să dai cu tine de pământ, să te calci în picioare, iată, sunt un laş, un nemernic!”

„E ceva cu o fată, pot să jur,” insistă Mihaela.

„Cu o fată, admise el, dar nu tocmai ce-ţi închipui tu. M-am bătut cu un coleg de şcoală pentru o fată, el s-a dovedit mai tare, mi-a dat la plex şi-n tâmplă, m-a pus la pământ, şi-apoi s-a dus la fată, şi mai departe nu pot să-ţi spun.”

„Era prietena ta?”

„O colegă…”

„Vreau să zic, ţineai la ea mult?”

„În ultimele zile mă obişnuisem cu ea, îmi plăcea s-o văd păşind alături de mine, chiar îmi făceam iluzii că o să fie ceva mai aparte, chiar mă gândeam să mergem împreună în vacanţă, să fac rost de nişte bani… Dar nu, nu, mi-a trecut repede, era numai obişnuinţa la mijloc, două zile fuseserăm împreună, durerea mea este că n-am putut s-o apăr, era de datoria mea s-o apăr, ea plecase cu mine…”

„Eşti un nătărău simpatic.”

„Ce vrei să spui cu asta?” „Că exagerezi.”

„Încearcă să-mi explici.”

„Te simţi tu vinovat pentru alţii. De unde ştii că nu erau înţeleşi? Poate că ea îţi făcea ţie ochi dulci şi se gândea la el, şi se dorea în braţele lui, de unde știi tu ce gândeşte o fată când iese la iarbă verde? Nu mi-ai spus nimic de fata asta,” îi reproşa ea.

„Nu prea aveam ce. O fată oarecare. Am invitat-o într-o seară în parc, mi-a spus că-i bolnavă maică-sa pe moarte, pe urmă s-a dovedit că nu-i aşa, cam asta-i tot.”

„Poveştile astea nu-s de tine.”

„Ştiu, replică el prompt, îmbufnat, mi-au spus-o şi alţii.”

„Au avut dreptate.”

„Oase moi.”

„Poftim?” făcu Mihaela, cu un aer nedumerit.

„Aşa-mi spunea taică-meu până aseară: «Zgâitule, oase moi!» Un slăbănog şi jumătate, bun doar să stea cocoşat în bancă şi să rezolve probleme de aritmetică: şi să ia câte un premiu, încă vreo doi, trei ani, pân-o da oftica-n el, da’ aseară nu ştiu ce i-a venit lui tata şi i-a dat maică-mi nişte dispoziţii să mă-nţolească şi să mă scoată-n lume, băiat gigea!”

„Vai ce obraznic! se sperie Mihaela. Taci!”

„Iar să tac? Am tăcut destul!”

„Când vorbesc alţii mai mari, tu să taci!”

„Când nu trebuie să auzi ceva, astupă-ţi urechile.”

„Când îţi vine să înjuri, muşcă-ţi limba.”

„Dacă te înjură alţii…”

„Iartă-mă că te-ntreb, iar s-au certat ai tăi?”

„Dimpotrivă, în casa noastră domneşte o armonie perfectă, care mă sperie cumplit, numai zâmbete şi graţii, şi mici cadouri, şi rochii noi, şi costume noi, iar eu nu reuşesc să dezleg misterul. Eu nu reuşesc nimic altceva decât să exagerez, să jignesc, să mă obrăznicesc, eu sunt un licean cu coşuri, urmărit de vise erotice, un amărât, un… Mihaela, m-am săturat de vârstă asta.”

„O s-o regreţi mai târziu.”

„Niciodată. Ce-aş avea de regretat?”

„Pe cuvântu] meu că tu te-ai sculat de-a-ndoaselea, eşti un caraghios, ţi-a venit ţie să faci pe caraghiosul, şi uite că izbuteşti din plin, şi uite că m-ai supărat cu maimuţărelile astea. Vrei să te duci în oraş? Du-te!”

Încercă inutil s-o îmbuneze. Ea îi strânse mâna ca unui oarecare şi fugi spre casă fără să se uite înapoi. Despărţirea îl mâhni din cale-afară, lui nici prin gând nu-i trecuse s-o jignească, nu şi-ar fi îngăduit una ca asta, voise doar să-i explice nişte lucruri, o stare imposibilă în care se zbate de câteva zile, poate că o făcuse nedibaci, bravând, ca un puştan înfigăreţ şi obraznic, dar pentru asta era gata să-şi ceară scuze în genunchi. Uitase de ziar, de concurs, de plecarea în oraş. Dacă Mihaela se supărase într-atât, încât îl lăsase de caraghios în mijlocul străzii, toate astea nu mai aveau nicio valoare, toate la un loc n-ar fi reuşit să compenseze pierderea pe care o suferise, ziua lui se dusese, acum putea să se culce cu storurile trase, în aşteptarea altei zile, poate mai favorabile. Cum n-o suferea pe mătuşa Mihaelei, socotind-o femeie rea şi sâcâitoare şi pusă pe câştig din orice, nu acceptase până acum niciuna din invitaţiile Mihaelei de a-i face o vizită. Şovăind, porni spre locuinţa ei, înainta doi paşi şi se oprea, năduşise de mâhnire şi de emoţie; ar fi nimerit să-i cumpere vin buchet de flori, ori o cutie de bomboane, îi cere maică-si nişte bani, chiar o informează pentru ce are nevoie de bani, dar cine se duce în vizită la opt dimineaţa şi cu buchete de flori?!

Poarta era încuiată, poartă de lemn, joasă, vedeai peste ea tot ce se petrece în curte, curtea era pustie. O strigă de câteva ori pe Mihaela. Când să plece, apăru mătuşa: „Ce vrei, a lui Mihăescu?” întreabă ea, neprietenos. Veni şi-i deschise şi-l pofti înăuntru, dar făcu totul cu suspiciune. Mihaela, avertizată de mătuşă, se încuiase în cămăruţa ei. Ciocăni la uşă. „Ce mai vrei?” întreabă fata printre hohote de plâns, vino mai târziu, mă găseşti în curte!”... O rugă să-l ierte şi se retrase tulburat. Mihaela plângea în hohote din pricina lui, de neînţeles. Şi simţi o mare dorinţă de-a o mângâia părinteşte, de-a o strânge la piept, el era singurul ei ocrotitor. Pe stradă trecea o femeie cu un coş plin cu ciuperci, pretindea că în dimineaţa aceea le culesese din

pădure. Nu mai mâncase ciuperci din vacanţa de primăvară, le adusese bunicu-său din pădure, tot aşa, un coş plin, şi tot el le pregătise, erau delicioase, mai ales cele prăjite pe sobă. Cum nu avea bani la el, o rugă pe femeie să-l însoţească acasă.

„Mamă, vreau să le cumperi pe toate!”

„Le cumpăr, că-i plac şi lui taică-tu.”

„Şi să le prăjeşti pe aragaz, te-nvăţ eu cum.”

„Lui taică-tu îi plac cu smântână.”

„Fie şi cu smântână, admise el, dar de ce trebuie să te gândeşti numai la taică-meu, eu nu exist? şi zâmbi, trist, şi se lăsă pe canapeaua pe care taică-său obişnuia să citească ziarul de seară. «O să-l rog pe profesor, se gândi el, să-mi găsească ceva de lucru, orice, chiar şi curier la Institut, ori om de serviciu, să plec şi cu la lucru, să alerg după troleibuz, si să mă întorc la prânz, obosit, fără oboseala asta zilele n-au niciun rost…”

11

Era convins că numai o înlâmplare stupidă i-l scosese în cale pe Mândiţă. N-avea de unde să ştie şi nici nu bănuia că acesta dădea târcoale străzii lui de aproape două ceasuri, fiindu-i jenă să-l caute acasă, ori să-i telefoneze. Slăbise Mândiţă şi se blegise şi avea ochii apoşi. Şi se tunsese cu zero, şi îi transpirau mâinile îngrozitor… Altfel, când dădură ochii, nu se arătă pocăit, nu îi ceru iertare, dar nici nu se obrăznici, spuse ceva despre vreme, era o vreme de ştrand, dacă nu l-ar durea stomacul s-ar duce la ştrand să înoate puţin şi să se prăjească la soare. Nu citise ziarul, nu ştia nimic şi, de altfel, nici nu-l interesau pe el concursurile de matematică. Discuţia nu se lega nici cu vorbe de pomană, nici cu reproşuri, amândoi se priveau pe furiş şi fiecare se temea de izbucnirea celuilalt. Grig se uită la ceas (îi adusese bătrânul un ceas rusesc, ieftin, dar aspectuos) şi zise că trebuie să se grăbească, l-a chemat profesorul Pamfil acasă. Dar până la primire mai avea aproape două ceasuri, plecase de-acasă ca să se plimbe şi să-şi limpezească mintea, să-şi înfrângă emoţiile: vizita la profesor, la o somitate, îi dădea nervi la stomac, ce poate el să-i spună, cât de cât interesant, unui profesor academician, doar să-i fure timpul preţios, asta poate, şi nimic mai mult. În prezenţa oamenilor de seamă so fâstâcea total, vorbele şi privirile lor îl ameţeau ca o băutură puternică, nu mai ştia nici cum îl cheamă. Aflând de vizită, Mândiţă nu păru prea încântat. N-ar putea să mai întârzie puţin? Măcar o

jumătate de ceas. Apoi, se oferi să-l conducă două staţii de troleibuz. Tare-ar fi vrut să scape de Mândiţă; şi-ar fi reuşit să scape urcând în primul troleibuz, ori luând un taxi, doar îi dăduse taică-său de cheltuială, dar îl oprea curiozitatea şi teama, ei doi erau legaţi, o prostie îi lega strâns, n-ar mai fi reuşit să se descurce unul fără celălalt. Nu mai avea nicio îndoială că se întâmplase ceva foarte neplăcut pentru amândoi, altfel nu s-ar lăsa Mândiţă legat.

„Tu ai văzut, ceva, atunci?" se hotărî Mândiţă.

„Nimic."

„Ai auzit ceva?"

„Eram leşinat, îmi dăduseşi la plex."

„Lasă asta… ţi-a spus ea ceva pe urmă?"

„Ceva…"

„Poţi să depui mărturie împotriva mea?"

„Eram sigur, prosimţeam! izbucni el. S-a dus la Tribunal?"

„Nu ea, maică-sa, la miliţie, azi-dimineaţă."

„Şi te-au chemat?"

„Nu ştiu, n-am mai dat pe-acasă, dar te previn, pentru binele tău: n-a fost nimic, absolut nimic, eu am vrut ceva, tu nu m-ai lăsat, înţelegi? strigă Mândiţă. Tu nu m-ai lăsat… şi ne-am luat la bătaie, iar ea a fugit. Altfel mă trimite la corecţie. Dacă mă prinde şi mă trimite, mă duc, tac şi-ndur, până când o să mă-ntorc. Ehei, şi-atunci o să-mi fac o dreptate clasa-ntâi!"

„Pe mine te rog să nu m-amesteci!"

„Mare secătură!" aprecie Mândiţâ.

„Dacă mă ameninţi, strig să vină miliţianul."

„N-ai decât, să ne ducă pe-amândoi, că şi pe tine te-a spus maică-sa la miliţie, şi-apoi să vedem ce-o ieşi, că şoferul depune mărturie în favoarea mea. Şi, până la urmă, să-mi sece mie inima dacă te las, te iau cu mine la casa de corecţie, doar şi tu eşti în afacere, vrei să spui că eu am fost primul, când tu ai dormit la ea? Ştiu tot, triumfă el, şi la cea mai mică mişcare…"

„Am dormit în vestibul," explică Grig, inutil.

„Cu ce poţi dovedi?"

„Trebuie să iau troleibuzul, se zbătu el, vrând să scape de primejdie. Degeaba, eu nu pot să declar decât ce-am făcut şi ce-am aflat, nici împotriva ta, nici împotriva ei, bătaia ne priveşte pe noi doi, altă dată o să te pun eu la pământ, restul – vă priveşte, descurcaţi-vă cum ştiţi!"

„Încă o dată îţi spun, avertiză Mândiţă. Eu am vrut, tu nu m-ai lăsat, ea a fugit. Cristina depune tot în favoarea mea, că idioata a fugit prin pădure…"

„Văd că ai destui martori."

„Primul trebuie să fii tu!"

„N-ai decât să-ţi faci iluzii.”

„Ce iluzii? şi Mândiţă scuipă printre dinţi, că tot nu mă mai dă tata la liceu, mă bagă ucenic, da’ nu-mi pasă, mă descurc, în trei ani ajung mecanic-auto, câştig bine şi-n cinci ani îmi cumpăr maşină”.

Îşi aminti că tatăl lui Mândiţă aproviziona cu alimente un raion întreg. De ce nu s-a gândit să aprovizioneze şi vreo doi, trei miliţieni, un procuror, un şofer, un paznic din pădurea Snagovului?! Să-i aprovizioneze cu de toate pentru toamnă şi pentru iarnă, să le-astupe gura, iar dacă l-or prinde, să stea cuminte la închisoare, doar merită să faci închisoare pentru un băiat ca Mândiţă.

„De ce nu-l rogi pe taică-tu să intervină?”

„Unde, şi la cine, şi cum?” se frământă Mândiţă.

„Să-ncarce un camion cu roşii, cu pepeni şi cu ardei şi să facă nişte vizite… pe la procuror, pe la miliţieni, poate are noroc să intre la puşcărie în locul tău, tu eşti băieţandru, ai viitorul în faţă, de ce să stai tu acolo?”

„Pentru ce-ai spus acum, douăzeci de pumni,” anunţă Mândiţă.

„Mai există o soluţie: ia-o de nevastă pe Luminiţa.”

„Încă douăzeci de pumni.”

„O să mi-i dai când te-i întoarce de la şcoala de corecţie. Până-atunci, mai prind şi eu puteri.”

„Taică-meu e-n criză de ficat de două zile, tocmai acum şi-a găsit şi el să intre-n criză! se revoltă Mândiţă, când ai nevoie de el intră-n criză şi zace şi se vaită ca un înjunghiat.”

„A mâncat prea multe ouă, prea mulţi ardei, prea multă conopidă, observă Grig, cam nemulţumit de calitatea ironiei (însă alta mai bună nu-i venea în minte). Şi insistă: A dat buzna în magazia cu ouă, ouă proaspete…”

„Aiurea! făcu Mândiţă, scărpinându-se în creştet, l-au scos de la aprovizionare; şi de câte ori îl scot de undeva intră-n criză de ficat, i se-ngălbencsc ochii, se-ngălbenesc şi hainele de pe el, şi pantofii…”

„Şi unde l-au trimis? I-au dat ceva? întrebă Grig, fără pic de îngrijorare. (I-ar fi dorit fostului responsabil cu aprovizionarea să care în spate saci cu ciment, şi pietre şi drugi de fier…) Are vreo meserie?”

„Ei, şi tu, meserie! Are, n-are, acum l-au dat vânzător la un magazin de discuri din Balta Albă, o oră şi zece minute de mers cu tramvaiul, cu troleibuzul şi iar cu tramvaiul, şase sute cincizeci de lei pe lună.”

„Şi când o să-l scoată de la discuri unde o să-l mai dea?”

„Se găseşte… zâmbi Mândiţă, admiţând în sinea lui că taică-său e un fel de terchea-berchea, cu cincizeci de ani în spate. Niciodată nu îl vorbise de rău, dar nici de bine, şi la o adică, nu i-ar fi luat apărarea. În cincisprezece ani, bătrânul încercase nouă funcţii: pornise tare, director de gostat, inspector la Ministerul metalurgiei, director

administrativ la un teatru, director de film la Studioul „Bucureşti", inspector la spaţiul locativ al Capitalei… Tata e-n criză, repetă Mândiţă, numai tu poţi să m-ajuţi, măcar o dată să m-ajuţi după ce m-ai înfundat de-atâtea ori, am dovezi! se agită el; tu m-ai spus profesoarei de chimie că o imit şi-i trimit bileţele de amor din partea portarului."

„Nici nu ştiam!" se apără Grig, amuzat.

„Încă douăzeci de pumni, în total, şaizeci!"

Abia după vreun ceas izbuti să scape de Mândiţă, dar şi atunci cu preţul unor vagi promisiuni că va depune mărturie în favoarea lui. Şi chiar se gândea, cântărind argumentele, şi mai ales ameninţările, dacă n-ar fi mai potrivit să procedeze aşa, nu atât pentru a-l salva pe Mândiţă, despre care avea o părere îngrozitoare, ci pentru a se răzbuna pe Luminiţa şi pe maică-sa, scorpiile pământului, ce-o să câştige ele din toată povestea asta?! Doar că se fac de râs amândouă şi altceva nimic, iar la toamnă Luminiţa va trebui să se-nscrie la altă şcoală, unde n-o ştie nimeni, într-un fel, ar fi vrut ca la discuţia lui cu Mândiţă să fi asistat şi Mihaela, să se convingă şi ea că nu inventează drame: dacă nu azi, mâine, cel mai târziu poimâine, va fi chemat la miliţie şi reţinut pentru cercetări. De la miliţie o să scape, însă acasă n-are niciun haz să se mai întoarcă, tot n-ar mai avea zile bune, chiar de i-ar promite bătrânii câte-n lună şi stele; are nevoie de nişte bani de tren, să ajungă în sat la bunicu-său, vinde pantofii, ori costumul, îşi scoate bilet şi fără să-i anunţe pe bătrâni se duce la sat, cât ţine vacanţa mai lucrează în rând cu bunicul, iar la toamnă o să se-nscrie la liceul din D., şi-o să facă pe navetistul, opt km la dus, cu autobuzul, opt la întors, o nimica toată; printre elevii din D. o să fie un geniu, deşi nu-şi mai doreşte să se remarce, mai bine în rând cu ceilalţi, în Bucureşti o să se-ntoarcă după terminarea liceului, când încurcăturile lui vor fi complet uitate, de alţii nu-i pare rău că n-o să-i mai vadă câţiva ani. Numai de Mihaela îi pare, până atunci ea o să termine facultatea, poate o să se şi mărite, şi-o să plece din Bucureşti şi-o să-şi aducă aminte de el rar de tot: „Era pe strada noastră un băiat slăbuţ, irascibil, cam lăudăros, făcea din ţântar armăsar, avea multe cusururi, dar era foarte pregătit la matematică, câştigase un concurs…"

Vizita la profesorul Pamfil nu-i mai stârnea acum nicio emoţie, ştia că va fi ultima vizită şi-l interesa prea puţin ce impresie o să facă. „Plec departe, într-un sat oarecare, unde o să mă intereseze doar părerea bunicului şi unde-o să culeg ciuperci şi-o să duc vaca la păscut, în fiecare după-amiază, când e vreme frumoasă. Acolo, pe câmp şi-n pădure o să-nvăţ, acolo o să rezolv probleme de matematică superioară doar pentru plăcerea mea. N-o să dau adresa nimănui din Bucureşti. Pe Luminiţa o s-o revăd cine ştie peste câţi ani. Aş vrea să arate îngrozitor, trecută şi başoaldă, să mă uit la ea şi să mă-ntreb cu

uimire: „Din pricina ăsteia am păţit-o eu? Ooo, ce stupid, şi totuşi… „Atunci o să mă invite la ea în lipsa bărbatului şi-o să plângă pe umărul meu, şi-o să-mi ceară s-o înţeleg. O s-o vizitez numai de curiozitate, din pură curiozitate, merită”.

Urcă pe jos până la etajul doi, se temea de ascensoare, de câteva ori, când, tot aşa, era anunţat în vizită, i se întâmplase să rămână în ascensor prizonier, până când au venit mecanicii să-l scoată. Sună, apoi, mecanic, îşi şterse palmele asudate de fundul pantalonilor. Uitase să-şi ia batistă, întotdeauna când merge în vizită uită ceva, absolut necesar, din care pricină stă ca pe ghimpi, se foieşte, mereu se ridică şi se-ndreaptă spre uşă, iar când gazda îl invită să mai stoa, se întoarce, scrâşnind din dinţi. Vine chiar profesorul să-i deschidă, îl apucă de umeri şi-l scutura puţin:

„Ai mai crescut şi te-ai împlinit!”

„Mulţumesc!” se luminează el.

„În vara asta trebuie să stai la soare, să te-nnegreşti.”

„Mă gândeam să lucrez ceva.”

„Să lucrezi? Nici asta nu-i rău. Muncă fizică, du-te pe un şantier de construcţii, cară ciment cu roaba, toată ziua-n soare, gol până la brâu, şi-apoi să vezi!”

„N-o să mai am timp de studiu,” se eschivează el.

„Dar până la şaptezeci de ani ce-o să faci?”

„Nu ajung eu la şaptezeci!”

„O, nu te ştiam atât de prăpăstios!”

Iar el, stând comod într-un fotoliu, faţă-n faţă cu profesorul, se gândeşte: „Poate că are dreptate, sunt puţin prăpăstios, văd totul în negru, dar acum mi-ar trebui o batistă să mă şterg pe frunte şi pe ceafă, numai mie mi se poate întâmpla să mă duc în vizită la un academician fără batistă. Aici e plăcut, e răcoare, dacă n-ar fi încurcătura cu miliţia, chiar că m-aş simţi bine. Dumneavoastră îmi vorbiţi despre viata în aer liber care întăreşte corpul şi luminează mintea, sigur că sunt de acord şi m-aş duce în fiecare zi la ştrand şi chiar pe şantier, dacă nu m-ar chema la miliţie, nu pot să vă spun pentru ce, v-aţi face o părere îngrozitoare despre mine…” Era convins că are în faţă un om în toate împăcat, şi mulţumit şi liniştit, un gânditor, străin de frământările şi necazurile zilnice, de încurcături şi poveşti deocheate; degeaba i-ar spune în ce situaţie se află, n-ar fi în stare să înţeleagă mare lucru, dar e sigur că s-ar mira grozav: „Dumneata? Nici nu bănuiam că ai asemenea preocupări, în sfârşit, eu te chemasem pentru talentul dumitale de matematician…”

„Credeţi cu adevărat în generaţia mea? se pomeni întrebând.

„Cred,” spuse profesorul, surprins.

„În general… toţi cred, dar la o adică…”

„Oho, la o adică se schimbă lucrurile! şi profesorul începu să râdă

şi să-şi frece chelia cu palma, domol. La o adică vă mai urechează, vă dau note proaste, mai strigă la voi să vă fie ruşine, da, da! Dumneata ai vrea o încredere totală, pricep, sâcâielile noastre te incomodează, dar ce te faci, când, peste cel mult opt, nouă ani, o să-i sâcâi şi dumneata pe alţii? Opt, nouă ani trec aşa, cât ai bate din palme. Peste opt, nouă ani o să ai douăzeci şi cinci, şi-o să fii, probabil, asistentul meu la catedră şi la Institut, te aştept, îţi doresc să fii. Şi-o să te trag de urechi de-o sută de ori pe zi, de-o să zbârnâi, iar dumneata o să-i urechezi pe studenţi: «Nu ştiţi nimic, o să rămânoţi repetenţi, ce fel de profesori o să fiţi voi?»!… Profesorul se opri o clipă, bănuind că e la mijloc ceva mult mai grav: Cine te-a supărat? întrebă el, apucându-i mâna. Ori, e, într-adevăr, o chestiune de principiu?”

„De principiu, spuse el, ferindu-şi privirea. Cred că nici unei generaţii nu i s-au adus atâtea mustrări câte ni se aduc nouă, voi nu ştiţi ce-a fost războiul, cum au murit oamenii şi-i adevărat, nu ştim, nici măcar nu ne putem închipui; voi nu ştiţi în ce mizerie au trăit părinţii voştri, şi-i adevărat, nu ştim, noi ştim doar să pretindem haine curate, mâncare bună, bani de buzunar, vacanţe la munte şi la mare.”

„E bine că pretindeţi, îl întrerupse profesorul, şi ce ne stă în puteri, vă oferim, să trăiţi fără griji, să aveţi timp de lucruri mai importante, dar să ştii că într-o zi va trebui să daţi socoteală pentru tot ce vă oferim, şi nu nouă, ci altora, care vor veni, şi mai pretenţioşi decât voi; veţi fi obligaţi, absolut obligaţi să ştiţi mai multe decât noi, să fiţi mai înţelepţi şi mai generoşi. Cine te-a supărat?” insistă profesorul, zâmbind.

„Eu am supărat pe alţii, îngrozitor, dar nu pot să vă spun, v-aţi face o părere mult prea proastă despre mine… şi ţin să… mai dau ochi cu dumneavoastră. V-aş ruga doar să-mi sugeraţi… dacă un om se află în mare încurcătură… are dreptul să se gândească în primul rând la el, pentru a se salva, şi-apoi la ceilalţi?”

„Depinde, spuse profesorul, bănuitor. Şi ce-ar fi de salvat?”

„O, nu pot să vă spun…”

„Ceva foarte grav?”

„Ceva care ameninţă să-mi întoarcă toate planurile pe dos.”

„Şi dacă te-ai gândi la dumneata mai întâi?”

„Poate că aş scăpa mai uşor.”

„Doamne, dulce-i laşitatea şi cât de repede se-nvaţă! zâmbi profesorul. Pe urmă? O s-o porţi ca pe-o cocoaşă, la dracu, ai vreo încurcătură cu fetele?”

„Vă rog să nu insistaţi, spuse el, ridicându-se. Şi dacă-mi permiteţi, o să vin într-o altă zi, când o să fiu mai puţin prăpăstios…”

„Ce faci mâine… şi-n zilele următoare?”

„Pe-acasă, pe stradă…”

„Treci pe la Institut, eu n-o să fiu acolo, dar o să-l găseşti pe

asistentul meu Panaitescu, îi ceri să-ţi dea cărţile şi revistele indicate de mine şi să te lase să stai pe-acolo, chiar şi dacă stai degeaba, tot mai prinzi ceva."

„Vă mulţumesc foarte mult."

„Cine te-a supărat?" reveni profesorul.

„Mă şantajează un coleg. Dacă nu depun mărturie în favoarea lui, spune tot ce ştie despre mine…"

„Şi ce ştie, dacă nu sunt indiscret?"

„Nu, nu, vă rog să nu insistaţi!"

„Ai omorât pe cineva?"

„O, chiar de-aş vrea nu mă ajută puterile."

„Şi pe cine ai vrea să omori?"

„Pe unul care m-a păcălit ieri cu un stilou."

„Du-te şi te culcă, spuse profesorul, strângându-i mâna. Şi mâine dimineaţă, când te scoli, să faci gimnastică până te trec sudorile. Şi-apoi, fuga la Institut. Cum o cheamă pe fată?"

„De ce ţineţi neapărat să par un caraghios?"

„Ce să pari, că eşti! Un caraghios simpatic, cum oi fi fost şi eu la vârstă dumitale, şi oricare, fiindcă altfel nu se poate… şi nici n-ar avea haz… Numărul meu de telefon ţi-e cunoscut, adresa de asemenea, eşti binevenit! Şi să ştii că nu-i nevoie să-ţi faci curaj cu un coniac înainte de-a veni, te asigur că nu-i nevoie…"

Un coniac mic treacă-meargă, parcă l-ai simţi, parcă nici n-ar fi, dar el băuse unul mare, și încă din cel mai prost şi mai ieftin, ca să prindă curaj, să deschidă gura şi să poată să se uite în ochii profesorului. Aflase de la alţii, printre care şi Mândiţă, că dacă vrei să ai curaj când discuţi cu fetele, ori cu oamenii de seamă, trebuie să bei un coniac mare, atât, şi nimic altceva, şi apoi să te laşi în voia sorţii. Coborî treptele câte două, puţin ruşinat, puţin convins că, totuşi, a făcut o impresie favorabilă. Un caraghios nostim, punând întrebări teribile, mimând grave probleme de conştiinţă oricând e bine primit, dovadă că profesorul i-a propus să treacă mâine pe la Institut, să mai înveţe şi el ce-au uitat alţii. Ajuns în stradă, îl năuci soarele de după-amiază, revărsat cu o ultimă înverşunare. Cum se temea să nu ameţească în tramvai şi de coniac şi de-o uşoară bucurie, care începea să se-nfiripe, hotărî să ia un taxi. Şi-o să coboare din taxi pe strada lor, în faţa casei cu numărul 41. Măcar de data asta Mihaela va trebui să-i înţeleagă starea de spirit, ceva greu de înţeles chiar şi pentru, el, doar Mihaela este o fată deşteaptă şi sensibilă. De data asta o să fie cinstit, fără nicio exagerare, fără priviri chinuite. „Dragă Mihaela, miros ori nu a coniac?! Ei, dacă admiţi şi tu că miros a coniac, atunci ascultă ce mi s-a întâmplat, strict autentic, în cele mai mici amănunte, ca să-ţi dai si tu seama ce noroc am şi eu!" Brusc, îi veni un gând, şi zâmbi: „Da, ştiu, ştiu exact de ce m-ai lăsat azi-dimineaţă în mijlocul drumului şi-

ai fugit acasă, şi-ai izbucnit în plâns. Pe toate le aflu eu cu întârziere, dar le aflu, îmi pare rău că te-am întristat, trebuia să insişti, şi-ţi spuneam tot despre Luminiţa, a fost doar o trăsnaie de-a mea de-o zi şi jumătate, fără nimic serios, nici măcar nu ne-am sărutat, iar acum n-aş săruta-o nici să-mi dea milioane. Cu Cristina tot aşa, prietenă de-un coniac şi-o cafea şi-o citronadă, a plătit ea, rămăsesem dator… Pot să te asigur, dragă Mihaela, că tu eşti singura fată la care mă gândesc, alături de care mă visez, fără tine aş fi foarte sărac şi singur şi mereu mi-ar veni să pling". Făcu semn unui taxi, urcă, mândru, şi indică adresa.

„Ce mai vrei, a lui Mihăescu?"

„Am ceva de vorbit cu Mihaela."

„A plecat."

„Pot s-o aştept?"

„Nu ştiu când se-ntoarce. A plecat cu un domn. Când fetele pleacă de-acasă cu un domn, n-ai să ştii niciodată când se-ntorc."

„Mihaela nu-ntârzie!" se-ncăpăţână el.

„Du-te, a lui Mihăescu, du-te acasă la tine, nu mai propti gardurile altora '"

Acasă îl poftiră să ia loc pe divan. Bătrânul se aşeză de-a dreapta lui, bătrâna de-a stânga şi amândoi îi cerură, mai mult din priviri, să le spună cum a fost. „Nu-mi amintesc mai nimic, se gândi el cu părere de rău, n-am observat nici măcar cum era îmbrăcat profesorul, nu i-am reţinut nici timbrul vocii, doar că era chel am reţinut, dar e necuviincios şi nepotrivit să-i vorbesc bătrânului de chelie. Totuşi n-am voie să-i dezamăgesc". Şi cu puţină imaginaţie îl descrise pe profesor din tălpi până în creştet, îi reproduse expresiile favorite, gesturile favorite. Maică-sa voia să ştie cum arată locuinţa profesorului, dacă, bineînţeles a fost poftit şi-n celelalte camere, sau numai în cabinetul de lucru. În toate camerele a fost, chiar şi-n dormitor, avea profesorul acolo, pe noptieră, sub o veioză de cristal, imitând un cap de şarpe boa (cadou de la un savant indian), avea nişte documente, pe care a ţinut neapărat să i le arate. Covoarele, covoare obişnuite, foarte bine păstrate şi de un colorit modern. Mobila, mobilă veche, stil Bydermayer, bine păstrată şi ea. Tablouri multe de tot, aparţinând celor mai de seamă pictori români şi străini, profesorul fiind un pasionat colecţionar şi bun prieten cu pictori de seamă.

„Te-a servit cu ceva?"

„0 cafea şi-un coniac mic şi-o citronadă, era singur acasă, soţia plecase cu fata mai mică la policlinică. A răcit, s-ar putea să fie o gripă, iar bântuie gripa în oraş".

După ce bătrânii se duseră la culcare mulţumiţi de câte aflaseră, el scrise primele lui pagini de jurnal: „Astăzi am fost cu mama la

maganizul «Victoria» să-mi cumpăr un costum de vară ieftin, dar sclipitor, cum se poartă, şi arătos, în timp ce probam costumul, în atenţia mamei, a vânzătorului şi a câtorva cumpărători, vânzătorul mă bate pe umăr (tare i-aş fi dat una peste mână!) şi-mi spune (convins că are dreptul să-mi spună orice, dată fiind vârsta mea, puştime!): «Acum chiar c-o să te placă fetele!» Maică-mi i-a plăcut observaţia şi-a zâmbit duios, eu m-am întors cu spatele la vânzător şi-am gândit ceva urât (vârsta nu-mi permite să spun altora, celor mai mari decât mine, tot ce gândesc). Dar vânzătorul avea chef de şicane şi vorbă lungă, i-oi fi fost simpatic, plicticosul. „Vrei să spui că n-ai scris nicio scrisoare de dragoste?! Ba ai scris, şi încă pe hârtie roz, că aşa-i la vârsta matale!…» Poţi să-i strigi să tacă din gură? Nu-i frumos, nu-i politicos, nu-i aşa şi pe dincolo, deci, nu i-am zis nimic, ba chiar am zâmbit la îndemnul mamei. Nu ştiu cum se face, că pălăvrăgeala omului nu mi-a ieşit din cap toată ziua de azi. Om la cincizeci şi ceva de ani, el nu poate concepe că la vârsta mea n-am scris nicio scrisoare de dragoste, nici măcar un bileţel pe hârtie de ziar; dacă i-aş spune adevărul, dacă aş insista, iar m-ar bate pe umăr: «Nu trebuie să fii ruşinos, să te-ascunzi, că dacă ai scris, e normal să scrii, toţi am scris când aveam şaisprezece ani»… Eu nu, şi nici n-am simţit vreodată nevoia s-o fac, şi nici n-a fost cazul. Am crescut alături cu fetele pe stradă, la grădiniţă, la şcoală, la Palatul pionierilor, în sălile de cinematograf şi pe terenurile de sport (când m-am dus, rar de tot): când am vrut să spun ceva unei fete, i-am spus direct, prin viu grai, de faţă cu alţii, ori între patru ochi, ori prin telefon. De ce, şi ce să mai scriu? N-am scris şi n-am aşteptat răspuns cu nerăbdare. Mulţi dintre oamenii în vârsta pe care-i cunosc mi-au vorbit cu o plăcere pe care n-o pricep despre primele lor scrisori de dragoste, despre fiorul şi febra aşteptării, despre nopţile nedormite si lacrimile fierbinţi… Într-o excursie, profesorul nostru de educaţie fizică ne-a spus că la şaisprezece ani aştepta cu o asemenea înfrigurare un răspuns de dragoste, încât făcea temperatură până la patruzeci de grade. Nu, cu toată bunăvoinţa nu pricep. Erau prea puţine fete?

Am avut multe jucării, sute de jucării mecanice, trenuri care semănau cu atobuzele, autobuze care semănau cu nişte care mortuare, autoturisme care semănau cu nişte broaşte ţestoase. Mi le-aducea taică-meu şi tot el, cu răbdare, mă învăţa cum să le demontez şi-apoi cum să le remontez, si iar, si iar, nu cumva să le stric; pentru fiecare jucărie stricată încasam trei palme la fund. Aş fi vrut să am jucării-iepuri, jucării-urşi, jucării-răţuşte, jucării-motani, şi guzgani, şi porci mistreţi… Îmi dădea tata peste cap şi iepuri şi urşi şi răţuşte, atâtea îmi dădea, de nu le mai puteam duce… Aveam cinci ani când m-au dus ai mei să mă prezinte bunicului din partea mamei. Atunci am văzut, pentru prima oară, cum arată o găină vie, şi-o raţă, şi-un

purcel. (În casa noastră intraseră numai găini şi raţe jumulite şi purcei sub formă de friptură, şuncă şi cârnaţi.) Am vrut să mă joc cu găinile, chiar am pătruns în coteţul lor, dar a prins tata de veste şi m-a căpiat.

Profesorul nostru de geografie a fost în Polonia, a stat vreo lună şi ceva pe-acolo şi-a vizitat tot ce ştia dânsul, şi tot ce i s-a spus că ar fi mai interesant. Când ne-a povestit pe unde-a umblat şi ce-a văzut, a pomenit, dar numai în treacăt, de Auschwitz şi Birkenau. Eu, recunosc, nu m-am gândit să-i cer să insiste, i-a cerut altcineva, o colegă sentimentală şi plângăcioasă. Atunci, profesorul nostru a coborât de la catedră, s-a dus la fereastră, a stat, a stat privind strada si n-a zis nimic. Îl simţeam cum se luptă cu ceva nevăzut, dar hidos. Apoi s-a întors spre noi şi ne-a spus: «Trei ore, cât am vizitat Auschwitzul şi Birkenaul, am fumat foarte mult, un pachet de ţigări.» Şi iar a tăcut câteva minute. Nu pricepeam de ce a fumat atât. «La Birkenau, a continuat dânsul, păşind printre barăci şi privind în jos, o profesoară de franceză, care ne însoţea, mi-a zis să scormonesc pământul cu vârful pantofului. N-am întrebat de ce, şi-am scormonit puţin. «Mai mult, Încearcă „… Am încercat de câteva ori, până când am dat de cenuşă. Un strat de cenuşă, pe câmp, pe zeci de hectare. Cenuşă de oase omeneşti. În douăzeci de ani, abia se aşternuse o pojghiţă de pământ peste ea»… Îl cred pe profesorul nostru. Dar nu pot să înţeleg: De ce?! Oare şi cei care au inventat Auschwitzul au avut cândva şaisprezece ani? Bătrânul mi-a promis o mare surpriză”.

12

Cu o sută de lei cumpără un batic multicolor de un prost gust remarcabil, un şirag de mărgele galbene şi o sticlă de colonie „Carmen”. Apoi, cu baticul, mărgelele şi sticla de colonie în buzunar se duse la întâlnire, pe o străduţă din spatele poştei. După aproape o jumătate de oră, tocmai când nişte băieţandri de pe-aici se pregăteau să-l ia la rost, vrând să ştie pe cine pândeşte cu atâta insistenţă, apăru şi prietena Luminiţei, o mironosiţă cu mâini scurte şi grăsuţe. Întârziase din pricina unei mătuşi din provincie, care se certase cu vecina ei din pricina unor gâşte, şi venise la Bucureşti ca să consulte un neurolog, dar neurologii de la trei policlinici cu plată plecaseră în concediu, trebuia să încerce la alte policlinici, ori la Spitalul Central. Vorbea mult şi cam împrăştiat, iar el aştepta să afle ce se-ntâmplă cu Luminiţa, pe scurt și cât mai precis. Se întrebă dacă n-ar fi mai bine –

evident, pentru a o stimula să spună tot, şi repede, repede – să-i dea acum, la început, baticul multicolor, mărgelele şi sticla de colonie. Amână, amână, pândind un moment favorabil, până când fata aduse vorba de Luminiţa; atunci înţelese că fata îşi vinde prietena pur şi simplu din plăcerea de a vinde, nici gând să pretindă vreo recompensă. Ştie ceva, şi tot ce ştie vrea să spună pe nerăsuflate: se uita, prudent, în dreapta şi în stânga şi-napoi; în afară de el, nu mai era nimeni dornic s-o asculte; ei însă i se părea că o pândesc mii de ochi şi se ferea, vorbea în şoaptă, îi trăgea de mână să dispară de-aici. „Îşi procură şi ea, cum poate, senzaţii tari, diagnostică el; peste vreo oră, două o să povestească unei prietene, cu sufletul la gură, prin câte peripeţii a trecut". Avea nevoie, absolută nevoie de informaţiile ei; şi o dispreţuia fiindcă-i gata să i le spună pe degeaba şi fără mustrări de conştiinţă. Trecând de pe o stradă pe alta, ajunseră în Piaţa Unirii, iar de-acolo luară un autobuz spre Parcul Libertăţii. Fata nu avea răbdare să povestească stând pe bancă, îl purtă după ea peste tot, mirându-se că nu exclamă şi el, privind copacii şi fântânile arteziene şi rondurile cu flori: „Ah, ce splendid! ce minunăţie!" Dorinţa ei era să fie profesoară do istorie într-un orăşel de munte, nu se omoară după Bucureşti, ce să mai caute aici, unde o atâta uruit de tramvaie, şi fum şi zăpăceală? O viaţă simplă, în mijlocul unei păduri de brazi: copii mulţi şi sănătoşi şi obraznici; copiii cuminţi te-ntristează… El mototolea în buzunar baticul multicolor: afacerea asta, în care intrase de bună voie, se anunţa tot mai penibilă: să tragi pe cineva de limbă, să-l mituieşti pentru a obţine informaţii…

„De ce te-ncrunţi aşa? întrebă fata, privindu-l ca pe-un vai şi-amar de capul lui. E adevărat că vrei să pari mai în vârstă şi mai deştept? Aşa mi-a spus Luminiţa, argumentă ea repede si cam speriată, fără motiv. Nu se poate să pari altfel, încă nici nu te-ai bărbierit, mai aşteaptă."

„Da, ştiu de la bunicul: «Copile, nu te grăbi să dai de dracu!»"

„Eu aş vrea să rămân toată viaţa ca acum, anunţă ea, zvăpăiat, sărind într-un picior. Nici asta nu se poate, deşi se caută soluţii împotriva bătrâneţii."

„Leacuri!"

„Leacuri, dacă ţii neapărat."

„Ai auzit de profesorul Pamfil, academicianul cunoscut în toată lumea?"

„Da, zise ea fără entuziasm, ăla care umblă cu o geantă jerpelită cât un geamantan; da, mi l-a arătat pe stradă o prietenă de la matematică."

„Atâta tot? Ala care umblă cu o geantă jerpelită… Atâta tot? întreabă el, hotărât să-şi apere maestrul cu patimă. Fata ridică, nevinovat, din umeri: cam atâta… Şi-atunci el o iertă, socotind că nu

merită să-şi pună mintea cu ea. A chemat-o pentru alte treburi: Să vorbim de-ale noastre, propuse el, grav.”

Fata se-nvioră, brusc:

„Tanti Florica are-un ochi de te-ntoarce pe dos! Aşaaa! Intră Luminiţa-n casă, vrea să se ducă repede-n camera ei, tanti Florica se uită o dată la ea şi pricepe tot: «Tu, Luminiţa, mamă, aşa te-am învăţat eu, să-mi vii acasă zgâriată şi cu bluza ruptă? Aşa m-asculţi tu pe mine? Stai aici pe scaun şi spune! Aşaaa!» Se-aşază Luminiţa pe scaun şi tace. Tanti Florica stă în faţa ei, în picioare, şi-o îndeamnă. «Spune, tu, spune tot, că dacă nu, te dau pe mâna lui taică-tău, mă duc la şcoală şi la miliţie. Unde ţi-e poşeta?» strigă tanti Florica. Dumneata ce-ai fi făcut în situaţia asta? întrebă fata. Repede-repede, nu te gândi!”

„Aş fi inventat ceva!”

„Crezi că se poate inventa aşa de uşor?”

„Atunci, aş fi spus adevărul! i-o trânti el, apăsat. Dacă de la Snagov până la Bucureşti n-a fost în stare să inventeze nimic, măcar să-i fi spus maică-si tot, de la început. Era mai simplu şi mai comod.”

„Era mai simplu dacă acolo nu se-ntâmpla nimic.”

„Dacă, dacă, dacă nu ne-am fi dus la Snagov ar fi fost şi mai, şi mai simplu, iar dacă nu ne-am fi născut…”

„De ce nu i-ai luat apărarea?”

„Încasasem nişte pumni la plex şi zăceam leşinat.”

„Nu ştii să te baţi?”

„Teoretic… da. Crezi că-i de ajuns?”

„Teoretic… ştiu şi eu! Aşaaa! A doua zi dimineaţa vine miliţianul: «Aici locuieşte Luminiţa Ionescu, şaisprezece ani, elevă?”… Ce ruşine şi ce plâns pe tanti Florica când vede poşeta şi buletinul şi mănuşile Luminiţei! Chiar, se nedumeri fata, ce nevoie avea Luminiţa de mănuşi albe într-o excursie la Snagov? S-a cam fandosit în ultima vreme… Aşaaa! Pân-aici i-a fost Luminiţei, faţă de miliţian a trebuit să spună tot, cum aţi plecat din Bucureşti, cu ce maşină…”

„ A spus şi de maşină?”

„ Da, sigur, dac-a întrebat-o? Că-i o poveste şi cu maşina, şi de-aici l-a prins pe tatăl lui Mândiţă, care folosea maşina de doi ani numai pentru familie, cu maşina asta îşi făcea aprovizionarea cu vin şi cu făină din provincie şi îşi ducea familia la munte şi la mare… Aşaaa! Pe Mândiţă o să-l bage la şcoala de corecţie. Merită!” hotărî fata.

„Eşti convinsă?”

„Dacă avea optsprezece ani îl băga la închisoare.”

„Eu te-ntreb dacă eşti convinsă.”

„Detest huliganii.”

„Te-a atacat vreunul?”

„Îi detest din principiu. Pe dumneata o să te ierte.”

„Asta de unde-ai mai scos-o?”

„Erai în stare de inconştienţă, aşa a declarat Luminiţa… că atunci… erai în stare de inconştienţă, n-ai niciun amestec. E-adevărat că eşti fricos?”

„Da, da! bravă el, sunt foarte fricos! şi scoase din buzunar baticul multicolor, mărgelele şi colonia. M-am gândit să-ţi fac un modest cadou… Ei, hai, nu mai fă nazuri! o îmboldi el, cu satisfacţia celui care ştie să jignească până la lacrimi. Meriţi, mi-ai dat informaţii preţioase”.

Aştepta ca fata să-i dea două palme, cum ar fi meritat, ori să-i strige în faţă că-i un monstru; ea îl privi puţin cu milă, ca pe-un schilod, apoi ridică din umeri şi se îndreptă încet spre ieşirea din parc. „Nimic de zis, se gândi el, te pricepi să dispreţuieşti! Şi mi-ai servit o lecţie binemeritată… Şi m-ai lăsat aici prostit… Şi vrei să mă convingi că nu-ţi mai pasă de mine, un biet schilod, oase moi, răutatea mea nu te-atinge, m-ai uitat. Dar eu ştiu prea bine, ştiu că o să plângi mult, şi-o să blestemi clipa când m-ai cunoscut, şi eu aş plânge”. Izbi sticla de colonie de pământ. Aruncă baticul şi mărgelele într-un coş de hârtie. Şi-o luă şi el spre ieşirea din parc. Simţindu-l pe urmele ei, fata grăbi pasul. O ajunse abia în staţia de autobuz. Avea ochii înlăcrimaţi.

„Să te ascult? se răzvrăti ea. Oare nu-mi ceri prea mult?!

„Sunt prea vanitos, spuse el, mult prea vanitos, ca să nu te silesc să m-asculţi… Am ajuns să fiu obsedat de multele prostii şi gafe pe care le comit aproape în fiecare zi de-o vreme încoace. Când mă scol dimineaţa, mă întreb cu groază: «Azi, azi pe cine-o să mai jignesc?» Am jignit-o chiar şi pe cea mai bună prietenă, Mihaela, n-ai de unde s-o ştii, şi-mi pare teribil de rău, şi-o caut… Sunt prea vanitos, ca să nu-ţi cer iertare din toată inima, îţi dai seama ce înseamnă să ceri cuiva iertare din toată inima? Aş vrea să uiţi, m-am purtat oribil. Şi să fim prieteni. Ştiu să mă port şi altfel…”

„De ce nu vrei să te vezi cu Luminiţa?”

„M-aş simţi îngrozitor, nici nu pot să-ţi explic, am gândit urât despre ea, si încă mai gândesc, vrând-nevrând ea mi-a dat nişte bătăi de cap, mă aflu într-o mare încurcătură, şi, oricât aş ţine la ea, gândesc urât… Profesorul meu de geografie, n-ai de unde să-l ştii, mi-a mărturisit că pe când avea şaisprezece ani…”

„Vai – şi fata îşi dus palmele la ochi – eşti atât de serios şi te uiţi la mine atât de crunt, de mă sperii, doar nu ţi-am făcut niciun rău… Luminiţa mi-a spus că tocmai asta-i place la tine, că eşti foarte serios şi vrei s-ajungi cineva…”

„Nu mai vreau nimic.”

„Hai să mergem la ştrand, şi fata îl apucă de mână, să faci o baie şi să stai întins pe nisip, şi să mai râzi. Şi tu, eu toată ziua râd şi vorbesc, râd şi vorbesc, de ce nu vrei să vii!? Poate-o întâlnim şi pe Luminiţa…

şi-i explici… şi vă-mpăcaţi.”

„Altă dată,” spuse el.

„Eşti, într-adevăr, un om ciudat, ori te prefaci?”

„Nu ştiu, şi, de altfel, nu mai are nicio importanţă.”

„Hai, hai că te prefaci, altfel…”

„Altfel?”

„La revedere”, spuse fata, şi se grăbi să urce în autobuz.

Dacă, tam-nisam, i-ar povesti bătrânului cum s-a purtat el cu prietena Luminiţei? „Ascultă şi dumneata, să-ţi dai seama de ce-i în stare tineretul de azi! Eu… eu nu sunt tineretul de azi! Părinţii mei nu m-au vrut, nici nu exist. Oase moi, le-am încurcat toate socotelile. Ştiu să jignesc, dar ce folos, dacă pe urmă-mi pare rău şi-mi vine să mă dau cu capul de pereţi?! Prea scump plătesc fiecare jignire, cu greaţă şi dureri de cap şi nopţi de coşmar. Cu ce drept i-am aruncat profesorului de latină că tot ce-a lucrat în treizeci de ani nu face cât o ceapă degerată? Am învăţat, de mic, să spun: «Nu face doi bani, nu face nici cât o ceapă degerată». Altfel, sunt bine, sănătos, îmi petrec vremea alături de pensionari. Jignesc cu destulă precizie, păcat doar că-mi dau lacrimile, sunt începător, îmi lipseşte experienţa. Ştiu pe de rost tabla înmulţirii şi mi se prevede un viitor strălucit. Degeaba, nea Cristache, nu te pricepi! Asta nu se cheamă simplă criză de adolescent! A fi in stare de ceva sau nu, aşa se cheamă. Aş vrea să car în spate saci cu ciment. Să pot spune seara: «Azi am cărat treizeci de saci, sunt frânt» "…

Din drumul spre casă se abătu pe la expoziţia profesorilor pictori. „Domnule profesor, v-aş minţi dacă v-aş spune că lucrările dumneavoastră au vreo valoare artistică. Indiscutabil, însă, ele au o valoare umană, şi asta mă interesează în cel mai înalt grad, tocmai de aceea m-am întors, ca un ucigaş, la locul crimei. Vreau să mai privesc o dată fiecare tablou în parte şi să-i ascult povestea”. În sala de expoziţie nu se aflau decât trei vizitatori şi o femeie de serviciu, care aduna pe un făraş nişte flori ofilite. Din expoziţia asta lipseau 24 de tablouri; lipsea şi scăunelul, lipsea si bătrânul care stătuse pe scăunel, cu spatele la tablouri şi cu cartea în mână, aşteptând vizitatorii. Ca să umple golul rămas, cineva fixa e pe perete cartoane colorate. Smerit, el se apropie de femeia de serviciu:

„Ştiţi ceva de domnul profesor care avea tablourile aici?”

„S-a dus… A luat tablourile si s-a dus.”

„Când?”

„Alaltăieri seară le-a dat jos, le-a legat cu sfoară şi s-a dus cu ele-n spate’”.

Şi-l închipui pe bătrânul profesor îndoit sub greutatea celor 24 do tablouri. Noroc că aici, aproape, era o staţie de tramvai.

13

În dimineaţa aceea, şase căsuţe de pe strada lui aveau să fie demolate, rase, iar în locul lor urma să se ridice, până-n toamnă, un bloc cu treisprezece etaje pentru vreo cinci sute de locatari. Ar fi putut să intre în blocul acesta toţi oamenii de pe stradă, ba încă ar mai fi rămas câteva apartamente şi pentru alţii de pe alte străzi. Foştii locatari, în majoritate bătrâni, stabiliţi de trei, patru zile într-un alt cartier de la marginea Bucureştiului, veniseră să asiste la un spectacol pentru ei din cale-afară de trist; aici îşi trăiseră aproape întreaga viaţă. Căsuţele nu mai aveau nici geamuri, nici uşi, nici burlane tot ce mai putea fi folosit, fusese desprins, demontat cu grijă si dus în altă parte. Prin grădiniţele de flori din faţa caselor treceau oameni grăbiţi, cu bocanci grei în picioare, florile se făceau una cu pământul. Câţiva lucrători se urcară pe acoperişuri, bârnele roase de carii şi de fum trosniră îngrozitor, acoperişurile se prăbuşiră unul după altul. Trei buldozere pătrunseseră în curţi. Băieţi veseli, suflecaţi, arşi de soare, aşteptau un semn… Veniră şi camioanele pentru moloz şi zeci de lucrători cu lopeţi şi târnăcoape. „Am uitat în casă o maşină de tocat carne", îşi aminti o bătrână. Şi ceru voie lucrătorilor să-şi caute maşina, dar lucrătorii râseră de ea. Cum o să-i dea voie? S-a trezit prea târziu, acum s-ar putea să-i cadă ceva în cap; şi nu merită pentru o maşină de tocat carne, lasă, c-o să-şi cumpere dânsa una nouă… Aproape toţi foştii locatari îşi aminteau că au uitat câte ceva, sau ziceau numai aşa, doar-doar li s-o da voie să-şi mai vadă căsuţele. Nu mai era nimic de văzut, decât pereţii coşcoviţi, crăpaţi, căsuţele astea din lemn şi piatră trecuseră suta de ani.

El sta pe trotuarul de vizavi, rezemat de gard, şi-i urmărea, zâmbind, pe foştii locatari cum îşi iau rămas bun de la căsuţe, cu lacrimi în ochi, şi nu putea să priceapă de ce s-or fi amărând atât, doar le-a dat statul camere noi în bloc, luminoase, confortabile, cu apă caldă, de ce atâta văicăreală? Venise şi el să asiste la spectacol, dar lui îi plăcea teribil; într-o zi o să fie demolată şi casa lor; şi tot aşa o să asiste şi-o să zâmbească, îngăduitor, văzându-i pe bătrânii lui cum îşi iau rămas bun. Când cele trei buldozere izbiră în pereţii coşcoviţi, el scoase un chiot de bucurie. Imediat se apropiară câţiva de el, intrigaţi:

„Să strigi aşa când ţi-o dărâma casa ta…"

„Al cui eşti, mă, şi ce cauţi aici?"

„Al lui Mihăescu," lămuri mătuşa Mihaelei.

„Aha!"

Oamenii se depărtară, tăcuţi; el rămase tot acolo, şi-i venea mereu

să chiuie. Cunoştea, de la Mihaela, planul noului bloc, avea să fie ceva modern, cu magazine alimentare la parter, cu frizerie şi librărie, şi un bar de zi, barul de zi îl încânta în mod deosebit. Acum nu se mai auzea decât un huruit puternic, căsuţele se culcau pe-o parte şi pe alta, lucrătorii se apucaseră să încarce molozul în camioane, oamenii se mai risipiră, îngânduraţi.

Un strigăt îngrozitor, ceva neomenesc, îi făcu pe toţi să se-ntoarcă în grabă. Buldozerele se opriră şi oamenii de pe stradă se adunară într-un loc, în dreptul unui perete gros şi înalt, care despărţea două căsuţe. În peretele acela era îngropat un om cu pălărie pe cap şi cu manta de cauciuc pe umeri. Câteva minute nimeni nu mai îndrăzni să mai spună nimic; bătrânele îşi făceau cruce şi se uitau la cer, lucrătorii ridicau din umeri. Apoi, din prostie, un lucrător se urcă pe zid şi trase puţin de pălăria mortului, pălăria se rupse, el rămase cu o jumătate de pălărie în mână: era putredă toată. Omul se strâmbă cumplit, îi veni greaţă şi începu să vomite. Şeful şantierului se duse să telefoneze la miliţie, ceilalţi se prinseră la discuţie, urmând să dezlege misterul când a fost îngropat omul acela şi de ce, şi cine a locuit acolo în ultimii douăzeci, treizeci de ani? Se amestecă şi el în discuţie, ba chiar se înverşuna, dându-şi cu părerea că ar fi vorba de un amant prins de soţ şi îngropat acolo în miez de noapte, drept învăţătură de minte… Izbucniră toţi în râs şi se uitară la el de sus:

„Câţi ani ai, măi?"

„Şi de unde ştii tu de amanţi?"

„Ştie, ştie, că-i al lui Mihăescu," informă mătuşa Mihaelei.

„Dumneata… vezi-ţi de treabă!" o repezi el.

„Ei, băiatule, nu ţi-e ruşine?"

Plecă ochii şi se depărta, mâhnit. „Ar trebui să-i conving, bineînţeles dacă aş avea puterea necesară, să-i conving pe bătrâni să ne mutăm de pe strada asta, ce contează că avem un apartament bun, când toţi ne ştiu, şi ne vorbesc în fel şi chip; mi-e greu să mai ies pe stradă, în urma mea aud mereu şoapte, de ce să port şoaptele astea după mine ca pe nişte scaieţi care împung şi otrăvesc? Taică-meu n-o să vrea, el pretinde că prea puţin îl interesează ce trăncănesc oamenii, şi mai ales că nu toţi trăncănesc, numai cei neciopliţi la minte şi care au şi ei o mie de păcate, se leagă de păcatele altora, şi trag de ele şi le-ntind ca să-şi dea iluzia că sunt mai mari şi mai neruşinate decât ale lor…"

Se uită la ceas, îi făcea plăcere să-şi consulte ceasul aurit, era timpul să se ducă la Institut, unde-l aştepta asistentul profesorului Pamfil, şi se îndreptă spre staţia de troleibuz. Poate că la ora asta îl caută de la miliţie, ar fi timpul, dar nu se teme, şi din pricina asta nici nu i-a mai spus maică-si nimic. Maică-sa ar fi în stare să intervină, ori să se ducă la miliţie fără ştirea bătrânului şi să-ncerce să-l scoată pe el

basma curată, dragul mamei! Ce pacoste pe capul bătrânului! Când o să afle, o să-şi dea cu pumnii-n cap, şi-o să strige, şi-o să spargă ceva din casă. Până când o să obosească, atunci o să-şi dea seama că asta-i situaţia, asta-i realitatea, şi-o să caute o soluţie de ieşire din impas. „Mihaela n-a mai dat niciun semn de viaţă, s-o fi întors aseară târziu, ori încă nu s-a întors, are un băiat de vârsta ei, ori chiar mai mare, cu care se plimbă, se duce la spectacole, poate şi prin parcuri. Iar într-o zi o să-mi dea de veste că se mărită". În troleibuz era o înghesuială nemaipomenită, mai ales puştime care se ducea spre străzile din centru, ori spre Cişmigiu. Cât putu, îşi feri pantofii şi costumul, şi aruncă puştimii priviri mustrătoare. „Măndiţă intră ucenic, în trei ani iese mecanic-auto, are pasiunea maşinilor, o să fie bun mecanic, şi e nevoie de mecanici buni, ar fi stupid să-l trimită la corecţie pentru o prostie, o izbucnire, o…" Ar fi vrut să-l apere, să-i convingă pe cei de la miliţie că o asemenea faptă nu merită o pedeapsă chiar atât de grea. „Măndiţă are şaptesprezece ani, a rămas de două ori repetent, peste un an ar avea voie să se-nsoare, decât să intre la corecţie, mai bine s-o ia pe Luminiţa de nevastă, iar dacă nu s-ar împăca, peste doi-trei ani să divorţeze, doar divorţează atâţia, aproape câţi se-nsoară…"

Asistentul profesorului Pamfil îl invită într-un birou şi-l servi cu o cafea. Era un bărbat cu puţin trecut de treizeci de ani, cam firav şi cam stângaci. Şi deodată, lui îi trecu prin minte: „Aşa o să arăt şi eu la treizeci, cam firav, cam stângaci, cu ochelari, cu ceşcuţa de cafea în faţă, cu ibricul de cafea alături, cu scrumiera plină de mucuri. Poate că ar fi bine să arăt aşa, matematica te ţine legat de scaun zile şi nopţi, n-ai când să faci muşchi"… Cât timp băură cafeaua, îşi luă inima-n dinţi şi cu lux de amănunte îi povesti asistentului întâmplarea cu scheletul de pe strada lui.

„Ştiam povestea," zâmbi asistentul.

„De unde?" se miră el.

„Nu mai ţin minte cine mi-a spus-o…"

„Dar l-au descoperit abia acum o jumătate de oră."

„Ei, nu, asta a fost acum un an şi ceva."

„Vă rog să mă credeţi, eram de faţă."

„Da?! se nedumeri asistentul. Eu o ştiam de anul trecut, un schelet cu pălărie şi cu pelerină de ploaie…"

„Exact, pelerină de cauciuc…"

„O poveste cu bani, cu nişte hoţi…"

„Credeţi că am visat eu? Vă repet, acum o jumătate de oră eram de faţă… Cum se poate? Au existat două cazuri identice, amândouă scheletele aveau pălării şi pelerine de ploaie?…"

„De unde să ştiu?" făcu asistentul.

„E aproape de necrezut, asta mă face să mă-ndoiesc…"

„Să trecem la ale noastre! Dacă eşti de acord, de azi înainte o să ai acces aici, şi-ţi stăm la dispoziţie, cu condiţia să lucrezi, nu, nu pentru noi, pentru dumneata, să depăşeşti nivelul şcolii, chiar să colaborezi la revista de matematică.”

„De acord,” anunţă el, bucuros.

„Tot aşa am început şi eu, îşi aminti asistentul, aveam paisprezece ani, poate prea devreme, ar fi trebuit să mai joc puţin fotbal pe maidan, îmi plăcea grozav, şi totuşi, nu-mi pare rău… Poftim hârtie şi creion şi încearcă să rezolvi primele două probleme de aici, îi arătă o pagină de revistă, fără să mă-ntrebi nimic şi fără să te-apuce disperarea. Dacă n-o să reuşeşti azi, o să mai încerci şi mâine, până când…”

„Pot să rezolv pe loc.”

„Da?! Cu-atât mai bine, mai ales că problemele astea nu depăşesc pregătirea dumitale, e nevoie de puţină agerime”.

După două ceasuri se recunoscu învins, dar nu cu jenă, nici plecând fruntea, ci cu sentimentul omului care a luptat eroic, iar dacă n-a reuşit azi, o să reuşească mâine cu siguranţă. (De altfel, asistentul Panaitescu se declară mulţumit de strădaniile lui.) Abia acum, când se poticnea, i se părea că face o treabă serioasă, acum ori niciodată trebuie să-şi încerce puterile. Era mai ambiţionat decât după o victorie şi mereu pocnea din degete: „E ceva, e ceva care îmi scapă!”… Îl anunţă pe asistent că mâine dimineaţă, la ora nouă, va veni cu problemele rezolvate chiar de-ar fi să stea toată noaptea… Asistentul zâmbi, îngăduitor; ce înseamnă o noapte albă pentru un viitor matematician?! Nimic, absolut nimic. Câţiva colaboratori ai Institutului, pe care-i cunoscu datorită bunăvoinţei lui Panaitescu, simţindu-l atât de sârguincios, îl numiră „Micul practicant cu mari perspective”. Aici era locul lui, se gândi. Poate că are dreptate bătrânul, repetându-i, ca o placă veche, aceeaşi-aceeaşi, că el s-a născut pentru studiu şi n-o să-şi găsească liniştea şi mulţumirea într-alt loc decât la masa de lucru. Plimbările la Snagov, stilourile ascunse şi vândute cu preţ de nimic, diversele încurcături, poate chiar şi Mihaela, toate acestea nu erau decât peripeţii lăturalnice, imitaţii cu totul nereuşite după peripeţiile altora…

Plecă de la Institut ca un adevărat colaborator, grav şi preocupat; la douăsprezece fix trebuia să fie la ceas, la Bălcescu, unde îl aşteptau maică-sa şi taică-său, urmând să-i dezvăluie surpriza. Nu mai avea chef de surprize, cine ştie ce i-o mai fi trecut bătrânului prin minte; se ducea la întâlnire doar din obligaţie, gătit cum i se ceruse. Bătrânul se învoise de la uzină anume pentru surpriza asta, ce putea fi? Bătrânul îmbrăcase cel mai bun costum, se bărbierise la sânge şi se frizase, şi contrar obiceiului purta cravată ziua în amiaza mare. (Îşi punea cravata rar de tot, şi numai seara când se duceau în vizită la persoanei

simandicoase. „Am gâtul prea scurt şi prea gros, informa, el, şi cravata mă incomodează teribil, altfel aș purta-o zi de zi, ştiu că dă un alt aspect…) Maică-sa (de unde mai scosese o rochie nouă?) era mai tânără şi mai înfloritoare ca oricând, şi numai zâmbet.

„Ţi-ar trebui şi ție o cravată," spuse taică-său.

„Nu m-am gândit," se scuză maică-sa.

„E cald," obiectă el.

„O jumătate de oră poţi s-o porţi."

„Mă duc să-i cumpăr una, se oferi maică-sa".

Îi cumpără o cravată albastră cu dungi albe. Acum era bun de pus în ramă: slab şi scorţos, strâns bine de gât, nici nu îndrăznea să mai clipească. Bătrânii se ţineau de braţ. El mergea ţeapăn, alături de maică-sa, întrebându-se dacă o mai fi mult de mers, îi venea să leşine. După vreo zece minute ajunseră la o agenţie Loto-Pronosport, în faţa căreia staţionau câteva autoturisme, în majoritate Fiaturi.

„Să trăiţi şi s-aveţi parte de ea!" strigă un funcţionar.

„Mulţumesc, spuse bătrânul, să trăiţi şi dumneavoastră."

„Tată, ai câştigat la Loto?"

„Maică-ta a câştigat."

„Împreună, lămuri maică-sa, pe C.E.C.-ul meu."

„Vă rugăm să poftiţi la maşină!"

Primind cheile, bătrânul deschise protiera unui Fiat 1800 şi repede se aşează la volan, dar fotograful şi funcţionarii Agenţiei erau de părere să stea în faţa maşinii, împreună cu familia. „Bine şi-aşa", acceptă bătrânul, în timp ce-şi potrivea cravata. Până când îşi găsiră o poziţie favorabilă ca să iasă mai bine în fotografie şi ei şi maşina trecu aproape un sfert de ceas. „Sfânta familie, se gândi el, a făcut rost de maşină, acum începe viaţa". Bătrânul obţinu şi o fotografie la volan. Apoi îşi scoase haina, cravata şi se apucă să controleze maşina de la cauciucuri la motor, încet, cu pricepere şi cu răbdare. Cum nu descoperi niciun defect, îşi pofti soţia şi băiatul să ia loc, soţia pe bancheta din faţă, lângă el, copilul pe bancheta din spate, lângă haina şi cravata lui. „Doamne ajută! spuse bătrânul, răsucind cheia de contact, facem o scurtă plimbare la şosea". Porniră în aplauzele zecilor de curioşi adunaţi în faţa Agenţiei. Până ieşiră pe bulevard, bătrânul se arătă ceva mai prudent, nedepăşind 60—70 pe oră. Pe bulevardul Magheru trecu de sută. Acum, la volan, era de nerecunoscut, nu-i păsa de pietoni, de celelalte maşini, de miliţieni, de nimeni şi de nimic; zâmbea şi-i venea să chiuie. Conducea cu o precizie şi o siguranţă de speriat. Şi tot timpul vorbea, lăudând maşina:

„Câţi pot să-şi permită o maşina ca asta?"

„Bălăuţii s-au înscris la un Fiat 600."

„Jucărie, în loc să te ducă ea, o duci tu…"

„Mai încet," se rugă soţia.

„Dragă, să nu mă plictiseşti cu sfaturile”.

Cam speriat, el se ţinea cu amândouă mâinile de bancheta din faţă. „Sfânta familie” a câştigat lozul cel mare. Nu reuşea să comenteze evenimentul nici măcar în gând. De trei zile păstrau bătrânii taina asta. Nimeni de pe strada lor nu ştie. Doar peste vreo oră, două o să afle toţi. O să afle şi mătuşa Mihaelei şi-o s-o apuce damblaua, zgripţuroaica. Pe urmă, şi pe urmă?! Dacă maşina asta ar fi a lui, ar face-o cadou Mihaelei. O frână bruscă îl aruncă în spatele maică-si, maică-sa ţipă, taică-său izbucni în râs: „Măi copii, trebuie să vă-nvăţaţi cu maşina"… De când avea taică-său carnet de şofer? Cândva, în orice caz, înainte de a se naşte el, condusese şi încă mult şi bine. În tinereţe. Acum iar se credea tânăr. Maşină ca asta n-are nici profesorul Pamfil. „O să-l rog pe bătrân să mă ducă la miliţie cu maşina când m-or chema. Şi să m-aştepte… dacă n-o fi prea mult de aşteptat". Trecură de aeroportul Băneasa cu 120 pe oră, şoseaua era aproape liberă. Când să cotească din şosea spre Parcul Privighetorilor, îi ajunse un fluierat strident. De după un camion care staţiona se ivi un miliţian politicos, cu carnetul de amenzi în mână. El salută reglementar şi ceru actele. Bătrânul scoase buletinul, carnetul de şofer şi încă nişte hârtii de la Agenţia Loto-Pronosport.

„Aveţi dreptate, se grăbi el, virasem cu şaizeci pe oră.”

„Cu 80, aprecie,” sigur, miliţianul.

„Pentru un viraj chiar şi şaizeci e mult…”

„Dacă e mult, de ce nu respectaţi regulamentul?…”

„Asta-i prima oară, vă rog să mă iertaţi…”

De-atâtea ori îi dădu dreptate miliţianului, şi de-atâtea ori îşi ceru iertare, până scăpă de amendă. Mulţumind, porni încet şi merse cu treizeci pe oră, până când miliţianul dispăru după colţ. Brusc, se dezlănţui, acul de kilometraj urcă iar până la 120. „Nu trebuie să vă speriaţi, maşina asta are stabilitate şi-o frână grozavă, lămuri bătrânul. Prânzim aici?!” După ce parcă, iar începu să controleze totul, de la cauciucuri, la motor. Asta dură aproape jumătate de oră. Apoi intrară în grădina restaurantului prea mulţumiţi, prea bine dispuşi, ca să nu atragă atenţia tuturor. Bătrânul avea chef să danseze, păcat că nu era orchestră aici si la prânz. Iar el, tam-nisam, îşi aminti de nefericitul de nea Cristache. „A făcut şi două luni de închisoare, a rămas şi fără femeie”… Oamenii de pe strada lor, care prea se-amestecau în toate, erau de părere că nea Cristache fusese închis pe de pomană. După două luni se constatase că nu-i vinovat. Singurul care i-ar fi putut veni în ajutor, cu dovezi, era bătrânul. Dar cum era să-i vie în ajutor, când nea Cristache… „Ce-ar fi, se gândi el, amuzat, să pomenesc acum de nea Cristache? Ori să închin cu halba de bere pentru nea Cristache”.

„Să fim sănătoşi,” spuse taică-său.

„Când ne-o fi mai rău, aşa să ne fie…” ură maică-sa.

„Tu de ce eşti aşa scorţos?!”

„Încă nu mi-am revenit,” mărturisi el.

„Din ce să-ţi revii, măi?” râse taică-său.

„Încă nu cred că avem maşină.”

„Muşcă-ţi limba! Cum să nu crezi, măi? Uite cheile, uite actele, de ce numai alţii să aibă? Aşa ne-am învăţat, şi prost, cum nu se poate mai prost ne-am învăţat, să ne holbăm la ce au alţii, iar noi să n-avem nimic. Ba să-ţi intre-n cap: avem maşină, uite-o colo, ne-aşteaptă, de-aici mergem acasă, iar după-amiază dăm o fugă până la Sinaia.

„Păi avem timp?!” vru să ştie maică-sa.

„Într-un ceas şi trei sferturi suntem la Sinaia. Dacă n-ar fi în rodaj, nu mi-ar trebui mai mult de un ceas şi-un sfert. În două săptămâni o rodez şi plecăm în Moldova, pe la mănăstiri, să-nveţi istorie, măi! Cum a fost la Institut?”

„Mi-au dat de lucru ceva foarte greu.”

„Înseamnă că sunt oameni serioşi”, aprecie bătrânul.

Pe la trei şi-un sfert, tocmai când se-ntorceau oamenii de la lucru, intrară cu maşina pe strada lor. Cu o sută pe oră. În faţa casei lor aştepta un ofiţer de miliţie tânăr si cam stânjenit. Când bătrânul coborî din maşină, atrăgând asupra-i zeci de priviri mirate, ofiţerul duse palma la chipiu:

„Dumneavoastră sunteţi Vasile Mihăescu?”

„Eu… Am oprit reglementar.”

„Nu vă reproşez nimic. Altceva doream…”

„Am actele aici, de la Loto…”

„V-aş propune să discutăm înăuntru”.

Bătrânul se uită la nevastă şi la copil, întrebându-i din priviri: „Aţi făcut voi ceva, ştiţi voi ceva?”... El se uită în altă parte; de-ar fi Mihaela pe stradă, s-o vadă acum, poate pentru ultima oară… Prezenţa ofiţerului de miliţie îl tulbura mai mult decât bănuise, acum se credea fără nicio scăpare şi se gândi să fugă. Maică-sa îl apucă de mână: „Tu n-ai niciun amestec!” îi şopti ca cu lacrimi in ochi. Şi-n mintea ei totul, tot ce câştigaseră în ultimele zile, o maşină şi puţină bună-nţelegere, totul se năruise.

Urcând scările, bătrânul întreba mereu: „Oare ce-am făcut, domnule?" Tăcerea tânărului ofiţer îl scotea din sărite. Poate că era ceva în legătură cu Cristache? Când intrară în apartament, ofiţerul scoase un mandat de aducere pentru Vasile Mihăescu şi Grigore Mihăescu, precizând că e vorba numai de Grigore, dar, întrucât împricinatul este minor, tatăl trebuie să-l însoţească. Să nu se sperie, e un mandat de aducere, nu de arestare. Cineva a depus o plângere şi chestiunea se cere lămurită.

„Vreau să ştiu ce învinuire i se aduce fiului meu,” strigă tatăl.

„Destul de rău că nu v-a spus dânsul.”

„În casa asta nimeni nu-mi spune nimic. Du-te dumneata, e fiul dumitale! îi strigă soţiei, nu mă amestecaţi în poveştile voastre, nu mă duc niciunde, eu sunt maistru la o uzină şi colaborator la un Institut, plec dimineaţa şi mă-ntorc seara, şi de-o vreme încoace nu mai ştiu ce se petrece în casa mea!”

Bătrânul intră în dormitor şi încuie uşa. El se agăţă de braţul maică-si. Maică-sa plângea. Destul de jenat, ofiţerul de miliţie spuse că sunt aşteptaţi la secţie, ar fi timpul să plece. Maică-sa avu o rugăminte: să iasă ofiţerul şi să meargă singur la secţie, că vin şi ei, n-ar vrea să-i vadă oamenii de pe stradă însoţiţi, ca nişte hoţi de buzunare…

Ofiţerul zise că are încredere și ieşi. Maică-sa bătu uşor în uşa dormitorului:

„Vasile, deschide puţin!”

„Pleacă de-aici!”

„Deschide, să-ţi spun!”

„Spune cui te-o născut pe lumea asta!”

„Hai, mamă, că ne-aşteaptă”…

Dacă bătrânul se speriase atât de rău, măcar el să-şi ţină firea. O sărută pe maică-sa pe amândoi obrajii: toate trec: el n-are niciun amestec. „Mâine dimineaţă, la nouă, se gândi. O să fiu la Institut cu problemele rezolvate. Orice-ar fi, trebuie să mă gândesc la mine, să plătesc numai pentru prostiile mele. Chiar de-ar fi să mi se spună că m-am purtat ca un laş. Oare cine ar avea dreptul să-mi spună, şi pentru ce? Poate că aş fi laş apărându-l pe Mândiţă”… Maică-sa îi ceru să îmbrace nişte haine mai rele. „A, da, bătrâna se teme că o să mă reţină la miliţie, să nu murdăresc hainele noi pe-acolo”. Îmbrăcă hainele lui de toate zilele. Când coborâră, în faţa casei se adunaseră zeci de curioşi.

„E maşina dumneavoastră?”

„Da, spuse maică-sa, azi am cumpărat-o!”

14

Bătrânul, în pijama şi în papuci, pândea de la fereastră. După vreo două ceasuri, când văzu că se-întorc la braţ, închise repede fereastra şi se trânti pe pat, vrând să lase impresia că l-a prins un somn adânc. În ultimul moment, când se auzeau paşi în vestibul, se gândi că tot mai bine-ar fi să încuie uşa. Aici n-o să mai pătrundă nici soţia (în orice caz, nu asta) şi nici zgâitul. Aşteptă bătăi în uşă. Cei doi întârziau în

bucătărie. („Trebuia să-ncui totul, se gândi el, să mănânce pe banii lor şi să bea apă după sudoarea lor”). Abia după vreun sfert de oră, tocmai când îşi făcea planul să iasă din dormitor, să pună mâna pe ceva şi să-i trăsnească, soţia se apropie de uşă, călcând apăsat: „Vasile, strigă ea, de ce te-ai încuiat? Deschide, că ne-am întors amândoi, n-a fost mare lucru”. El îşi dorea să se enerveze mai tare, să-l fulgere un pic nebunia pentru a se putea răzbuna în lege. Dacă soţia s-ar obrăznici puţin, numai puţin, cum ar stinge-o ca pe-o lumânare dacă ar încerca să forţeze uşa, dar soţia îl roagă frumos să deschidă şi-i tot dă zor cu asigurările, că n-a fost nimic grav… „Ba a fost, îi răspunde el, în gând, a fost, numai că nu eşti tu în stare să-ţi dai seama. Când un copil de şaisprezece ani este chemat la miliţie, însemnează că maică-sa-i o târfă, taică-său un dobitoc, iar copilul un cretin cu coşuri, care murdăreşte cearşafurile, degeaba premii”. Ţinându-şi pantalonii pijamalei cu mâna, făcând pe-abia trezitul din somn, se duse să deschidă:

„Ce doreşti, cucoană?”

„Vasile, zău, vorbeşte şi tu ca oamenii!”

„Poftim?” făcu el, ducând o palmă la ureche.

„Nu a fost nimic serios, Grig nu-i amestecat…”

„Înţelege odată pentru totdeauna, spuse el, că afacerea asta nu mă interesează în niciun fel, nu mai sunteţi ai mei şi n-am chef să mai răspund pentru voi, nu vreau să ştiu nici cum a fost, nici cum o să fie, aici sunteţi nişte chiriaşi pân-o să vă găsesc un pod, undeva, că altceva nu meritaţi. Din clipa asta să-mi staţi amândoi în camera dumnealui, acolo să vă primiţi amanţii. Şi târfele…”

„Aşa vorbeşti tu în faţa copilului?”

„ Acuma întreb eu, nu voi, gura! În bucătărie n-aveţi voie să mai intraţi, nici în baie, iar prin hol să-mi treceţi în vârful picioarelor. Limpede?!”

„Dacă iar vrei scandal, atunci asta-i casa mea! izbucni soţia, îmbrâncindu-l, vrând să pătrundă în dormitor. Şi casa-i a mea şi a copilului, maşina-i a mea, tu du-te la Angela, că te-aşteaptă de optsprezece ani!”

„Te sting!”

„Taci, mă, că eşti bătrân şi urât, nu ţi-e ruşine? Grig, du-te de-aici, du-te pe stradă, să-i spun dumnealui cum mi-a mâncat zilele”…

Aici era iadul pe pământ. După câteva zile cu zâmbete, cu tot felul de atenţii şi duioşii, bătrânii parcă explodau de cât venin adunaseră. Iar se-auzeau bătăi în pereţi şi glasurile vecinilor, iar se adunau curioşii în faţa casei. Ieşi în stradă, nu la îndemnul maică-si, ca să nu audă vorbe urâte (o doamne, părinţii grijulii, care după ce s-au înjurat, şi s-au scuipat, şi s-au trântit, îşi aduc aminte de copii să n-audă, să nu vadă copiii, să nu-nveţe…), ci din scârbă ieşi, cu gândul să

nu se mai întoarcă niciodată aici: intră ucenic, se angajează măturător, hamal la Gara de Nord, orice, ori se înhăitează cu alţii mai în vârsta, mai pricepuţi în rele, şi-o să doarmă prin parcuri, şi-o să dea lovituri, iar când o s-ajungă la miliţie măcar o să aibă ce să recunoască; şi n-o să mai fie maică-sa de fată să plângă, să-şi smulgă părul, să se facă de râs.

N-avea să uite niciodată vizita la miliţie. Încă de la poartă maică-sa izbucnise in plâns şi se jurase că băiatul ei n-a făcut nimic rău, e premiant pe şcoală, au scris şi ziarele despre el, iar academicianul Pamfil i-a adus elogii, în timpul discuţiei cu un căpitan politicos şi binevoitor, care nu voia altceva decât să afle adevărul, maică-sa amenințase cu ziarele, cu academicianul Pamfil, apoi, obosind, isprăvindu-şi argumentele şi amenințările şi văicărelile, leşinase, încât trebuise să vie un medic s-o aducă în simţiri. Abia după ce leşinase ea şi-o scoseseră din birou, căpitanul de miliţie i se adresase lui, ca între bărbaţi, rugându-l să spună tot, fără ocolişuri şi mai ales fără teamă, cinstit, cum a fost.

Căpitanul era un bărbat cu puţin trecut de patruzeci de ani, destul de înalt și împlinit, greoi în mişcări, cam moleşit de căldură, dând, însă, de înţeles că la nevoie ar putea fi şi foarte aprig și fără milă. Acum vorbea cu un băieţandru despre care aflase şi lucruri bune de la profesorii lui, de la liceu, şi chiar de la profesorul Pamfil; era convins că până la urmă băieţandrul ăsta o să-şi vie în fire, criză de adolescent, vine şi trece; dar ceva grav, săvârşit de el, n-avea ce să-i reproşeze, doar că tăinuise întâmplarea.

Iar el, jenat de amabilitatea căpitanului, se răsucea pe scaun. „Nu sunt chiar atât de speriat, cum vă închipuiţi, şi chiar de-aş fi, aicea suntem la miliţie, eu am greşit, dumneavoastră mă anchetaţi… Da, ştiu, vârsta mă arată un zgâit de şaisprezece ani, totuşi înţeleg multe, ca un om mare, sau mi se pare mie că înţeleg, e şi asta ceva… Când aveaţi vârsta mea, continua să i se adreseze căpitanului în gând, nu vi se părea tot aşa că înţelegeţi tot, poate chiar mai bine, mai exact decât cei mari? Maică-mea… vă rog s-o iertaţi, are şi ea necazurile ei, nu insist, maică-mea nu mai înţelege nimic… Ar fi timpul să vă hotărâţi, să-mi puneţi întrebări, ca să vă spun tot. Dacă nu vă spun eu, o să aflaţi de la alţii. Aveţi dreptate, nimic nu poate fi ascuns. Nici măcar un stilou, pe care vrei să-l vinzi a doua zi. Am impresia că taică-meu ştie de stilou"…

Pe urmă, după ce i se puseră întrebările, răspunse decent, precis, repetând mereu că s-a purtat ca un laş. Dacă ar fi fost ceva mai în putere, cu un pumn mai greu, l-ar fi oprit pe Mândiţă, asta trebuia să facă el, să-l oprească, ori cu forţa, cu un pumn la plex, ori cu vorba, cui nu i se-ntâmplă să aibă momente de rătăcire? Mândiţa trecuse atunci printr-un asemenea moment, şi-i păcat de el să piardă vremea

pe la şcoala de corecţie în loc să înveţe o meserie. Mândiţă, nebunul de azi, dezlănţuitul, o să fie, într-o bună zi, un excelent mecanic, de ce să-l abatem din drum pentru o fetişcană care nici nu ştie pe ce lume trăieşte? Mâine-poimâine fata asta o să se-nhăiteze cu alţii, de plăcere, şi-o să le povestească ălora cum a trimis un coate-goale, un tuns-chilug la şcoala de corecţie.

Îl apărase pe Mândiţă cu înverşunare, aproape că era gata să ia toată vina asupra lui. Poate din pricina asta căpitanul de miliţie îl întrebase, şi insistase cu întrebarea dacă nu cumva se teme de Mândiţă; dacă se teme, dacă a fost ameninţat, s-o spună deschis, până când nu e prea târziu. Iar el se jurase, înverşunat, că Mândiţă e un băiat bun şi inimos, care nu ameninţă pe nimeni, e chiar de mirare că atunci, la Snagov, s-a purtat atât de îngrozitor.

În drum spre casă îl zărise pe Mândiţă în faţa unui chioşc cu răcoritoare: golea o sticlă de suc, alergând cu privirile în toate părţile. Cât ţine vara, Mândiţă trăieşte mai mult cu suc, câte cincisprezece sticle de suc pe zi. O să-i fie greu la casa de corecţie, acolo nu se dă suc.

Până acasă, maică-sa îl întrebase de-o sută de ori dacă totul e în ordine; dacă a simţit primejdie în glasul căpitanului; dacă i s-a dat de înţeles, cumva, că o să fie chemat din nou şi pentru ce anume? — să depună mărturie sau să mai dea explicaţii! Ori… „Ar fi groaznic, m-aş omorî, şi-aşa o să plătesc prostiile tale cu vârf şi-ndesat!" O ţinea pe maică-sa de braţ şi-o îmbuna şi-i dădea toate asigurările, de teamă să nu leşine iar pe stradă. Abia când intrară pe strada lor, maică-sa mai prinse culoare în obraji şi-ncercă un zâmbet de femeie mulţumită de odraslă, şi de cum îi merg toate, de-a mai mare dragul. Cu eforturi, izbutise să-şi menţină zâmbetul până acasă. Până când intrase în vestibul: atunci îşi făcuse repede cruce, doamne, fă să ne vină un gând ca lumea! Apoi tot ea îi strigase să plece de-acasă: „Du-te, du-te"! Să nu vadă, să n-audă."

La capătul străzii era o tarabă cu pepeni galbeni. Vânzătorul, prea puţin solicitat la ora aceasta şi bătut în cap de soare, adormise pc un scăunel în dosul tarabei, cu o greutate de cântar în mână. Cum îi era foame, şi-ar fi vrut să mănânce un pepene, dădu târcoale tarabei, tuşi, bătu din picior, până când vânzătorul, crezând, poate, că l-au călcat hoţii, sări ca ars, vrând să arunce cu greutatea de cântar. Atunci el se apropie cu banii în mână, cerând un pepene mai arătos şi mai copt. Amabil şi mulţumit că are un cumpărător, vânzătorul tot alese până când nimeri un pepene pe cinste, pe care îl tăie în felii cu un cuţit de măcelar. El se aşeză jos, pe bordura trotuarului, şi înfulecă feliile una după alta, cu o grabă de om hăituit. Mai ceru un pepene şi tot aşa îl mâncă repede şi privind în toate părţile. O dată i se păru că-l zăreşte pe Mândiţă în dosul unei maşini care staţiona la vreo douăzeci de

metri. Mândiţă dă târcoale, o fi vrând să se răzbune, degeaba s-ar jura el, cu mâna pe inimă, că acolo, la miliţie, cât i-a stat în puteri i-a luat apărarea. Să se-ntoarcă acasă îi era silă, ajunge, toate au o limită, acasă-i numai otravă, a pătruns otrava în pereţi, în mobile, în haine, nu poţi să respiri decât otravă; iar să se depărteze de tarabă îi era teamă, aici are pe cineva care, la nevoie, o să-i vină în ajutor, îl are pe vânzătorul ăsta cumsecade şi roşcovan, care se tot luptă cu somnul. Ar fi vrut să fie la ştrand cu alţii, cu mulţi băieţi de vârstă lui, slabi, zgâiţi şi gălăgioşi, abia scăpaţi de şcoală, bălăcindu-se în voie în apă fără nicio grijă, fără nicio umbră de mâhnire pe faţă, senini şi gălăgioşi şi bătăioşi, cum le stă bine băieţilor de şaisprezece ani… Peste câteva zile o să-l trimită şcoala într-o tabără, undeva, la munte ori la mare. De-ar putea să uite; să plece la drum ca un nou-născut, să se piardă în veselia şi-n gălăgia celorlalţi, să joace fotbal, să povestească vrute şi nevrute, numai întâmplări hazlii, să doarmă fără vise."

„Ce faci, Mihăescule, pe-aici?"

„Nimic, tovarăşe profesor, nimic!" spuse el speriat, ca şi când ar fi fost bănuit de ceva rău.

Se ridică în picioare şi se-nclină. Când profesorul îi întinse mâna, el se scuză, ruşinat, că are mâna lipicioasă şi arătă cojile de pepeni. Apoi se uită în lungul străzii. Dac-ar lua-o la fugă? Sub privirea mirată a profesorului de geografie se simţea ridicol, dezgolit, pătruns în cele mai intime simţiri…

„Locuiesc pe strada asta, acolo unde se vede maşina, explică el. Privind spre maşină. Şi… am mâncat doi pepeni…"

„Felicitări pentru concurs."

„Mulţumesc… m-am străduit."

„De ce nu te duci la ştrand?"

El ridică din umeri; şi-abia după ce profesorul, nedumerit, poate regretând că şi-a intimidat elevul fără voie, se depărta călcând apăsat, îi trecu prin minte că ar fi trebuit să-i spună tot, şi de ce îi vine să plângă, să-şi ia câmpii… Îl urmări pe profesor cu o privire de om definitiv părăsit. Acum cine i-ar mai putea veni în ajutor?! Abia pe urmă se-ntrebă ce-o fi căutând profesorul de geografie pe strada lor, nu-l mai văzuse pe-aici, el locuia în centru, cu părinţii, avea o casă bună, cu o groază de cărţi, de hărţi, îi făcuse o vizită acasă, împreună cu alţi colegi. Când profesorul se opri în faţa casei unde locuia Mihaela înţelese tot, într-o clipă, şi se lăsă, înnegurat, pe bordura trotuarului. „Ar fi trebuit să-mi spui, ca unui prieten, nu să mă tot întrebi de profesorul meu de geografie, să asculţi, să taci, nu, nu aşa, unui prieten îi spui tot, cum ţi-am spus eu, şi nu m-ai crezut… O să te ia de nevastă, ştiu, e serios şi cumsecade, o să vă-mpăcaţi, ştiu, şi o să-l rogi să mă protejeze la geografie, deşi nu-i nevoie, o să-nvăţ, da, da"…

O văzu pe maică-sa tocmai când deschidea portiera maşinii. Dar bătrânul, niciunde; ferestrele apartamentului lor, închise, linişte; poate că-l încuiase pe bătrân în casă, ori îi dăduse cu ceva în cap, altfel era ceva inexplicabil… Maică-sa urcă la volan şi învârti cheia de contact. Motorul porni greu, se-necă, se opri. El continuă să rămână jos, pe bordură, convins că intervenţia lui n-ar folosi la nimic, maică-sa era prea agitată şi prea hotărâtă; l-a închis pe bătrân în casă şi vrea să fugă cu maşina, doar e maşina ei, C.E.C.-ul ei a fost cel norocos. El nu mai era decât un spectator neputincios, legat de scaun şi scârbit de spectacolul la care asista. Maşina înaintă câţiva metri în linie dreaptă, apoi viră, primejdios, când spre dreapta, când spre stânga. Vânzătorul de pepeni, speriat, se lipi de gard, cu ochii la tarabă, aşteptându-se s-o vadă izbită în plin. El nu se mişcă de pe bordură, nu că n-ar fi vrut să se mişte, ci fiindcă nu putea, nu-l ajutau puterile să se ridice. În zigzag, maşina ajunse la capătul străzii şi se angaja în curbă în viteză. Scăpat cu tarabă cu tot, venindu-şi în fire, vânzătorul de pepeni începu să-njure, dar fără patimă şi fără fantezie. „Voi îmi spuneţi că trebuie să vă înţeleg si să vă iert, se gândi el, fiindcă voi aveţi necazuri de oameni mari, dar cât m-aş strădui, ce-ar fi de înţeles şi de iertat?! Voi nu m-aţi dorit şi n-aveţi nevoie de mine ştiu, mă duceţi de azi pe mâine, ca pe o povară, iar când vi se face lehamite, mă aruncaţi pe marginea trotuarului”… De la tanti Angela, care se-mprietenea cu oamenii doar pentru a afla tot ce se poate afla despre viaţa lor, ştia că venirea lui pe lume stârnise înjurături şi văicăreli şi nimic altceva, nicio înseninare, niciun gând frumos. Taică-său înjurase fiindcă se vedea nevoit să ia de soţie o fată de serviciu (drăguţă şi deşteaptă, e adevărat, dar toate calităţile astea, degeaba, tot n-o ajutau să iasă din condiţia ei socială). Maică-sa, bănuind ce-o aşteaptă, câte reproşuri şi scene îngrozitoare de-a lungul unei căsnicii, se ruga să-i moară copilul, s-o scape Dumnezeu de pedeapsă, fără copil nu s-ar fi măritat cu un om pentru care n-avea nici dragoste, nici respect. Tanti Angela îi povestise tot, cu lux de amănunte, încercând să reconstituie cât mai exact scenele şi întâmplările de-atunci (deşi nu participase la ele) şi să imite vocea şi gesturile celor doi soţi fără voie. Din pricina căsniciei, cu multele ei complicaţii, taică-său trebuise (sau aşa pretinsese el în faţa tantei Angela) să renunţe la studiile universitare pe care, oricum, le începuse cu întârziere, la douăzeci şi patru de ani. Şi să se angajeze muncilor într-o fabrică de mezeluri, de unde, după câţiva ani, se transferase la „Metalurgica”, unde ajunsese maistru. În primii doi ani de căsnicie, taică-său îşi obligase tânăra soţie să pună mâna pe carte, să înveţe, să ştie şi ea pe ce lume trăieşte, ca s-o poată scoate în lume. „M-ai distrus!” îi repeta el zi ele zi, dar din ce în ce mai fără furie, tot mai blazat. Îi spunea: „M-ai distrus!” cum ai spune: „Bună ziua”… După o astfel de păţanie, pe care o socotise năprasnică, în stare să-i

schimbe cursul vieţii, bătrânul devenise prudent, prost sfătuitor şi fără niciun haz. Tanti Angela, având plăcerea diabolică de a transmite oamenilor tot ce aflase despre ei şi despre moşii şi strămoşii lor, îl silise să asculte povestea până la capăt. El ascultase cu fruntea îmbrobonată de sudoare, mic, neputincios, nedorit pe lume, spunându-şi şi repetându-şi că nu poate fi adevărat. Şi multe zile la rând se rugase să nu viseze întâmplările de atunci, să le uite, şi chiar izbutise într-o vreme să le uite, iar dacă, totuşi, îi veneau în minte, când nici nu se aştepta, le alunga năprasnic, în niciun fel nu voia să le comenteze şi să le dea de capăt. Acum, aruncat pe bordura trotuarului, nu reuşea să le mai ţină piept, toate ieşeau aşa cum îi prorocise tanti Angela: Într-o zi, o să te lase pe drumuri, o să te uite pe undeva şi o să-şi vadă fiecare de-ale lui, prea se urăsc, tu nu vezi că s-ar ucide cu privirile?… Se întrebă ce să mai caute el pe strada asta unde nu mai are nici casă, nici prieteni? O vreme, pe strada asta o să mai treacă, din când în când, profesorul, lui de geografie. Până când o s-o ia pe Mihaela şi-o s-o ducă în casa lui din centru.

15

„Nimicurile, spuse Teofil, legănându-se în șezlong. De câte ori simţi că te copleşesc nimicurile, alergi să mă vezi. Dă-mi-le mie, ţi le cumpăr, cinci iei bucata, azi mi-a apărut prima schiţă, peste câteva zile primesc onorariul, am cu ce plăti. Nimicurile! Azi toată ziua m-am bălăcit în apă, era şi Luminiţa la ştrand singură, m-a văzut, n-a vrut să stea de vorbă cu mine. Nimicurile!”

„Nu există nimicuri!”

„Grig, tu eşti ameţit!”

„A fugit mama de-acasă, cu maşina, şi nu ştiu unde, şi nu ştia să conducă. Mama îl bănuieşte pe tata cu tanti Angela: tata o bănuieşte pe mama cu nea Cristache. Nimicurile! Nu există nimicuri, fiindcă nu vreau eu să existe. Există doar un bunic cumsecade, la care-o să mă duc şi-o să stau la el, să prind puteri… Ai tăi se ceartă?”

„ Ai mei? Ţii neapărat să afli?

„Altfel nu te-ntrebam.”

„ Nimicurile! spuse Teofil, obsedat. Azi m-am întîlnit la ştrand cu Venera. Are Venera asta nişte vise de-a dreptul imposibile! Noapte de noapte cade din copaci, de pe acoperişuri de case, din turle de biserici. Îţi dai seama ce chestie îngrozitoare? Şi strănută mereu, și la soare și la umbră. Se zguduie toată când strănută. Din pricina strănutului, fata

asta nu mai poate ieşi din casă, râd oamenii de ea. Azi i-a venit strănutul tocmai când înota la mijlocul bazinului, de era să se-nece."

„ Nimicurile, nu există nimicuri. Te-am întrebat dacă ai tăi se ceartă măcar din când în când. E foarte important să ştiu. Dacă s-ar certa zi de zi, n-ai mai citi romane de aventuri, nici de scris n-ai mai scrie şi nu te-ai mai bălăci o zi întreagă în apă şi nici nu te-ar mai interesa ce visează Venera. Dacă taică-tău ar bănui-o pe maică-ta pe degeaba, pur şi simplu pe degeaba."

„Nu-ţi permit!" strigă Teofil.

Sevasta se apropie repede:

„Ce nu-i permiţi?"

„Teo, zi-i să-şi vadă de bulion!"

„De dulceaţa de cireşe," îl corectă Sevasta.

„Nu-i permit, explică Teofil, să afirme despre schiţa mea că este cea mai proastă din câte-au apărut vreodată. Este o schiţă promiţătoare, anunţând un scriitor de talent! şi Teofil izbucni în râs, fapt care-i atrase mânia soră-si şi două după ceafă. Nu-i permit lui Grig, continuă el, să dea vina pe alţii."

„Care alţii?" iscodi Sevasta.

„Teo, zi-i să-mi aducă un pahar cu apă."

„Adu-i lui Grig un pahar cu apă!"

„Care alţii?" întrebă el, îndată ce Sevasta se depărta.

„Nimicurile! spuse Teofil. Ai mei se ceartă, eu nu pot să mai citesc cărţi de aventuri; ai mei se bănuiesc, eu nu mai sunt în stare să învăţ; ai mei, ai mei. Ai mei… eu mă dau cu capul de pereţi. În seara asta mergem în parc, la căluşei. Vine şi Venera cu frate-său. Şi-o să galopăm până la miezul nopţii. E un spectacol extraordinar!" se entuziasmă Teofil.

Sevasta îi aduse un pahar cu apă de la gheaţă și o farfurioară cu dulceaţă. El îi zise lui Teofil să-i zică Sevastei că dulceaţă n-a cerut, totuşi o s-o mănânce. Conversa cu Sevasta numai prin Teofil. Capriciu, alintare. Ştia că Sevasta îl simpatizează. Şi-ar fi dorit o soră ca ca. „Teo a avut o zi grozavă, se gândi. O zi ca la şaisprezece ani. I-a apărut prima schiţă — evident, aventuri… S-a bălăcit în apă. A conversat cu Venera despre visele ei, sărmana Venera, cum mai cade ea din copaci, noapte de noapte! Acum o aşteaptă să meargă în parc, la căluşei. Diii, diii, căluţii de lemn! Pe un cal adevărat n-o să încalece în viaţa lui". Teofil continua să se legene în şezlong, cu gândul aiurea. „Cu gândul la Venera!" hotărî el. Şi Teofil i se păru cel mai neîndemânatic şi mai caraghios dintre îndrăgostiţi. „Dacă bătrânii mei ar fi ceva mai înţelepţi, mai puţin bănuitori… Dacă am avea şi noi o grădiniţă în faţa casei… Dacă mi-ar veni prieteni în vizită… Dacă as avea o soră ca Sevasta… Ce-ar fi dacă, dacă?"… Sevasta aduse ac şi aţă şi se apucă să-i coasă un nasture la cămaşă.

„Ai aflat de Brânzescu? (Brânzescu era profesorul lor de latină.) S-a transferat la alt liceu. După treizeci de ani s-a gândit şi el să mai schimbe mediul. Păcat," conchise Teofil.

„Păcat, dacă vrei tu!… Vestea îl tulbură, neaşteptat. Îi mulţumi Sevastei pentru nasture şi alergă la poartă. Mai trec mâine pe-aici!" strigă.

Observând că Teofil e hotărât să-l ajungă, o rupse la fugă. N-avea chef să mai dea explicaţii. Nici s-asculte sfaturi de la călăreţii cailor de lemn.

Câteva zile, până la plecarea în tabără, o să mai stea pe la profesorul Pamfil, ori pe la Institut, nu are nevoie de altceva decât de un colţişor pentru noapte, unde să se ghemuiască, şi de câţiva lei pe zi (la o adică, ar putea să-i ceară profesorului de geografie, care în ultima vreme, bănuind, probabil, ori ştiind sigur de la Mihaela că ceva nu e în ordine în viaţa lui, l-a întrebat de zeci de ori dacă are nevoie de ceva, de cărţi, de bani, de bilete de teatru…). Se despărţise de strada lui fără strângere de inimă, ştiind că mai sunt atâtea alte străzi care îl aşteaptă. Acum voia să ajungă în centru, să se piardă prin mulţimea care inundă trotuarele, şi-abia după câteva ceasuri de plimbare, de hoinăreală, când s-o întuneca bine să hotărască încotro s-o apuce. Troleibuzele veneau încărcate cu băieţi şi fete care îşi petrecuseră ziua la ştrand. Bronzaţi, de-o veselie neroadă, vorbeau toţi odată, se înghesuiau, toată lumea era a lor, venise vacanţa. Cei cu note proaste, corigenţii, repetenţii se amestecau cu ceilalţi, cu merituoşii, la ştrand și la joacă nu se mai făceau deosebiri, ierarhizări, petreceau toţi. Renunţă la troleibuz, tot nu se grăbea, şi merse câteva staţii pe jos. Într-o piaţetă fără flori şi fără bănci şi puţin circulată câţiva băieţi, doi cam de vârsta lui, alţi patru mai mici, prichindei, jucau fotbal cu o minge cârpită şi cam dezumflată. El se opri, aşteptând o invitaţie, care nu întârzie: „Dă şi tu, dacă ai picioare de strâmbat"… După două şuturi îi venea să urle de durere, dar nu se lăsă, lovi mingea în continuare tot mai înverşunat, înscriind gol după gol într-o poartă mai mult imaginară. Câştigând stima celorlalţi jucători, fu ales căpitanul echipei, aplaudat şi bătut pe umăr. Când simţi că nu-l mai ţin picioarele, ceru voie să facă pe portarul; şi-n chip de portar avu succes, până când, într-o învălmăşeală, cu toţi peste el, se alese cu genunchii zdreliţi. Îşi spuse că-i destul pentru ziua de azi şi se aşeză pe o piatră să-şi bandajeze genunchii cu fâşii de batiste; toţi îi ofereau batistele, în semn de prietenie. Atunci se auzi strigat. Recunoscând vocea, se gândi imediat la primejdie, ar fi fost mai nimerit s-o ia la fugă. Cristina veni şi îşi făcu loc lângă el pe piatră.

„Grig, te credeam plecat din Bucureşti!.."

„ Unde să plec?" ridică el din umeri.

„În excursie, în tabără, eu plec mâine la mare."

„Trebuie să mai aştept câteva zile.”

„De ce nu mi-ai luat apărarea atunci?”

„Poate din laşitate… poate din convingerea că…”

„Să te fi ridicat în picioare şi să le fi spus aşa: «Fata asta e cam fâşneaţă, da, da, fâşneaţă, nu m-aş fi supărat, ea le ştie pe-ale ei, încă n-a dat de dracu, spuneţi-i voi să-şi bage minţile în cap, dar n-o plesniţi, nu strigaţi la ea, încă mai are timp să înveţe, să afle.» Să te fi ridicat, să mă aperi, să-i faci să înţeleagă, să le fi spus ceva, orice… Nu să stai de lemn… să nu te uiţi nici la mine, nici la ei. Atunci, informă Cristina, cu mâhnire, în glas, atunci te-am blestemat… şi i-am telefonat Luminiţei şi i te-am făcut de două parale, şi i-am telefonat lui Mândiţă şi l-am rugat, din suflet l-am rugat să te stingă în bătaie. Te-a bătut?”

„Nu, deocamdată, nu.”

„V-aţi văzut, de-atunci?”

„Da, întâmplător.”

„Şi asta e ultima ta ocupaţie, să joci fotbal?”

„ Dacă n-am alte treburi?”

„Iar s-au certat ai tăi,” spuse Cristina, silindu-l s-o privească în ochi.

„De unde ştii tu… şi ce te priveşte?”

„Lasă, măi, că-i îngrozitor, dacă ai mei s-ar certa, cred că aş înnebuni, aş sări de la etaj, cum poţi tu să stai în casă cu nişte oameni care toată ziua se pândesc şi se otrăvesc, fie ei chiar părinţii tăi?! Tata o singură dată a vrut s-o plesnească pe mama de faţă cu mine, se enervase din nu mai ştiu ce pricină, dar când am sărit la el şi i-am zis să-i fie ruşine, a înmărmurit, zău, şi de-atunci am avut linişte. Ai unde să dormi în noaptea asta?”

„Am, spuse el, o să dorm acasă la mine.”

„Zău, te credeam altfel, mai spuse ea, ridicându-se. Mai puţin tândală, mai hotărât şi mai prieten, tu nu eşti prieten cu nimeni, numai te prefaci că eşti, altfel te crezi mai isteţ, mai bun, mai de viitor decât noi toţi… Mândiţă-i e brută. Luminiţa-i o proastă, eu, o fâşneaţă, numai tu…”

„Eu nu sunt nimic, absolut nimic.”

„Hai, sus! şi-l apucă de mâini, şi spune-mi odată ce ţi s-a întâmplat, ce mare lucru a putut să ţi se-ntâmple?! S-au certat ai tăi, s-au bătut, te-au dat afară din casă, ori ai plecat tu, n-ai unde să dormi, n-ai bani?…

„De unde ştii?”

„Ştiu… zâmbi Cristina. De unde ştiu, n-are importanţă.” „N-o să mă mai întorc acasă,” informă el.

„Şi cine o să aibă grijă de tine?”

„S-o găsi cineva, iar la nevoie intru la un liceu tehnic, intern, ori la o şcoală de calificare şi tot o scot la capăt nu mă las, n-o să mă las

niciodată, acuma ştiu precis că n-o să mă las, alţii au crescut şi mai greu decât mine…”

„Grig, eşti o comoară! se entuziasma Cristina, vino să stai la noi, o să dormi cu frate-meu, iar mâine dimineaţă plecăm toţi la mare, avem două corturi, stăm trei săptămâni, cu banii să nu-ţi faci nicio problemă, şi-o să fie grozav, pe cuvântul meu! Ei, zău că eşti imposibil! se revoltă ea, observând că e hotărât s-o refuze, dacă nu m-asculţi, nici să nu mai aud de tine.”

„Nu pot să te-ascult şi nu-ntreba de ce.”

„De ce, Grig, de ce?” insistă ea, obraznic.

„Azi m-au chemat la miliţie şi-o să mă mai cheme.”

„Zău?! Nu ştiam nimic, şi-o să-l închidă pe Mândiţă?”

„Nu, nu-mi dau seama…”

„În ce chestie complicată v-aţi băgat şi voi, Grig: şi ea deschise poşeta, uite nişte bani, şi mâine dimineaţa, între opt şi nouă să-mi dai un telefon, vreau să vorbesc în seara asta cu cineva, şi mâine dimineaţă te informez exact… Dar cu tine, îşi aminti ea, cu tine ce au? Zău că-i absurd, tocmai tu să fii amestecat într-o poveste ca asta, nu ţi se pare absurd? Tu şi femeile, tu şi violurile, zău… Hai, vino la noi!”

„Ţi-am spus o dată clar…”

„Te plictisesc?” întrebă Cristina.

„Nu poţi să m-ajuţi în niciun fel. Pentru banii ăştia îţi mulţumesc, o să ţi-i restitui, cândva. Şi te rog, foarte mult te rog, nu mai vorbi cu nimeni, nu mai cere informaţii, du-te la mare, distrează-te, vezi-ţi de-ale tale, o să ne vedem când te-ntorci.”

„Peste trei săptămâni.”

„O să-ţi telefonez”.

Îşi aminti că în seara asta se transmite la televizor, în direct, de la Praga, finala campionatului mondial de volei; doamne, ce n-ar fi dat să stea acasă, în fotoliu, şi să se uite la televizor şi să aibă cu cine comenta fiecare fază mai palpitantă! Toţi care trec pe lângă el, grăbiţi, se duc acasă să deschidă televizoarele, ei nu s-au certat, nu şi-au alungat copiii şi nici nu-şi pot închipui că alţii se ceartă. Pe toţi îi vedea senini şi împăcaţi, şi-i plăcea graba lor, cum mergeau pe trotuare, cum urcau şi coborau din troleibuze. „Iar după meci, se gândi el, să m-aşez la masa de lucru, la masa mea, şi în linişte, de nimeni tulburat, să m-aplec asupra cărţilor ceasuri la rând, să mă mir de câte pricep şi de câte nu, da, acuma ştiu ce-ar trebui să fac”. Brusc, se nelinişti: Maică-sa unde-o fi, unde-o fi ajuns, s-a dus la nea Cristache, s-a întors la bătrân pocăită, cerând îndurare, maică-sa unde poate fi? Şi un gând îngrozitor îşi făcu loc în mintea lui, maică-sa încă nu ştie să conducă maşina, dacă s-a ciocnit, ori au prins-o fără carnet şi-au dus-o la miliţie? „Vreau o maşină cât mai sunt încă tânără, să mai umblu şi eu, să mă distrez cât mai sunt încă tânără”… Teribil se

temea de bătrâneţe, de uitare, de ziua când o să meargă pe stradă şi nimeni n-o să mai întoarcă privirea după ea. Nu se distrase decât pe ascuns, altfel nu-i îngăduie bătrânul, ani la rând nu ieşise din Bucureşti, la mare n-avea voie fiindcă s-ar fi uitat alţii, bărbaţii, la ea, la munte n-avea voie din alte pricini, bătrânul găsea pricini cu miile. Când avea o zi mai bună, îl chema la ea şi-l strângea în braţe: „Tu să nu mă uiţi când îi fi mare şi te-i însura, şi-i avea casa ta, să nu mă uiţi!" Tanti Angela o tot îndemna să divorţeze cât mai e încă tânără, că dacă are un copil, copilul creşte, învaţă o meserie, se descurcă.

Dacă ar întâlni-o acum pe maică-sa, cu lacrimi în ochi i-ar spune tot ce-a gândit urât despre ea şi i-ar cere iertare, numai de-ar întâlni-o, unde poate fi? Numai de ziua ei era înţelegere şi veselie în casă, de ziua ei bătrânul întinerea, cum întinerise acum din pricina maşinii, îi săruta mâna şi-i aducea flori şi materiale de rochii, şi-o tot asigura că de-aici încolo va fi altfel. „De ce mi-a spus, când ne-ntoarceam de la miliţie, îşi aminti el, să n-o condemn atât de aspru şi să n-o ţin minte în zilele ei proaste, doar fiecare om are astfel de zile. O să vezi tu cum îi fără mamă, printre străini". Dacă ar fi numai el cu maică-sa, ar fi altceva, ei doi ar trăi în linişte, dacă ar avea o căsuţă undeva, dacă s-ar duce la bunicul, oriunde, numai să aibă linişte.

Ajuns în faţa casei profesorului Pamfil, îşi schimbă gândul, întrebându-se cum să prezinte situaţia în care se afla cât mai discret, fără amănunte şi văicăreli. Adăpost de-o noapte, nu cere nimic mai mult, nici mâncare, nici bani, dintre toţi cunoscuţii profesorul Pamfil este singurul care ar fi în stare să priceapă exact situaţia şi să-i dea o mână de ajutor fără ironii şi comentarii. Îi deschise un tânăr vioi şi bătăios, care, până să-şi vie în fire, îl şi apucă de umeri:

„Dumneata?"

„Cu tovarăşul academician…"

„Lipseşte, dar pentru eminentul Grigore Mihăescu se va-ntoarce curând. Vezi că te-am recunoscut după poză?! Şi-l trase înăuntru, eşti binevenit, şi dacă-mi permiţi, o să te informez că ne culcăm foarte târziu, după miezul nopţii, având de lucru, fiindcă noi suntem deştepţii şi harnicii pământului. Tata scrie, eu citesc, iubitele mele surori, pe care vei avea cinstea să le cunoşti, scriu poezii, pe cuvântul meu, ziua merg la ştrand, seara scriu poezii, roagă-le să-ţi citească ceva".

El se simţea mic şi pierdut, şi nu mai avea decât o singură dorinţă: să dispară de-aici; dacă s-ar petrece o minune cu el, dacă ar putea să dispară, fără ca gazda să prindă de veste, altfel nu-i chip să scape. „Avem musafiri de seamă!" anunţă fiul profesorului, şi îndată se iviră două domnişoare blonde, drăguţe, numai zâmbet.

„Unde te-ai zgâriat aşa?" întrebă cea mai mare.

„Am jucat fotbal pe stradă."

„Bravo, şi eu am jucat tenis.”

„Daţi-i ceva demâncare, de băut, ce staţi aşa? strigă fratele. Ai surori? Nu, bine că n-ai, dragul meu, surorile se cred foarte isteţe, nu te-ascultă, nu te înţeleg, şi pe deasupra îţi mai bagă şi beţe în roate, îi spun bătrânului tot ce ştiu despre tine. Gata, gata, strigă el, observând revolta surorilor, am glumit, vrând să-l introduc în atmosferă pe amicul nostru. Două cafele şi-apoi să-mi dispăreţi de-aici! Mă cheamă Andrei, i se recomandă el lui Grig, nouăsprezece ani împliniţi, anul doi la electrotehnică. Ia loc".

După atâta vorbărie, care îl cam obosise, Andrei se dovedi cumsecade şi prietenos, şi-i povesti, făcând puţin haz de necaz, cum de la terminarea liceului şi până azi n-a mai avut zi liberă, nici duminică, nici vacanţă, toate zilele lui sunt zile de Institut, de laborator, de bibliotecă, doar din când în când, acasă, mai uită că are de învăţat, uită pentru amici zece minute şi se ia la harţă cu iubitele lui surori, altfel, nimic, nu-şi poate permite nimic, trebuis să-nveţe şi iar să-nveţe dacă vrea să facă ceva, acuma trebuie să-nveţe mai mult, cât e student, mai târziu sigur că şi atunci o să-nveţe, dar atunci o să fie ceva mai complicat, om cu nevastă, cu copii, cu tot felul de răspunderi, în liceu se descurca mai uşor, ba, câteodată, chiar trăgea chiulul, lipsea de la ore şi se ducea la cinema, în liceu nu-i mare filosofie să recuperezi nişte lecţii, stai două ceasuri şi toceşti, dar acum, acum pur şi simplu n-are curajul să se lase pe tânjeală, ai pierdut o zi, s-a dus, n-o mai prinzi. De-ar mai fi o dată în clasa a noua, a zecea, licean sadea, cu şapca pe-o ureche! Nu se mai poate, cu ce-a fost nu te mai întâlneşti, abia acum regretă anii de liceu.”

Sora mai mare aduse cafelele:

„Poate că Grig vrea să stea cu noi la televizor,” spuse ea.

„Te plictisesc? se sperie Andrei, spune cinstit!”

„Trebuie să plec,” se scuză el, ridicându-se de pe scaun.

„E clar, te-am plictisit, regretă Andrei, am vorbit numai eu, dar să ştii că înainte de venirea ta n-am scos o vorbă, aici am stat, cu hârţoagele, învăţ pentru anul doi, asta-i vacanţa mea, altfel nu se poate, sau altfel nu pot eu. Dacă vrei să te duci la televizor, n-am nimic împotrivă şi te asigur că vei avea două admiratoare drăguţe.”

„Mă aşteaptă acasă.”

„Dă un telefon şi anunţă că întârzii în casă de oameni cinstiţi, mai spuse Andrei, vrând să-l conducă la telefon. De ce nu?… E clar, eşti un mofturos fără pereche, nici aşa, nici aşa… Soru-mea, dă-i voie să stea aici cu mine, să-l mai plictisesc puţin. Dragul meu, am impresia că te-ai bătut cu cineva, astea nu sunt zgârieturi de la fotbal, mie poţi să-mi spui deschis.”

„Vă arăt genunchii şi coatele, se oferi el, întâi am jucat centru înaintaş, apoi am trecut în poartă şi într-o învălmăşeală m-am făcut

ţăndări, dar nu mă doare, iar dacă m-aş fi bătut, v-aş spune. M-am bătut eu într-o altă zi, acum o săptămână, a fost ceva jalnic."

„Jalnic pentru cine?"

„Pentru mine, zâmbi el, mi-a dat la plex."

„Cu din ăştia să nu te baţi, ăştia-s nişte brute. Eu am învăţat judo pentru orice eventualitate şi mă descurc uşor, din câteva mişcări am isprăvit, deşi nu-mi mai place să mă bat, nici să umblu haihui, tot ce faceţi voi, ăştia dintr-a noua, a zecea mi se pare străin, îndepărtat, nu mă mai amuză, deşi, undeva, e un regret. Stop! A venit tata! Avem musafiri, avem musafiri care te-aşteaptă, să trăiţi!"

„Iar ai luat-o razna," observă profesorul.

„Momentele mele de vacanţă."

„Vă rog să mă iertaţi că vă deranjez," începu Grig.

„Poftim?!" făcu profesorul Pamfil şi se apucă să răsfoiască, la întâmplare, cărţile de pe masa de lucru a lui Andrei. Era obosit, parcă mâhnit, oricum, lui Grig i se păru că nu mai are nimic din vioiciunea şi buna dispoziţie de acum două zile şi se cam sperie puţin. Abia după ce termină de răsfoit cărţile, profesorul veni la el şi-l apucă de braţ şi-l conduse în bibliotecă.

„Nu mă deranjezi de loc, spuse el, obosit, ba chiar te aşteptam, bănuiam că o să vii. Andrei, vrei să ne laşi singuri? După ce Andrei se retrase, nedumerit, profesorul continuă: Dumneata ai ajuns la vârstă cea mai păcătoasă, când simţi că explodezi, când vrei să iei lumea de coadă şi s-o răstorni şi s-o arunci cât colo. Până când, din te miri ce, ţi se-nfundă, ori te prinde pedagogul cu ţigara-n gură, ori dă un miliţian peste tine tocmai când săruţi o fată, ori, nu mai ştiu ce, poveşti dintr-astea, care te-ntorc pe dos. Şi-atunci vezi negru, şi-ţi dai cu pumnii-n cap, şi iei hotărâri prosteşti, şi uite-aşa, tot aşa, până când o iei razna, laşi cartea şi te-apuci de năzdrăvănii. Sunt foarte obosit, se scuză profesorul, nemulţumit de cum îşi dăscălea ucenicul, totuşi cred că mă înţelegi, dacă nu stai la masa de lucru până simţi că te-apucă nebunia, nu s-alege nimic… sau, în orice caz, se corectă el, iritat, nu ajungi unde ţi-ai pus în gând. Ştii de ce ţi-am spus astea? Ştii? N-ar trebui s-o fac, n-am dreptul s-o fac, şi nici pedagogic nu e. Dar sunt foarte, foarte supărat pe dumneata, mi-e teamă şi vreau să te previn. Tatăl dumitale mi-a fost student, un student eminent, m-am ocupat în mod deosebit de el, până când, într-o zi, mi-a venit cocoşat de tot felul de necazuri şi m-a rugat să-l iert, că renunţă la studii. Aşa am pierdut un om de ştiinţă. Parcă am avea prea mulţi şi ne-am putea permite. Necazurile sunt pentru noi, pentru toţi, şi n-aş dori nici măcar duşmanilor mei să scape de ele, am trăi viaţa doar pe jumătate fără necazuri, n-am avea cum să ne încercăm puterile. Şi dacă aşa stau lucrurile, oare de ce trebuie să te laşi copleşit, buimăcit şi să încrucişezi braţele?! Nu, asta să n-o faci niciodată, asta-i moarte curată, iartă-mă, nu mă refer la

tatăl dumitale, ci aşa, în general, tatăl dumitale e un tehnician foarte bun şi dacă, după tot ce ţi-am spus, o să-l respecţi mai puţin, să nu mai dai ochi cu mine.”

„Nu-l mai respect din alte pricini.”

„Am înţeles exact? Nu-l mai respecţi?”

„Da. Exact.”

„Mucosule, te rog să pleci imediat!

„Venisem la dumneavoastră, spuse el, în timp ce se îndrepta spre uşă, ca să vă rog să mă găzduiţi noaptea asta, n-am unde dormi, ai mei m-au dat afară din casă, întâi s-au certat îngrozitor din pricina mea, a prostiilor mele. Apoi, nu mai ştiu, mama a fugit, o să dorm în Cişmigiu, e destul de cald, bună seara.”

„Aşteaptă o clipă, îl rugă profesorul, apoi o strigă pe fata mai mare: Laura, dă-mi un pahar cu apă şi-o batistă şi-o cravată, repede.”

El înţelese imediat că profesorul vrea să-l însoţească până acasă şi să discute cu taică-său. Una ca asta nu trebuia să se întâmple pentru nimic în lume, ar fi intrat în pământ de ruşine, cum de îşi îngăduise să vorbească atât de urât despre taică-său şi despre tot ce se petrece în casa lor? Cu lacrimi în ochi îl rugă pe profesor să renunţe, se va descurca singur, părinţii o să se bucure de întoarcerea lui, a exagerat, si n-o că şi-o ierte niciodată.

„Te rog să telefonezi acasă!” spuse profesorul blând.

„Da, imediat! şi ridică receptorul. De atâta nelinişte, uitase numărul de acasă, trebui să-l caute în cartea de telefon. Dacă maică-sa nu s-a întors nici la ora asta? Dacă taică-său… De ce n-a ieşit din casă după maică-sa, de ce nu s-a arătat la fereastră?! Alo, tata, sunt la tovarăşul profesor, da, mi-e bine tata, te rog… tata, mama s-a întors?” Taică-său evită să-i dea un răspuns precis. După voce, era teribil de îngrijorat şi-i ceru, insistent, să se-ntoarcă acasă cât se poate de repede la o adică, şi dacă are bani la el să ia un taxi. Când lăsă receptorul în furcă profesorul îi vârî în buzunar banii de taxi. „Cred că tata n-o s-o mai ducă mult… îl fulgeră prin minte, şi simţi cum îl părăsesc puterile; abia ajunse la uşă. Tot se plânge de inimă, noaptea se trezeşte, sare din pat, aprinde lumina si se teme că n-o să mai apuce dimineaţa, vine la mine în cameră şi se uită la mine în semn de rămas bun şi de iertare. Mama vine pe urmele lui, îi pândeşte fiecare mişcare, ar vrea să-l ajute şi nu ştie cum, din când în când îl sprijină, iar el o dă repede la o parte: «Du-te!». De la ea nu vrea să-şi ia rămas bun şi nici s-o ierte nu vrea. Eu, numai eu le-am adus nenorocirea, din pricina mea s-au luat, a trebuit să se ia, din pricina mea se tot ceartă, iar azi, când m-au chemat la miliţie, azi m-au urât şi-ar fi vrut să mă sfâșie, să scape odată de blestem”.

Cu toată împotrivirea lui, profesorul Pamfil îl conduse până în stradă şi-l mângâie pe faţă şi-i ceru ca, îndată ce ajunge acasă, să-i

telefoneze. Dar pe-aici, şi la ora asta, nu treceau taxiuri, şi-atunci profesorul Pamfil îl conduse până la o staţie de tramvai şi-i ajută să urce. „Ai febră, observă profesorul, o să-ţi trimit un doctor”. Buimăcit cum era, uită să-şi mai scoată bilet, până când îl luă taxatoarea la rost. În vagon mai erau doar doi călători, doi bărbaţi în jur de treizeci de ani, dintre care unul (se înţelegea din spusele lui: pe la noi, pe-acolo.) era din provincie, venise la Bucureşti pentru o zi, două cu nişte treburi încâlcite, pe care nu reuşise să le rezolve într-un timp atât de scurt. „Măi, măi, făcu provincialul, continuând, probabil, o discuţie, se-ntâmplă fel şi fel de chestii, una mai trăsnită decât alta să tot asculţi şi să te cruceşti” De aia cu inginerul de la noi, din Râmnic, ai auzit? Cum se poate, c-a sculat tot Râmnicul şi toată Slatina, a fost de groază, măi, să ţi se facă pielea de găină, nu alta, iar eu îl cunosc bine pe inginer şi-am vorbit cu el, şi omul s-a jurat cu mâna pe inimă, aşa a fost, şi din asta i s-a tras nebunia, mare minune dacă-şi mai vine în fire, şi era om la locul lui, ca tine şi ca mine, când mai vesel, când mai aşa. Într-o vineri dimineaţa pleacă din Râmnic la Slatina în delegaţie cu nişte treburi de-a uzinei, trece vineri, trece sâmbătă, nu rezolvă mare lucru şi dă telegramă acasă, la bătrânii lui, că mai întârzie, o să se-ntoarcă abia luni, ori marţi pe la prânz. Da’ spune şi tu, ce să faci sâmbătă seara şi duminică în Slatina aia, dacă nu cunoşti pe nimeni, dacă n-ai un prieten care să te cheme la el?! Te duci unde nimereşti, la o bodegă, la o petrecere, mai dansezi şi tu, mai bei o halbă, poate găseşti o fată… S-a dus inginerul la o petrecere din asta, de sâmbătă seara, cu popor de tot felul, a băut o halbă şi-a dansat cu una, cu alta, până când a pus ochii pe una mai frumuşică şi mai pe placul lui şi-a dansat numai cu ea. Înainte de miezul nopţii, fata îi spune că trebuie să plece acasă, e grozav aici la petrecere, ar vrea să mai rămână, dar, din anumite pricini, nu poate să mai întârzie nici măcar o clipă. Om înţelegător, el zice: «Bine, dragă!» şi se oferă s-o conducă. «Nu, nu!» ea nu-i dă voie s-o conducă un pas. Atunci el îi cere adresa şi numărul de telefon s-o cheme dimineaţa, să se vadă, avea, omul gânduri serioase, nu era un fâţângău din ăştia. «De acord», şi fata îi dă adresa şi numărul de telefon. «Să mă suni mâine dimineaţă la zece». Când să iasă din sala de petrecere, fata începe să tremure de frig, era o noapte mai răcoroasă, iar ea venise într-o rochie subţire, ştii cum vin fetele la petrecere, mă rog! «Poftim puloverul meu, spune inginerul, şi o să mi-l dai dimineaţa». A doua zi, dimineaţa, la ora zece, cum fusese stabilit, el dă telefon. Sună telefonul, sună, până când s-aude o voce de femeie bătrână şi plânsă, o voce, aşa, de pe altă lume.

«Bună dimineaţa, spune omul,. Aici este inginerul Vasiliu, din Râmnic, aş dori să vorbesc cu Mioara dacă s-a sculat, dacă nu, o să reviu!… Alo! insistă el după câteva clipe, fiindcă vocea de la celălalt capăt ai firului amuţise, se stinsese, alo, doamnă, vă rog, alo, dacă v-

am deranjat…”

«Domnule, eu sunt bolnavă de inimă!” s-aude vocea.

«Îmi pare foarte rău, pot să reviu.”

«Cu cine doriţi dumneavoastră să vorbiţi?”

«Cu Mioara, cu Mioara Vintilă.”

«Domnule dragă, de ce nu vreţi să mă cruţaţi?”

«Credeam că… Mioara îmi dăduse numărul…”

«Când vi l-a dat?”

«Aseară, la petrecere.”

«Domnule, pe fiica mea am îngropat-o acum două săptămâni.”

«Doamnă, vă rog, din inimă vă rog, s-a speriat inginerul, înseamnă că am greşit, înţeleg durerea dumneavoastră… eu am cunoscut aseară o fată care mi-a dat numărul acesta şi adresa…”

«Ce adresă?”

«Plopilor 29, în curte.”

«Aici stăm.”

«Înseamnă că…”

«Şi cum arăta fata?» "

Inginerul nu mai ştia pe ce lume se află. Om cu bun simţ şi cu respect, i se părea că a săvârşit o crimă, tulburând durerea unei mame în halul ăsta. Dar fiindcă bătrâna insista, s-a apucat s-o descrie pe fată, aşa, aşa arăta, şi era îmbrăcată cu o rochie albă, cusută aşa, şi râdea aşa, şi vorbea aşa, mă rog, tot ce observase el. Iar bătrâna îi spune: «Domnule dragă, este fata mea, gândiţi-vă bine, când şi unde aţi cunoscut-o!” Cu o seară înainte o cunoscuse, acolo, la petrecere, până atunci nu auzise de ea şi n-o văzuse. Mama fetei îl invită acasă şi-l pune s-o mai descrie o dată, apoi îi arată nişte poze de-ale fetei, ea era, cu ea dansase inginerul, ei îi dăduse puloverul. I-a spus bătrânei de pulover, din ce era puloverul, câţi nasturi avea şi la ce fabrică fusese lucrat. Se duc ei la cimitir, la mormântul fetei şi găsesc puloverul pe mormânt. Na, poftim! triumfă provincialul, ce părere ai?”

„Inginerul tău a căzut de fraier.”

„Cum de fraier, măi, se poate?!”

„I-a făcut cineva un banc prost. O fată care s-a dat drept aia moartă; am mai auzit eu poveşti dintr-astea, iar inginerul s-a dogit pe ici, pe colo, prin părţile esenţiale, ştiu pe unul care, tot aşa, i-a făcut nevastă-sa un banc tâmpit, şi aleluia, a nimerit bietul om la balamuc, fără nicio şansă, degeaba se mai chinuiesc doctorii cu el. Ia vezi ce-i cu puştiul ăsta? A leşinat, zău c-a leşinat.”

De mai bine de trei ceasuri bătrânul şedea pe un scaun lângă uşă, atent la telefon, la soneria de la intrare, atent la fiece mişcare a străzii, așteptând să fie chemat undeva în legătură cu soţia; nu mai avea nicio îndoială că s-a întâmplat ceva grav, iar într-un asemenea caz, soţia nu poate fi decât la miliţie, ori la spitalul de urgenţă. O căutase cu telefonul pe la toţi prietenii şi cunoscuţii, insistase până la exasperare, ba o rugase pe tanti Angela să-i telefoneze lui nea Cristache şi să afle, precis, dacă nu cumva… Nea Cristache o liniştise, înţelept, pe tanti Angela, iar aceasta îi transmisese bătrânului răspunsul exact: „Nu, dragă, nu-i la mine şi n-aş primi-o nici dacă mi-ar veni cu o maşină de aur.” Doar la miliție și la spitalul de urgenţă bătrânul nu îndrăznise să se intereseze, încă mai amâna până după miezul nopţii. Mai erau doar cinci minute până la miezul nopţii şi nicio veste, niciun semn. „La ora asta, spunea bătrânul mai mult pentru sine, puteam să fim la o grădină de vară, ori la un spectacol, ori să ne-ntoarcem acasă dintr-o excursie, de ce, doamne, de ce ţi-ai bătut joc de noi în halul ăsta?!” De trei ceasuri, de când îi venise copilul acasă, bătrânul tot înşira ce-ar fi putut să facă ei de-a lungul anilor şi până azi, în loc să se certe şi să-şi macine zilele. O singură întrebare a băiatului ar fi fost în stare să-i stârnească mărturisiri, acum simţea nevoia să spună totul, cum s-au certat şi de ce, şi cum au trecut anii pe lângă ei, şi toate plăcerile, şi mulţumirile, în goană au trecut. „Dumneata, ar fi vrut să-l întrebe Grig, ai auzit de strigoi, şi crezi în strigoi?” Însă îşi dădea seama că o asemenea întrebare ar fi cu totul nepotrivită, cu siguranţă bătrânul se gândea şi el la o nenorocire. Grig şedea pe un scaun tot lângă uşă, ar fi trebuit să se ridice, îi amorţise un picior, îi era sete, dar cum să umbli prin casă, când bătrânul era atât de cufundat în gândurile lui? Cel mai mic zgomot l-ar fi făcut să-şi iasă din fire.

„Dacă nu mă chemau pe mine la miliţie…” începu el.

„Ce era, dacă nu te chemau?”

„Nu v-aţi fi certat.”

„Ba ne-am fi certat, mărturisi bătrânul, ca în faţa unui duhovnic, venisem acasă hotărât să mă cert, tu nu pricepi, asta îţi intră în sânge şi te otrăveşte, dacă nu te cerţi într-o zi îţi iei câmpii, te apucă nebunia, asta-i ca un viciu, otravă, în fiecare zi trebuie să iei o anumită cantitate de otravă, şi noi aşa ne-am obişnuit de-atâţia ani.”

„ De când m-am născut eu…”

„De când te-ai născut tu?! De unde. Cine ţi-a spus? Cine? iscodi bătrânul cu glas tremurat, nu-ţi dau voie să crezi aşa ceva, fiindcă nici eu nu cred, nici maică-ta. Cine ţi-a spus? Nu, nu, nu-ţi dau voie… şi niciodată să nu gândești rău despre maică-ta, ea te-a adus pe lume şi era să moară când te-a adus… şi te-a purtat în braţe, şi m-a certat de-

atâtea ori pentru tine, şi azi mă ceartă, eu sunt altfel de om, am vrut să fiu într-un fel, n-a ieşit.”

„Profesorul mi-a vorbit de dumneata.”

„Nu, nu, nu trebuia, n-are dreptul, s-a înşelat în legătură cu mine. Nu eram nici pe departe un student eminent, nici om cumsecade, profesorii se înşală, e firesc, ştiu c-ar fi dorit să mă ia la catedră, s-ajung şi eu profesor, ştiu, n-are rost să mai vorbim despre asta. Auzi, vine cineva! şi bătrânul ieşi în vestibul, deschise uşa de la intrare. Nu venea nimeni. Dă tu un telefon la secţia de miliţie, îl rugă taică-său, şi spune… spune aşa… Nu poţi să spui că a plecat cu maşina, că n-are carnet, şi dacă nu s-a întâmplat nimic şi se întoarce acasă o s-o amendeze”.

Iar el se gândea că la ora asta târzie ar trebui să lucreze, ori, şi mai bine, să doarmă, iar mâine dimineaţă să se ducă, limpezit şi odihnit, la Institut, ori la ştrand, acum e vară, e vacanţă, e dreptul lui să meargă în fiecare zi la ştrand, de nimeni să nu-i pese, nimic să nu-l îngrijoreze, e dreptul vârstei lui, avea şaisprezece ani neîmpliniţi, ar fi vrut să aibă şi mai puţin, treisprezece, paisprezece, la treisprezece ani era mai puţin atent la certurile bătrânilor, poate şi ei se fereau de el cu mai multă pricepere, acum nu se mai fereau. „M-am dus odată, îşi aminti el, m-am dus cu… nu, nu cu Măndiţă…” De Măndiţă nu îl legau cine ştie ce amintiri, tuns-chilugul venise la şcoala lor abia de doi ani, după repetenţii pe la alte licee, clar, de când fuseseră la Snagov, Măndiţă se amesteca în toate, puţinele, amintirile lui, îşi făcea loc cu coatele, izbind în dreapta şi-n stânga, nu era chip să mai scape de el. Apărea şi Luminiţa, era, nu era nevoie, se prezenta şi ea. Ameninţind, punând nu ştiu ce condiţii. Şi părinţii, certându-se, se vârau peste tot, nepoftiţi, şi când el se ducea la pădure, trimis de bunicul, şi când se plimba pe o stradă din Bucureşti. Numai Mihaela sta cuminte, aşteptând s-o cheme.

„Cine ţi-a zis că de când te-ai născut tu?!… reveni tatăl, apropiindu-se de el şi punându-i amândouă palmele pe umeri, eu trebuie să ştiu. Sunt tatăl tău şi nu ţi-am vrut răul, sigur că te-am certat, toţi părinţii îşi ceartă copiii, şi tu o să-i cerţi pe-ai tăi, cine ţi-a spus?!”

„Tanti Angela. (i se închideau ochii şi era furios că la ora asta trebuie să-şi amintească ce i-a spus tanti Angela. Ce are el comun cu tanti Angela? El încă n-a împlinit șaisprezece ani…) Tanti m-a rugat să tac din gură.”

„Să taci şi să nu crezi! Nimic din câte-ţi spune tanti Angela să nu crezi. (Şi, poate, uitând că are în faţă un copil, se mărturisi.) A fost o poveste complicată, tanti Angela ar fi vrut s-o iau pe ea de nevastă, nici azi nu mă lasă în pace… eu am ţinut la maică-ta, şi numai la ea ţin. Sună, sună! şi se repezi la telefon şi începu să strige! Alo! Alo!”

Un medic de la spitalul de urgenţă îi cerea să vină la spital, nu, nu, să nu-şi piardă firea, asta nu ajută la nimic, dar să vină cât mai repede, întrucât este vorba de o intervenţie chirurgicală. „Trăieşte, strigă bătrânul, trăieşte?!" Atât să afle, că mai trăieşte, şi-i era de ajuns, celelalte… or să treacă ele, cât de neplăcute ar fi. Apoi se lăsă pe canapea. „Stai puţin, adă-mi un pahar cu apă!"

Transpirase îngrozitor, trebui să se şteargă pe faţă cu două prosoape şi să-şi schimbe cămaşa. Când coborî în stradă, iar era lac de sudoare. Se sprijini de Grig. „Trăieşte, putem vorbi cu ea"… Înaintau greu, amândoi se-mpleticeau, şi era târziu, nu mai trecea niciun troleibuz, şi niciun taxi, şi aveau de mers mult. Întâlniră un căruţaş, şi bătrânul se legă de el să-i ducă până la spital, îi dă oricât; omul nici nu vru s-audă, era flămând şi obosit, şi-apoi, cu mârțoaga lui tot n-ar ajunge la spital înainte de ora cinci. Atunci bătrânul, fără să mai spună ceva, şi poate, uitând de copil, o rupse la fugă şi se pierdu după colţ. „Tată!" strigă el, începând să fugă. După numai câţiva paşi se împiedică de o pisică moartă şi căzu pe burtă şi se izbi cu bărbia de asfalt. La colţul străzii i se păru că vede, ascuns pe jumătate după un copac, un tuns-chilug, sigur era Mândiţă, care se tot ţine de el, vrând să-i ceară socoteală.

Venea un camion. El se aşază în mijlocul străzii şi ridică braţele, cum văzuse că fac miliţienii, când vor să oprească o maşină. Şoferul opri, gata să-l înjure, dar când află de maică-sa şi de bătrân ii zise să urce. Era curios să ştie cum s-a întâmplat accidentul, cine-i de vină şi în ce stare se află Fiatul 1800. El inventă, pe loc, o poveste cam greu de crezut, din care pricină şoferul îi ceru o groază de amănunte. După câteva minute, îl ajunseră din urmă pe bătrân, încă mai alerga, buimac, cu cămaşa în mână. Când urcă în maşină, ajutat de şofer, îşi stoarse cămaşa de sudoare şi o îmbrăcă pe dos (nimeni nu observă asta).

Doctorul de gardă îi înştiinţa c-au ajuns târziu, operaţia a început de trei minute şi n-au voie să intre în sala de operaţie, trebuie să mai aştepte, dacă vor s-o vadă pe bolnavă, să mai aştepte cel puţin două ore. Bătrânul, răsuflând din ce în ce mai greu, ceru lămuriri, cât de grav este accidentul şi ce şanse ar fi. Doctorul de gardă îl luă deoparte, să nu audă copilul, şi-i spuse că soţia o să rămână desfigurată pe viaţă, în privinţa asta şanse nu mai există, operaţiile estetice nu-i pot fi de niciun folos. Intervenţia chirurgicală i se face la stomac, o intervenţie nu tocmai simplă, totuşi cu multe şanse, doctorul care operează prezentând toate garanţiile.

După discuţia asta între patru ochi bătrânul îşi mai reveni şi chiar se însenină puţin: „Bine c-a scăpat cu viaţă", spuse el, şi se lăsă pe un scaun, şi după câteva minute, mai căpătând puteri, începu să repete la nesfârşit: „Bine că a scăpat"… Îl chemă pe Grig la el şi-l strânse în

braţe şi-l sărută pe amândoi obrajii: „Bine că a scăpat, o să vie acasă şi-o să fie mama noastră”… Atunci el, desprinzându-se uşor din braţele bătrânului, se gândi: „Aşa ne cuminţim noi… A fost nevoie de nenorocirea asta ca să ne cuminţim şi să fim mai buni şi să ne strângem toţi în braţe. A fost nevoie, într-adevăr a fost, altfel nu se putea?!! A fost nevoie de întâmplarea de la Snagov pentru ca Mândiţă să se teamă, să se jure cu mâna pe inimă că de-aici încolo… A fost nevoie?!”

Pe la cinci dimineaţa li se dădu voie să intre în salonul unde se află maică-sa. Văzură ceva întins pe un pat şi-acoperit cu un cearşaf alb. Doctorul îi asigură că totul este în ordine, o să trăiască, nicio grijă, doar cu faţa…

„ Cu faţa?” interveni el bănuitor.

,, Nu, nu, nu-i nimic,” se grăbi bătrânul.

„Să încerce o operaţie estetică,” fu de părere doctorul.

„Tot n-o să mai semene!”… şi el izbucni în plâns.

Taică-său mai rămase la spital, hotărât să nu plece de acolo înainte de-ai putea vorbi soţiei, iar el fu îndemnat, insistent, de taică-său şi de doctor, să plece acasă, şi plecă. Pe străzile încă pustii era o văpaie de soare. În faţa unui debit de tutun găsi un ziar uitat de cineva acolo, ori pierdut, şi îşi făcu un coif din el, să-l apere de soare, nu mai putea suporta atâta soare. „Aşa ne cuminţim noi, acum totul o să fie bine. Acum, când anii lor au trecut şi când ei şi-au pierdut înfăţişarea… cum va arăta mama, şi cum voi reuşi să mă obişnuiesc cu ea?! Altfel nu se putea oare, într-adevăr nu se putea?! Mândiţă o să se strecoare mereu în gândurile mele şi o să-mi strige că m-am purtat ca un laş, de ce ca un laş? Ar fi trebuit să-i întorc spatele din ziua când l-am cunoscut, or să fi refuzat să-l cunosc, iar Luminiţa… ea ce mai doreşte, eu n-am decât şaisprezece ani”… Strada lor era plină de camioane şi basculante care transportau molozul, începuse lucrul de dimineaţă, toţi aveau ceva de lucru în dimineaţa asta şi poate că nimeni nu sentreba de soarta Mihăeştilor, nimeni n-avea timp de ei. Nu-i venea să creadă. În faţa casei lor aştepta Cristina, era nerăbdătoare, nervoasă, când dădu cu ochii de el, îi strigă:

„Pe unde umbli la ora asta?”

„Am fost şi eu…”

„Unde?”

„Am condus pe cineva la gară.”

„Grig, nebunule, de unde ai coiful ăsta?”

„Coif? A, da, mă ardea soarele.”

„Grig, caraghiosule, de două ceasuri îţi telefonez, cred că telefonul vostru e stricat, v-am dat la deranjamente, m-ai făcut să vin pân-aici şi peste-o oră am tren. Grig, şi-l zgâlţâi pe adormit de umeri, Grig, Luminiţa, Grig, Luminiţa a vrut să se sinucidă, s-a aruncat aseară

înaintea unui tramvai pe strada lor, nu, nu, caraghiosule, nu te speria, vatmanul a reuşit să oprească la timp, şi-au dus-o acasă şi i-au tras o mamă de bătaie. Te rog să-i telefonezi şi să treci pe la ea. Auzi, neapărat, altfel o să-ncerce din nou, sunt absolut convinsă, ştiu eu ceva. Ce-i cu tine, dormi de-a-mpicioarele?!”

Pe la ora nouă îl trezi portarul, care îi aduse o scrisoare recomandată: „Elevului Mihăescu, personal”. Deschise plicul şi citi: „Dragul meu Grig, ştiu că în ochii tăi nu mai valorez nimic, deşi tu mi-ai promis că, indiferent de nenorocirea mea, pe care n-am putut s-o evit, iar tu erai leşinat, acolo, lângă mine, şi-ţi sângera faţa, o să te porţi tot aşa ca pân-atunci, şi n-o să-ţi aminteşti ce s-a întâmplat, dragă Grig, acuma eu scriu cum îmi vine în minte, nu mă mai interesează nimic, stau la fereastră şi mă uit la tramvaiele care trec, peste câteva minute cobor să pun scrisoarea asta la poştă, şi apoi în faţa poştei o să m-arunc pe linie, să scap de ruşine şi de durere, că eu n-am vrut să mă duc la miliţie să afle toţi, numai alţii au vrut aşa, aşa să fie. Îţi pun în plic, lângă scrisoare, o şuviţă din părul meu, şi-o fotografie, şi să ştii, Grig, că eu şi-n mormânt o să ţiu la tine… Luminiţa”.

Peste numele ei scrise cu creion roşu: „Să-ţi pară bine că n-ai rămas schiloadă pe viaţă. Deşteapto!” şi se întinse pe pat, doar-doar va reuşi să-şi continue somnul.

5 decembrie 1966.